NR INDEKSU: 262 65X ISSN 2081-433X

www.komputerswiat.pl 4/2011 (7) listopad 2011 – styczeń 2012

# Komputer Świat SENIOR

MEMBER OF Computer GROUP

DLA DOJRZAŁYCH UŻYTKOWNIKÓW KOMPUTERA

Na dołączonej płycie wszystkie programy z artykułów!

W DOBREJ CENIE 9,90 W TYM 8% VAT Z PŁYTĄ CD

## Modernizujemy komputer s. 26

Co warto wymienić, żeby pecet działał znacznie sprawniej

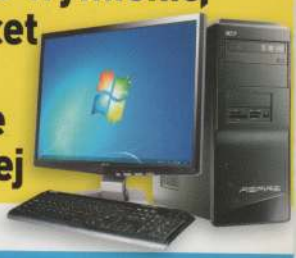

## Taniej przez komórkę s. 50

Poznaj najlepsze oferty, które zmniejszą twój rachunek za telefon komórkowy

# Rozmowy w internecie s. 32

Poznaj nowych znajomych • Czatuj w sieci bez obaw

## Wideo zamiast kartki pocztowej

• Jak nagrać życzenia kamerką internetową • Co jest potrzebne • Poradnik s. 12

ISSN 2081-433X NR INDEKSU 262 65X 04

## Emerytura za mieszkanie s. 62

Czy to jest bezpieczne | Czy warto

## Własny blog

Jak samodzielnie założyć i prowadzić pamiętnik internetowy s. 36

# ZAMÓW KOLEKCJĘ
## KOMPUTER ŚWIAT SZKOŁA FOTOGRAFOWANIA

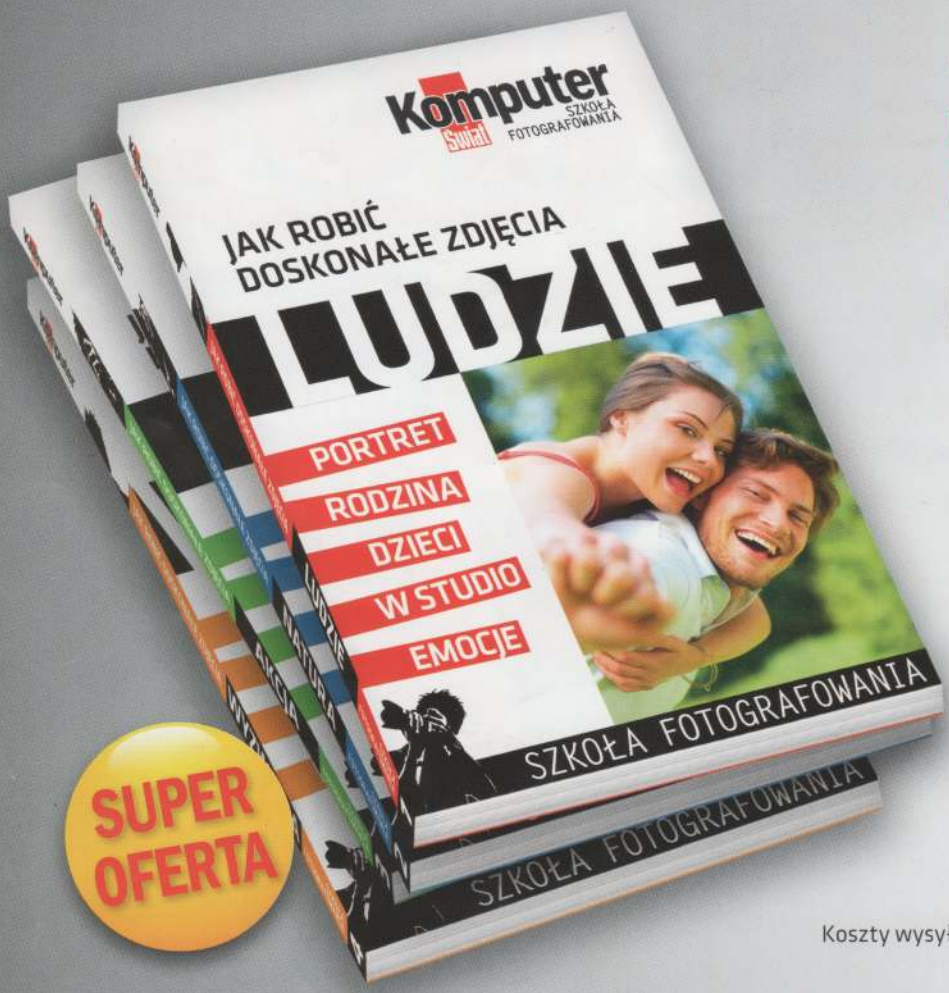


**W SERII UKAŻĄ SIĘ 4 TOMY:**
**LUDZIE NATURA**
**AKCJA WYZWANIA**

### MOŻESZ ZAMÓWIĆ

**CAŁĄ KOLEKCJĘ** (4 TOMY)
**W CENIE 75 zł** 5% rabatu
**OTRZYMASZ FOTOKSIĄŻKĘ O WARTOŚCI 60 zł GRATIS**

**3 TOMY** (OD TOMU 2 DO 4)
**W CENIE 56 zł** 5% rabatu
**OTRZYMASZ FOTOKSIĄŻKĘ O WARTOŚCI 60 zł GRATIS**

**POSZCZEGÓLNE TOMY**
**W CENIE 19,99 zł**

Koszty wysyłki pokrywa wydawca. Oferta ważna na terenie kraju.

### CEWE FOTOKSIĄŻKA GRATIS

**JAK ZAMÓWIĆ KOLEKCJĘ:** www.kiosk.literia.pl, e-mail: prenumerata.axel@infor.pl, tel: 22 761 32 14

## Na start

Listy 4
Pacjent w sieci ... 5
Przyjazny pulpit ... 6
Na płycie ... 10

## Programy

Nagrywamy własny film ... 12
10 wskazówek:
Jak atrakcyjnie przygotować film ... 17

Przeglądarka Google Chrome ... 18
Wskazówki do Windows ... 22

## Sprzęt

Modernizujemy komputer ... 26
10 wskazówek:
Jak zmodernizować notebook ... 31

## Internet

Korzystamy z czatów internetowych ... 32
10 wskazówek:
Jak bezpiecznie korzystać z czatów ... 35

Zakładamy blog ... 36
Kupujemy bilety przez internet ... 40
Zdrowe diety z internetu ... 44
Najciekawsze miejsca w internecie ... 48

## Telekomunikacja

Oszczędzamy na komórce ... 50

## Audio Wideo Foto

Wszystko o głośnikach do komputera ... 54

10 wskazówek:
Jak wybrać głośniki do komputera ... 57

## Wiedza

Poznajemy ruter ... 58

## Rynek

Emerytura za dom ... 62
Superkrzyżówka i sudoku ... 64
Quiz: Zakupy w butach czy w kapciach? ... 65
Czy wiesz, że... ... 66
Stopka redakcyjna ... 66



Fot. na okładce: Monkey Business Images/Dreamstime.com

Komputer Świat SENIOR 4/2011
2 listopada 2011

na płycie 300 MB programów

**Google Chrome 14**
Najprostsza w obsłudze i najszybsza przeglądarka internetowa na rynku. Ułatwia wyszukiwanie informacji i tłumaczy zagraniczne strony internet

**Stickies 7.1**
Żółte karteczki na notatki komputerowej – na pulpit Przypominają o ważnych terminach i spotkaniach

**YoWindow 2**
Wyświetla na pulpicie aktualną prognozę pogody na najbliższe dni. Podaje temperaturę obok zegarka Windows, może też działać jako wygaszacz ekranu

**W tym miejscu powinna znajdować się płyta CD. Jeśli jej nie ma, zapytaj sprzedawcę**

GOOGLE CHROME
- Google Chrome 14

DO TRIKÓW W WINDOWS
- Stickies 7.1 + PL
- YoWindow 2

ODERNIZACJA KOMPUTERA
- PU-Z 1.58
- kype 5.6
- peccy 1.12

O BLOGÓW
- vernote 4.5.1
- hotoFiltre 6.5.2 + PL
- hotoscape 3.5
- icasa 3.8

DODATKI DO SYSTEMU
- .NET Framework 4
- 7-Zip 9.22
- Flash Player 11
- Java Runtime Environment 1.7
- RocketDock 1.3.5
- Silverlight 4
- Windows Live 2011

Zawartość płyty została sprawdzona za pomocą programów antywirusowych NOD32 3.0 i Kaspersky Anti-Virus 2009

## Komputer Świat SENIOR OD REDAKTORA

### DRODZY CZYTELNICY

Jeden obraz wart jest tysiąc słów. A jeśli ten obraz jest ruchomy, to jest... bezcenny.

Zbliża się czas świąteczny, kiedy to zwykliśmy naszym bliskim i znajomym składać życzenia. Nie zawsze jednak uda nam się złożyć je osobiście. Kiedyś korzystaliśmy więc z listów i kartek pocztowych. W erze telefonów komórkowych bardzo popularne, choć niekoniecznie w dobrym tonie, było wysyłanie życzeń SMS-em. Teraz mamy komputery, dlaczego więc nie wykorzystać ich do tego celu? Nie myślę tu wcale o banalnym e-mailu, który wprawdzie można ozdobić kolorowymi obrazkami, jednak pozostanie on tylko bezosobowym zlepkiem literek i ilustracji. Dlaczego nie nagrać życzeń za pomocą popularnej kamerki internetowej i nie wysłać ich drogim nam osobom? To prawie tak, jakbyśmy składali je osobiście! Zachęcam do lektury artykułu od strony 12. Dzięki niemu każdy bez trudu przygotuje odpowiednią scenę, nagra krótki film z sobą w roli głównej i wyśle go znajomym i bliskim. To wcale nie jest trudne, a efekt będzie naprawdę wspaniały. Gwarantuję.

**Wiesław Małecki**
wieslaw.malecki@komputerswiat.pl

**SENIOR wszedł już na stałe do kiosków. Wciąż jednak pracujemy nad jego formą i treścią. Komentarze i opinie Czytelników pomagają nam w tworzeniu takiego czasopisma, jakiego potrzebują seniorzy. Dlatego wciąż czekamy na kolejne listy. Piszcie, co Wam się podoba, a co jeszcze możemy poprawić**

## Ciekawy numer

Z zainteresowaniem przeczytałem SENIORA numer 3/2011. Nawet kilka razy wracałem do niego, aby przeczytać wszystkie artykuły. Mimo że znam większość sekretów mojego laptopa, to jednak z zainteresowaniem czytałem sugestie redaktorów zawarte w poradnikach Komputer pod ochroną, Surfuj bezpiecznie czy Czary w Windows. Nie jest łatwo napisać ciekawie i w taki sposób, aby 70-letni posiadacz komputera nie zraził się do niego. Cieszę się, że Redakcja wysłuchała mojej prośby napisania artykułu o tym, jak zadbać o kondycję komputera. Ucieszyłoby mnie, gdyby w najbliższej przyszłości Redakcja poruszyła temat podłączania komputera do telewizora.

**Edward**

## Programy z płyty

Jestem seniorem, mam ponad 75 lat. Od początku czytam i przechowuję Komputer Świat dla Seniora i załączone płyty z programami. Czasopismo oceniam bardzo pozytywnie, nie mniej trudno mi czasami niektóre tematy zrozumieć i szybko sobie przyswoić. Nie zawsze uda mi się też szybko skorzystać z programu załączonego na płycie. W związku z tym mam pytanie. Czy okres korzystania z danej płyty jest czasowo ograniczony? Pozdrawiam i życzę sobie, aby Komputer Świat dla Seniora ukazywał się jak najdłużej.

**Kazimierz**

**Redakcja: Programy zamieszczane na płycie dołączanej do pisma SENIOR mogą być wykorzystane w dowolnym momencie. Nie mają żadnych ograniczeń czasowych. Można więc instalować aplikacje dopiero wtedy, gdy chcemy przetestować ich działanie.**

CIEKAWOSTKA

## UŻYWANIE MYSZY I TOUCHPADA I WEBKODY

### Jak korzystać z myszy i touchpada

Mysz to urządzenie, dzięki któremu możemy poruszać kursorem po ekranie monitora. Zwykle wyposażone jest w dwa przyciski. Najczęściej używamy lewego przycisku. Klikając nim, wykonujemy podstawowe działania. W niektórych wypadkach wystarczy pojedyncze kliknięcie, żeby wywołać określoną akcję. Zdarza się też jednak, że musimy kliknąć dwukrotnie – wtedy szybko wciskamy dwa razy lewy przycisk myszy. Prawego przycisku używa się dużo rzadziej. Pomiędzy przyciskami myszy czasem jest ruchome kółko. Służy ono do przewijania dokumentów i stron WWW.

W tekstach SENIORA używane są dwa określenia. Jeżeli jest napisane tylko słowo **klikamy**, bez informacji, którym przyciskiem, wówczas należy użyć lewego. Natomiast jeśli powinniśmy wcisnąć prawy przycisk myszy, wówczas zostaje to wyraźnie napisane: klikamy **prawym** przyciskiem myszy. Ta sama zasada dotyczy touchpadów – urządzeń, które w laptopach zastępują mysz.

### Co to są webkody

W niektórych tekstach SENIORA pojawia się informacja WEB-KOD: 12345. Co ona oznacza? Aby ułatwić Czytelnikom wykonywanie wskazówek, wymagających wpisania długich i skomplikowanych adresów WWW w przeglądarkę internetową, redakcja Komputer Świata przygotowała system webkodów.

Jak z nich korzystać? Wchodzimy na stronę www.komputerswiat.pl, wpisujemy wybrany webkod w pole i klikamy na lub wciskamy przycisk enter. Wówczas w oknie przeglądarki pojawia się żądana witryna. Może być na niej na przykład program do ściągnięcia.

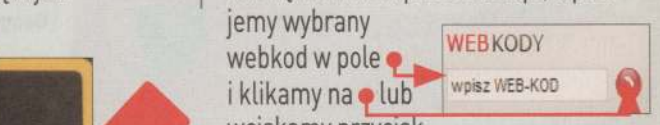

### LEWY PRZYCISK

- **otwiera foldery i pliki (dwukrotne kliknięcie)**
- **uruchamia programy**
- **zaznacza tekst, ustawia kursor, wybiera opcje i funkcje**
- **używany zawsze, gdy brak wyraźnej informacji, że klikamy prawym przyciskiem myszy**

### PRAWY PRZYCISK

- **wyświetla menu kontekstowe**
- **używamy zawsze, gdy jest wyraźna informacja, że klikamy prawym przyciskiem myszy**

Fot.: Alexey Romanov/Dreamstime.com

**Do 2014 roku ma powstać w Polsce cyfrowy system informacji o służbie zdrowia. Dla pacjentów i lekarzy ma być wygodniej i sprawniej. Pytanie tylko, czy z systemu skorzystają Polacy z pokolenia 50+**

# Pacjent w sieci

Dzisiaj jest tak: Poszukujemy pomocy kardiologa. Zrywamy się bladym świtem i czekamy godzinami na rejestrację. Później, najczęściej po kilku miesiącach, idziemy na badanie do specjalisty, dźwigając pod pachą grubą teczkę z naszą medyczną dokumentacją.

Za kilka lat ma być tak: Siadamy przed monitorem komputera. Logujemy się na koncie w specjalnym systemie informatycznym. Dokonujemy rejestracji online. Do specjalisty idziemy zaś bez dokumentacji, bo nasze wszystkie dane są dostępne w internecie.

## Monitor zamiast okienka

W 2011 roku Sejm przyjął ustawę o systemie informacji w służbie zdrowia. Zakłada ona, że do końca 2014 roku każdy pacjent w Polsce będzie miał internetowy dostęp do swoich danych medycznych. Jednym z elementów wspomnianego systemu, zwanego P1, będzie Internetowe Konto Pacjenta (IKP).

W systemie znajdą się nie tylko dane pacjentów Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), ale także osób korzystających z prywatnej służby zdrowia.

## IKP dla wybranych?

Wprowadzenie systemu informacji w służbie zdrowia może usprawnić opiekę lekarską w Polsce – podobne rozwiązania działają już z powodzeniem w Danii, Niemczech czy Czechach. Jednak może się okazać, że dobrodziejstwa IKP będą niedostępne dla niektórych grup pacjentów, na przykład dla tych z pokolenia 50+.

**„Są duże wątpliwości, czy z internetowego dostępu do służby zdrowia będą korzystać Polacy z pokolenia 50+**

CIOZ zakłada, że we wrześniu 2014 system informatyczny będzie w pełni gotowy. Nie oznacza to jednak, że będzie wówczas powszechnie stosowany. Bo, co prawda, lekarze będą zobowiązani do uzupełniania aktualnych danych o badanym pacjencie, jednak chorzy nie będą zobowiązani do korzystania z systemu.

Według danych statystycznych spośród 13 milionów Polaków po pięćdziesiątce tylko jedna czwarta korzysta z internetu. To poważna przeszkoda w powszechnej dostępności systemu informacji zdrowotnej.

## LEKARZ W KIOSKU

– *Planujemy szeroką akcję promocyjno-informacyjną, która ma przekonać wszystkich, także nieco starszych pacjentów, do korzyści, które może im przynieść używanie systemu* – mówi Starzyk.

Na razie nie wiadomo, jak w szczegółach miałaby wyglądać wspomniana akcja. CIOZ nie wyklucza natomiast możliwości, by pacjenci wykorzystywali dostęp do IKP poprzez tak zwane kioski internetowe – specjalne punkty podłączone do internetu, ustawiane w miejscach publicznych, na przykład w urzędach. Dzięki nim pacjenci pozbawieni połączenia z siecią w domu mogliby skorzystać z dostępu do IKP. **psz**

## MOIM ZDANIEM

**Piotr Starzyk**
**Kierownik biura zarządzania projektami Programu Informatyzacji Ochrony Zdrowia**

W IKP mają się znaleźć wszystkie istotne informacje dotyczące naszej kondycji – przebytych chorób, zastosowanego leczenia, przyjmowanych leków. Dostęp do tych danych przez internet będzie miał zarówno pacjent, jak i lekarz. Konto ma się stać także platformą komunikacji pomiędzy pacjentem a systemem ochrony zdrowia. W założeniach ma na przykład ułatwiać rejestrację u specjalisty, umówienie się na lekarską wizytę i uniknięcie osobistego wyczekiwania w przychodniach. System będzie udogodnieniem zarówno dla pacjentów, jak i lekarzy. Podczas wizyty u specjalisty wystarczy, że zajrzy on na konto badanego. Uzyska w ten sposób wszystkie informacje potrzebne do prawidłowego leczenia pacjenta.

# Przyjazny pulpit

**Menu Start i inne elementy znajdujące się na pulpicie w każdym Windows wyglądają jednakowo. To centralne miejsce systemu możemy jednak spersonalizować, a dzięki temu jeszcze wygodniej i sprawniej posługiwać się komputerem**

Fot.: Andres Rodriguez/Dreamstime.com

## DROGOWSKAZ


- Personalizujemy pasek zadań strona 7
- Zasobnik systemowy zawsze pod ręką strona 8
- Czysty pulpit i wygodny dostęp do skrótów strona 8
- Menu Start i jego konfiguracja strona 9


Pulpit Windows znany jest każdemu użytkownikowi tego systemu operacyjnego. Znajdziemy na nim skróty do programów, pasek szybkiego uruchamiania, zasobnik systemowy oraz menu Start. Większość osób nie przywiązuje zbytniej wagi do wyglądu i funkcjonalności pulpitu. Warto jednak wiedzieć, jak modyfikować jego domyślne ustawienia zaproponowane przez Microsoft, by zwiększyć możliwości głównego panelu systemu, który pozwala błyskawicznie odczytać wiele niezbędnych informacji. Z tego poradnika dowiemy się, jakie ciekawe funkcje kryje pasek systemowy, menu Start i inne elementy pulpitu Windows 7. SENIOR pokaże, jak dostosować poszczególne moduły pulpitu do własnych potrzeb, a przy tym zwiększyć komfort i wygodę korzystania z komputera.

## Elementy pulpitu i ich funkcje

**Pasek zadań i menu Start** to najważniejszy element pulpitu. Domyślnie znajduje się na dole ekranu, można go jednak przesunąć na górę bądź na boczną krawędź pulpitu, a także włączyć opcję automatycznego ukrywania. Na pasku zadań znajdziemy przycisk wyświetlający menu Start, skróty szybkiego uruchamiania, w których mogą być grupowane otwarte okna programów. Na pasku zadań znajdziemy również obszar powiadomień z ikonami systemowymi i programów pracujących w systemie. Możemy tam również umieścić pasek narzędzi.

**Obszar roboczy** to miejsce, w którym otwierają się okna programów. Zapisane są na nim także ikony-skróty do zainstalowanych aplikacji, których rozmiar i położenie możemy zmieniać. Tapeta obszaru roboczego pełni funkcję ozdobną i też można ją zmieniać.

**Menu Start** zawiera skróty do ostatnio otwieranych programów, folderów systemowych i okien z modułami ustawień. Znajdziemy w nim też listę skrótów do wszystkich zainstalowanych w systemie programów oraz wyszukiwarkę programów i plików. jw

# Personalizujemy pasek zadań

Z paska zadań i menu Start korzystają wszyscy użytkownicy systemu. Zobaczmy, jak zmieniać opcje tego rozbudowanego elementu i dostosować jego wygląd, ułożenie i funkcje do własnych upodobań.

## Zmiana położenia paska zadań

Domyślnie pasek zadań i menu Start widoczny jest na dole ekranu. Możemy jednak przenieść pasek na przykład na górę pulpitu, a także skonfigurować go, aby automatycznie się chował.

**1** Klikamy myszą na pasek i przytrzymując wciśnięty lewy przycisk myszy, przesuwamy pasek do górnej krawędzi pulpitu. Kiedy pasek zostanie przesunięty, puszczamy przycisk myszy. W ten sposób pasek zostanie przeniesiony we wskazane miejsce.

**2** Równie łatwo możemy włączyć automatyczne ukrywanie paska zadań. W tym celu klikamy na niego prawym przyciskiem myszy. Z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości, a w nowym oknie myszą wstawiamy zaznaczenie w pole. Od tej pory pasek będzie automatycznie ukrywany. Jeśli będziemy chcieli z niego skorzystać, wystarczy, że ustawimy kursor myszy przy krawędzi ekranu, do którego przyklejony jest pasek zadań. Zostanie on automatycznie wyświetlony.

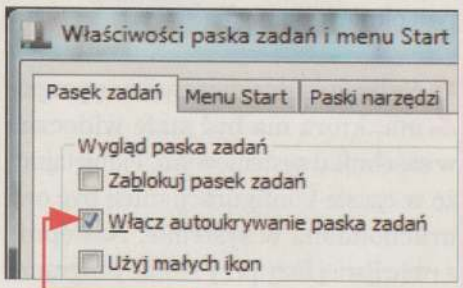


## Zarządzanie przyciskami paska zadań

Na pasku zadań znajdziemy ikony, które są skrótami do aplikacji. Windows umieszcza tam także ikony programów otwartych w systemie, które znikają po zamknięciu danego programu. Zobaczmy, jak zarządzać ikonami z paska zadań.

**1** Klikamy **prawym** przyciskiem myszy na pasek zadań i z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości.

**2** Jeśli chcemy, aby system grupował otwarte okna tego samego programu do jednej ikony, z rozwijanego menu wybieramy.

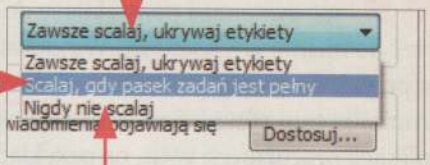


**3** Opcja pozwala wyświetlać etykiety wszystkich otwartych okien, a pozycja scalać je tylko wtedy, kiedy ikony przestają mieścić się na pasku zadań

(w takiej sytuacji na pasku tworzą się przyciski przewijania, które pozwalają wyświetlać ukryte ikony programów).

**4** Po instalacji nowych programów pasek zadań rozrasta się o nowe skróty. Niektóre z nich można usunąć. W tym celu wystarczy kliknąć **prawym** przyciskiem na skrót i z wyświetlonego menu wybrać Odepnij ten program od paska zadań. Jeśli chcemy dodać wybrany skrót do paska zadań, wystarczy go tylko przeciągnąć myszą w odpowiednie miejsce.

PAMIĘTAJ!

### BLOKADA PASKA ZADAŃ I MENU START

- Pasek zadań i menu Start można przenosić tylko wtedy, kiedy nie jest zablokowany. Aby zablokować lub odblokować pasek, klikamy na niego **prawym** przyciskiem myszy i w wyświetlonym menu zaznaczamy opcję.

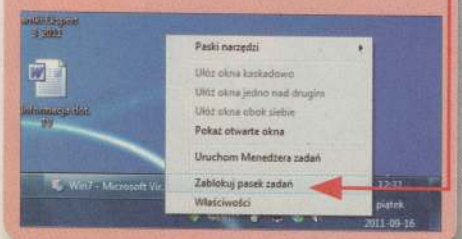

PAMIĘTAJ!

### SKRÓTY DO OTWIERANIA WIELU OKIEN

- Po kliknięciu na ikonę z paska zadań zostanie otwarte okno wskazanej aplikacji. Ponowne kliknięcie na ikonę otwartego już programu spowoduje przywołanie otwartego wcześniej okna. Jeśli chcemy otworzyć kolejne okno tej samej aplikacji, należy kliknąć na skrót prawym przyciskiem myszy i z wyświetlonego menu wybrać nazwę programu.

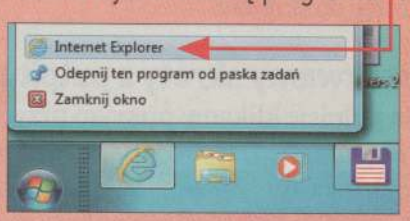

# Zasobnik systemowy zawsze pod ręką

W zasobniku systemowym znajdziemy ikony informujące o stanie systemu i pozwalające dotrzeć do niektórych ustawień Windows, na przykład regulacji głośności. System gromadzi tam również niektóre ikony aplikacji pracujących w tle, na przykład programu antywirusowego czy komunikatora. Ikony aplikacji zainstalowanych w systemie domyślnie są ukryte. Aby je

wyświetlić, a następnie dotrzeć do opcji czy okna wybranej aplikacji pracującej w tle, niezbędne jest kliknięcie na i dopiero na wybraną ikonę. W przypadku niektórych aplikacji jest to mocno uciążliwe. Możemy jednak wybrać aplikacje, których ikony stale będą widoczne w zasobniku systemowym, całkowicie wyłączyć opcję ukrywania ikon czy na przykład zrezygnować z wyświetlania niepotrzebnych ikon systemowych. Zobaczmy, jak zarządzać ikonami z zasobnika.

## Wyłączamy ukrywanie niektórych ikon w zasobniku

**1** Na pasku zadań klikamy **prawym** przyciskiem myszy. Z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości, a w otwartym oknie klikamy na Dostosuj...

**2** Na liście odnajdujemy ikonę programu, która ma być stale widoczna w zasobniku systemowym. Pamiętajmy, że w czasie konfiguracji musi być ona uruchomiona w systemie. Następnie z rozwijanej listy przy ikonie programu wybieramy . Operację powtarzamy dla pozostałych aplikacji, których ikony mają być stale widoczne w zasobniku systemowym.

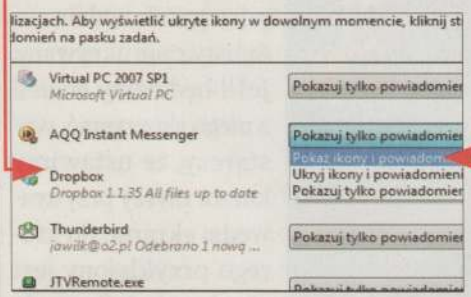


**3** Po tej operacji dwa razy klikamy na OK. Wskazane przez nas programy będą teraz stale wyświetlały swoje ikony w zasobniku. Zazwyczaj wystarczy dwa razy kliknąć na wybraną ikonę, aby otworzyć okno programu.

## Odkrywamy wszystkie ikony

**1** Jeśli chcemy, aby Windows wyświetlał wszystkie ikony z zasobnika, powtarzamy 1 punkt poprzedniej wskazówki.

**2** Kliknięciem zaznaczamy pole Zawsze pokazuj wszystkie ikony i powiadomienia. W ten sposób wszystkie ikony dostępne w zasobniku systemowym będą stale widoczne.

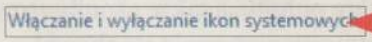


## Ukrywamy ikony systemowe

**1** Niektóre ikony systemowe z zasobnika możemy zupełnie ukryć. W tym celu powtarzamy 1 punkt pierwszej wskazówki z tej strony i klikamy na odnośnik .

**2** Przy wybranej ikonie systemowej możemy rozwinąć listę opcji i wybrać z niej . Wybrana ikona nie będzie wyświetlana w zasobniku.

# Czysty pulpit i wygodny dostęp do skrótów

W obszarze roboczym pulpitu zazwyczaj mamy wiele skrótów do programów i folderów. Przychodzi taki moment, że trudno nam jest odnaleźć właściwą pozycję. Możemy jednak zrezygnować z ikon pulpitu, a do paska zadań dodać własny pasek narzędzi z tymi skrótami. W ten sposób zachowamy czysty obszar roboczy i porządek na pulpicie, a także będziemy mieli szybki dostęp do skrótów.

## Ukrywamy skróty z pulpitu

Na pulpicie klikamy prawym przyciskiem myszy. Z wyświetlonego menu wybieramy Widok, a następnie Pokaż ikony pulpitu. Skróty z pulpitu znikną. W ten sam sposób możemy ponownie wyświetlić skróty z pulpitu.

## Włączamy pasek narzędzi

**1** **Prawym** przyciskiem myszy klikamy na pasek zadań. Z wyświetlonego menu wybieramy Paski narzędzi i następnie Pulpit.

**2** Pasek narzędzi z ikonami pulpitu będzie dostępny na pasku zadań. Aby otworzyć program za pomocą skrótu zapisanego na pulpicie, klikamy na » i następnie na wybrany odnośnik .

**3** Powtarzając 1 punkt tej wskazówki, możemy wyłączyć pasek narzędzi.

# Menu Start i jego konfiguracja

Menu Start to miejsce łatwego dostępu do programów, folderów i ustawień systemu. Znajdziemy w nim również wyszukiwarkę aplikacji,

a także przycisk pozwalający na przykład wyłączyć komputer. Warto wiedzieć, że w menu Start Windows domyślnie zachowuje dziesięć niedawno otwartych skrótów do programów. Przy niektórych znajdziemy również tak zwaną listę szybkiego dostępu pozwalającą otwierać poszczególne pliki za pomocą danej aplikacji. Przyjrzyjmy się tym ciekawym opcjom menu Start i zobaczmy, jak można je dostosować do własnych potrzeb i upodobań.

## Zmieniamy listę niedawno otwieranych programów

**1** Klikamy prawym przyciskiem myszy na przycisk i z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości. W nowym oknie klikamy na Dostosuj...

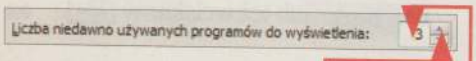


**2** Na dole okna przyciskami zmieniamy liczbę pozycji wyświetlanych na liście niedawno otwieranych programów, na przykład na. Zatwierdzamy zmiany, klikając na OK. Efekt wprowadzonych zmian będzie widoczny w menu Start.

**3** Skróty do niektórych, często używanych programów możemy na stałe ulokować w menu Start. W tym celu klikamy prawym przyciskiem myszy na wybrany skrót i z wyświetlonego menu wybieramy. Dany skrót znajdzie się nad listą niedawno otwieranych programów i będzie zawsze dostępny w menu Start.

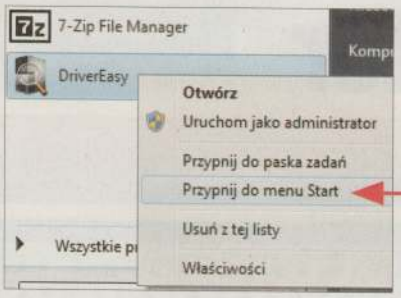


**4** Jeśli z komputera korzysta wiele osób i nie chcemy, aby inni mieli wgląd w otwierane przez nas narzędzia, wtedy listę niedawno otwieranych programów możemy wyłączyć. W tym celu klikamy prawym przyciskiem myszy na przycisk, z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości i kliknięciem usuwamy zaznaczenie z pola.

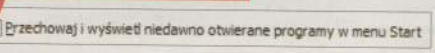


## Konfigurujemy listy szybkiego dostępu

W menu Start przy niektórych skrótach znajdziemy przycisk, który rozwija listę szybkiego dostępu do plików otwieranych wcześniej w danym programie. Zobaczmy, jak dostosować to menu do własnych potrzeb.

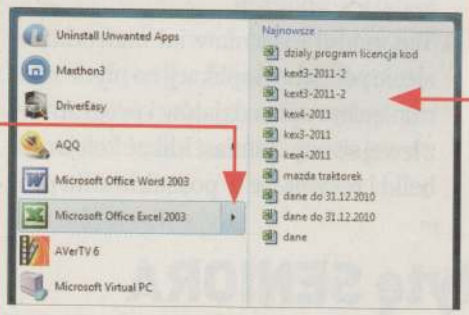


**1** W Windows możemy zmienić liczbę wyświetlanych pozycji na liście szybkiego dostępu. W tym celu klikamy **prawym** przyciskiem myszy na przycisk i z wyświetlonego menu wybieramy Właściwości. W nowym oknie klikamy na Dostosuj...

**2** Na dole okna przyciskami zmieniamy liczbę pozycji wyświetlanych na liście szybkiego dostępu. Zatwierdzamy zmiany, klikając na OK.

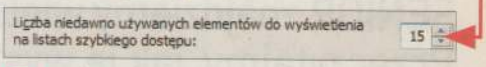


**3** Wybrane elementy z listy szybkiego dostępu możemy na stałe w niej zachować. Aby to zrobić, na wyświetlonej liście wystarczy ustawić kursor nad wybranym plikiem i kliknąć na przycisk.

**4** Wskazany przez nas plik zostanie przypięty do listy i stale będzie na niej wyświetlany niezależnie od innych wyświetlanych poniżej plików.

## Zmieniamy ustawienia skrótów systemowych

Skróty widoczne w menu systemowym możemy ukryć lub zmienić na menu.

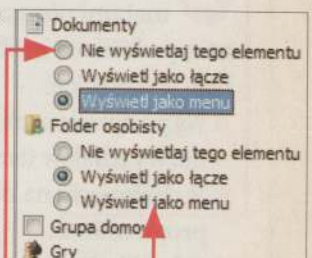


**1** Powtarzamy 1 punkt poprzedniej wskazówki. Na wyświetlonej liście, wybierając, ukrywamy daną pozycję. Opcja zmieni skrót do folderu na menu.

**2** Wprowadzone zmiany zatwierdzamy kliknięciem na OK.

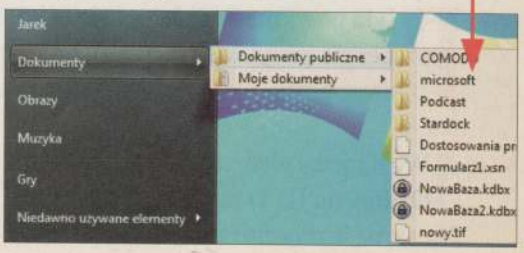

# Na płycie

**Na płycie dołączonej do tego wydania czasopisma SENIOR znajdziemy wiele przydatnych aplikacji. Przeczytajmy, jak je wyszukiwać i instalować**

To menu płyty SENIORA 4/2011. Płyta zawiera programy związane z tematami poruszanymi w czasopiśmie, podzielone na działy tak, by łatwiej było je wyszukać.

- Na jasnozielonych belkach widzimy nazwy działów tematycznych.
- Po kliknięciu na belkę rozwija się spis programów.
- Gdy klikniemy na nazwę jednego z programów, w głównej części okna zobaczymy opis danej aplikacji oraz zrzut ekranu pokazujący, jak ona wygląda. Nazwa wybranego programu widoczna jest na brązowej belce u góry okna.
- Kliknięcie na ten przycisk uruchamia instalację aplikacji.
- Ten moduł ma ułatwiać nam odnalezienie potrzebnej aplikacji na płycie z pominięciem spisu działów i programów z lewej strony. Zamiast klikać kolejno na belki i rozwijać je w poszukiwaniu programu, który chcemy zainstalować, wpisujemy w puste pole numer programu, czyli CD-KOD. Powinien on znajdować się w opisie aplikacji w dotyczącym jej artykule (na przykład CD-KOD: 008). Spis programów i przyporządkowanych do nich kodów znajdziemy w ramce na stronie obok. **Uwaga!** Wpisujemy tylko trzycyfrową liczbę, bez wyrazu CD-KOD! Po wpisaniu odpowiednich cyfr klikamy na Znajdź lub też wciskamy enter. aa

## Jak uruchomić płytę SENIORA

Płyta powinna znajdować się w kopercie przyklejonej na stronie 3 czasopisma.

1 Wyjmujemy płytę z koperty i wkładamy do napędu DVD. Zamykamy napęd. Na ekranie monitora powinno pokazać się opisane wyżej okno. Jeśli jednak płyta nie startuje, przechodzimy do punktu 2.

Stacja dysków DVD RW (E:) kss0411

2 Wciskamy jednocześnie klawisze

[⊞] [E] i klikamy dwukrotnie na ikonę napędu DVD. W kolejnym oknie dwukrotnie klikamy na startuj.exe. Płyta się uruchamia.

# Opis przykładowej instalacji – Skype 5.6

Aby nauczyć się korzystać z płyty SENIORA, przeczytajmy, jak zainstalować program narzędziowy Skype. To standardowa instalacja – wystarczy postępować zgodnie z zaleceniami kreatora instalacji. W wypadku innych programów z płyty będziemy postępować w podobny sposób.

**1** Jak już wiemy, program możemy znaleźć na płycie na dwa sposoby:

- wpisując jego **CD-KOD** w pole ● i klikając na ●

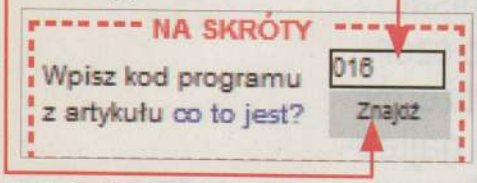


- lub klikając kolejno na belki działów, a potem na nazwę aplikacji.

W wypadku Skype'a wpisujemy **CD-KOD: 016** lub klikamy na ● i na ●.

**2** Pokazuje się okno z opisem programu. Klikamy w nim na przycisk **INSTALUJ**, uruchamiając instalację. **Uwaga!** Na czas instalacji nowego programu dobrze jest wyłączyć wszelkie inne uruchomione w danej chwili aplikacje. Najlepiej zrobić to właśnie teraz.

**3** Proces instalacji zawsze jest bardzo intuicyjny – najczęściej wystarczy klikać w kolejnych oknach na wyróżnione przyciski, wypełniając w ten sposób zalecenia instalatora. W wypadku Skype'a pokazuje się okno z domyślnie

ustawionym językiem polskim ●. Klikamy na Zgadzam się - instaluj, zgadzając się w ten sposób na warunki licencji. W kolejnym oknie instalatora klikamy po prostu na Dalej >.

**4** Proces instalacji może zająć kilka minut – jego przebieg możemy śledzić, obserwując pasek postępu ●. Na zakończenie instalator proponuje, by sprawdzić dźwięk i wideo oraz dodać zdjęcie profilowe, które będą widzieć nasi rozmówcy. Nie musimy tego robić teraz – jeśli nie mamy podłączonej do komputera kamerki i słuchawek ani odpowiedniego zdjęcia pod ręką, możemy spokojnie kliknąć na Kontynuuj i Dodaj później oraz Rozpocznij korzystanie ze Skype.

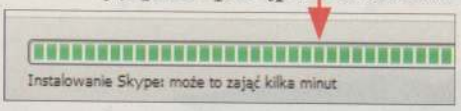


**5** Powinniśmy natomiast założyć konto Skype. W tym celu w oknie programu klikamy na Utwórz nowe konto. Otwiera się strona internetowa z formularzem – nie musimy podawać wszystkich danych, wystarczy imię i nazwisko oraz adres e-mail. Przewijamy stronę nieco w dół i wpisujemy nazwę, pod którą chcemy być widoczni dla znajomych (możemy też wybrać nazwę sugerowaną przez program ●), a poniżej hasło zawierające przynajmniej jedną cyfrę. W pole ● przepisujemy wyświetlone znaki ● i klikamy na Akceptuję — Kontynuuj.

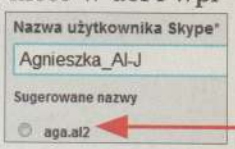


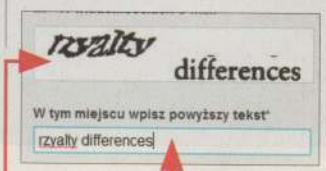


## PROGRAMY I CD-KODY

| | | | |
|---|---|---|---|
| 7-Zip 9.22 | 001 | PhotoFiltre 6.5.2 PL | 011 |
| CPU-Z 1.58 | 002 | Photoscape 3.5 | 012 |
| Evernote 4.5.1 | 003 | Picasa 3.8 | 013 |
| Flash Player 11 (Chrome, Firefox) | 004 | RocketDock 1.3.5 | 014 |
| Flash Player 11 (IE) | 005 | Silverlight 4 | 015 |
| Google Chrome 14 | 006 | Skype 5.6 | 016 |
| Java Runtime Environment 1.7 | 007 | Speccy 1.12 | 017 |
| Java Runtime Environment 1.7 64-bit | 008 | Stickies 7.1 | 018 |
| NET Framework 4 | 009 | Stickies 7.1 PL | 019 |
| PhotoFiltre 6.5.2 | 010 | Windows Live 2011 | 020 |
| | | YoWindow 2 | 021 |

# Film z pozdrowieniami

**W XXI wieku nie musimy już pisać życzeń na kartce i wrzucać do czerwonej skrzynki pocztowej. Możemy życzyć osobiście wszystkiego najlepszego, choć od adresata dzielą nas nawet tysiące kilometrów – w tym celu nagramy film za pomocą kamerki internetowej i wyślemy go pocztą elektroniczną**

Fot.: Hans Slegers/Nyul/Pavel Losevsky/Dreamstime.com

Mała internetowa kamerka to dziś niemal obowiązkowe wyposażenie komputera. Dzięki niej możemy prowadzić wideorozmowy za pomocą na przykład Skype. Ta sama kamerka posłuży nam do nagrania filmu, który potem będziemy mogli poprawiać, upiększać i na koniec – wysłać komuś e-mailem. Użyjemy w tym celu darmowego edytora, który jest składnikiem systemu Windows – Windows Movie Maker. Aby go użyć w Windows XP, musimy najpierw się upewnić, czy nasz komputer został zaktualizowany i system zawiera tak zwany Service Pack 3. Jeśli nasz model kamerki internetowej nie ma wbudowanego mikrofonu, musimy mieć dodatkowy mikrofon podłączony do odpowiedniego wejścia w komputerze (jest to tak zwane złącze mini-jack o kolorze różowym).

## W Windows 7 inaczej

Movie Maker w Windows 7 (i Viście) jest zupełnie inny niż jego odpowiednik w Windows XP. Zintegrowano go z kilkoma innymi programami w pakiecie Windows Live, stąd też dodatek Live w nazwie programu. Aby skorzystać z Windows Live Movie Makera, musimy zainstalować pakiet Podstawowe programy Windows Live, który znajdziemy na dysku dołączonym do tego numeru SENIORA. Ze względu na różnice w obsłudze edytora, w artykule SENIOR pokazał, jak nagrywać film w Windows XP oraz Windows Vista i 7.

Zanim przystąpimy do nagrywania filmu, zapoznajmy się jeszcze z ważnymi poradami ze strony 17. **jg**

**DROGOWSKAZ**


- Nagrywamy film z kamerki internetowej w Windows XP — strona 13
- Dodajemy napisy i muzykę — strona 14
- Zapisujemy gotowy film i wysyłamy e-mailem — strona 15
- Nagrywamy i edytujemy film w Windows Vista i 7 — strona 16

# Nagrywamy film z kamerki internetowej w Windows XP

**1** Upewniamy się, czy kamerka i mikrofon są podłączone do prawidłowych wejść. Następnie uruchamiamy Windows Movie Maker, klikając kolejno na Start, Wszystkie programy i Windows Movie Maker.

**2** Po otwarciu głównego okna programu klikamy na odsyłacz ●.

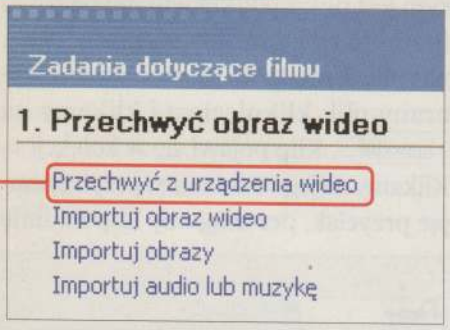


Otworzy się kreator przechwytywania filmu z dołączonej kamery.

**3** W pierwszym oknie kreatora powinniśmy zobaczyć ikonę symbolizującą naszą kamerkę ●.

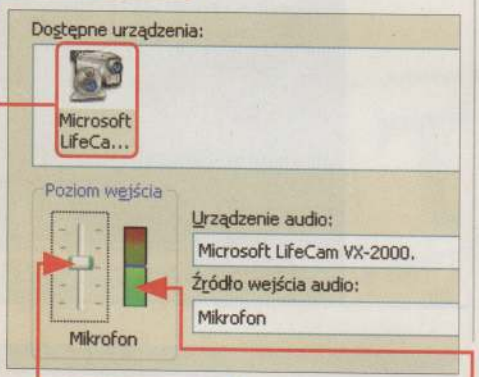


Za pomocą suwaka ● ustawiamy odpowiedni poziom nagrywania dźwięku. W tym celu mówimy do mikrofonu (na przykład „raz, dwa, trzy") i obserwujemy kolorowy wskaźnik wysterowania. Położenie zielonego paska powinno być mniej więcej takie, jak na ilustracji ●. Uważajmy, by zielony pasek nie wychodził zbyt w górę wskaźnika ●, wtedy bowiem nagrywany dźwięk będzie zniekształcony i charczący.

Po ustawieniu poziomu głośności klikamy na Dalej >.

**4** W pole ● wpisujemy dowolną nazwę, na przykład Życzenia imieninowe.

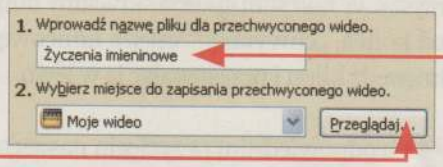


Domyślnie program zapisuje filmy w folderze Moje dokumenty\Moje wideo. W zasadzie nie ma potrzeby, by zmieniać to ustawienie, jednak jeśli koniecznie chcemy zapisać film w innym folderze, klikamy na ● i następnie wyszukujemy folder na liście, zaznaczamy go kliknięciem myszy ● i klikamy na ●. Po nadaniu nazwy filmowi i wybraniu folderu, klikamy na Dalej >.

**5** W kolejnym oknie kreatora zaznaczamy opcję ● i następnie z listy ●

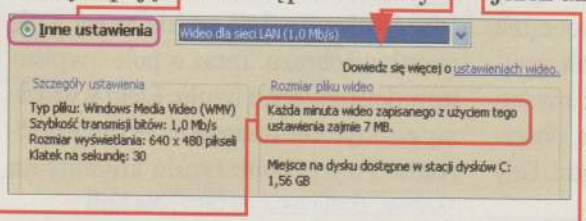


wybieramy kliknięciem opcję Wideo dla sieci LAN (1,0 Mb/s). Film nagrany w takim formacie będzie miał dobrą jakość, ale nie zajmie zbyt dużo miejsca (minuta nagrania to 7 MB miejsca na dysku ●) i dzięki temu będzie mógł być łatwo wysłany jako załącznik e-mailem. Klikamy na Dalej >.

**6** Otworzy się okno nagrywania filmu. Obraz widzimy w okienku podglądu po prawej stronie ●. Aby zacząć nagrywanie, obserwujemy podgląd, starając się patrzeć w kamerę, i klikamy na ●. Rozpocznie się nagrywanie. Podczas nagrywania w tym miejscu ● będziemy widzieli czas nagranego filmu i ilość zajmowanego przez niego miejsca na dysku. Kiedy skończymy składanie życzeń i będziemy

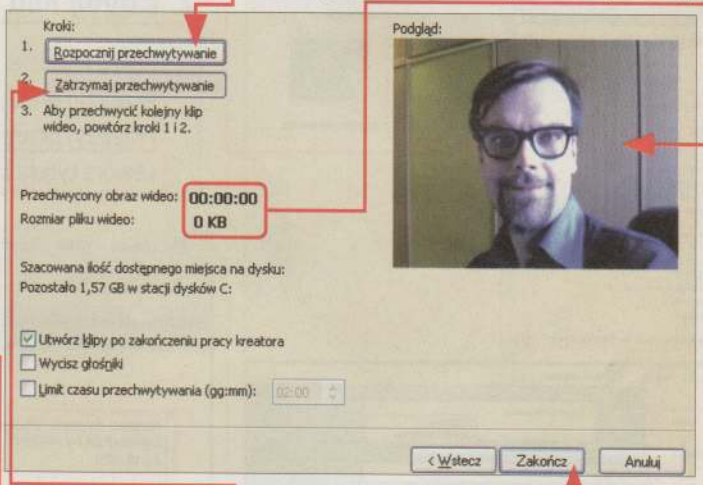


chcieli zakończyć nagrywanie, klikamy na ●. Film zostanie przetworzony, co może zająć dłuższą chwilę. Klikamy na ●. Movie Maker dołączy nagrany przez nas film do kolekcji klipów.

**7** Po zamknięciu okna kreatora nagrywania zobaczymy główny ekran Movie Makera i nasze klipy ●. Jeśli chcemy obejrzeć, co nagraliśmy, najpierw zaznaczamy kliknięciem klip w kolekcji, a następnie klikamy na ● w oknie podglądu. Jeżeli uznamy, że nagrany film nam nie odpowiada, możemy go skasować i nagrać następny, powtarzając czynności opisane w tej poradzie. Jeśli film został nagrany prawidłowo, przechodzimy do następnej części porady.

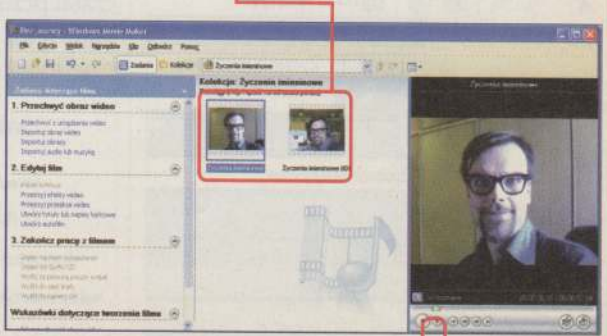

# Dodajemy napisy i muzykę

**1** Aby rozpocząć edytowanie filmu, najpierw musimy przenieść go z kolekcji na tak zwaną linię czasu. Aby to zrobić, klikamy myszą na miniaturę filmu w kolekcji ● i przytrzymując wciśnięty przycisk, przeciągamy film do dołu ekranu, na linię czasu ●, gdzie puszczamy przycisk.

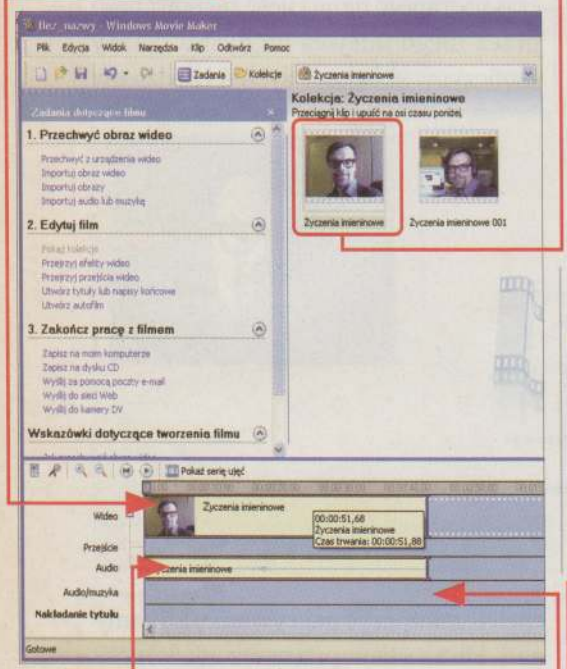


Przeciągnięty klip pojawi się na linii czasu. Podzielono ją na kilka osobnych ścieżek: prócz ścieżki wideo, gdzie umieścimy klip, jest jeszcze oryginalna ścieżka dźwiękowa filmu ● i dodatkowa ścieżka dźwiękowa dla podkładu muzycznego ●.

**2** Na początek możemy nieco przyciąć film, usuwając zbędne sceny początkowe. W tym celu ustawiamy kursor myszy przy krawędzi symbolizującej początek filmu ●. Kursor przybierze kształt ↔. Trzymając wciśnięty przycisk myszy, przeciągamy krawędź w prawo, obserwując jednocześnie okno podglądu. Gdy zobaczymy scenę, od której chcemy rozpocząć swój film, puszczamy przycisk myszy. W taki sam sposób skracamy film od końca, „chwytając" myszą końcową krawędź klipu i przesuwając ją w lewo.

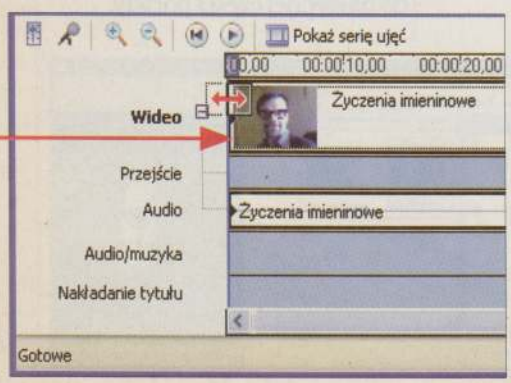


**3** Po odpowiednim przycięciu naszego filmu dodamy do niego napisy początkowe. Klikamy w tym celu na ●.

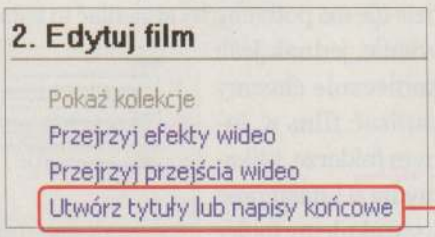


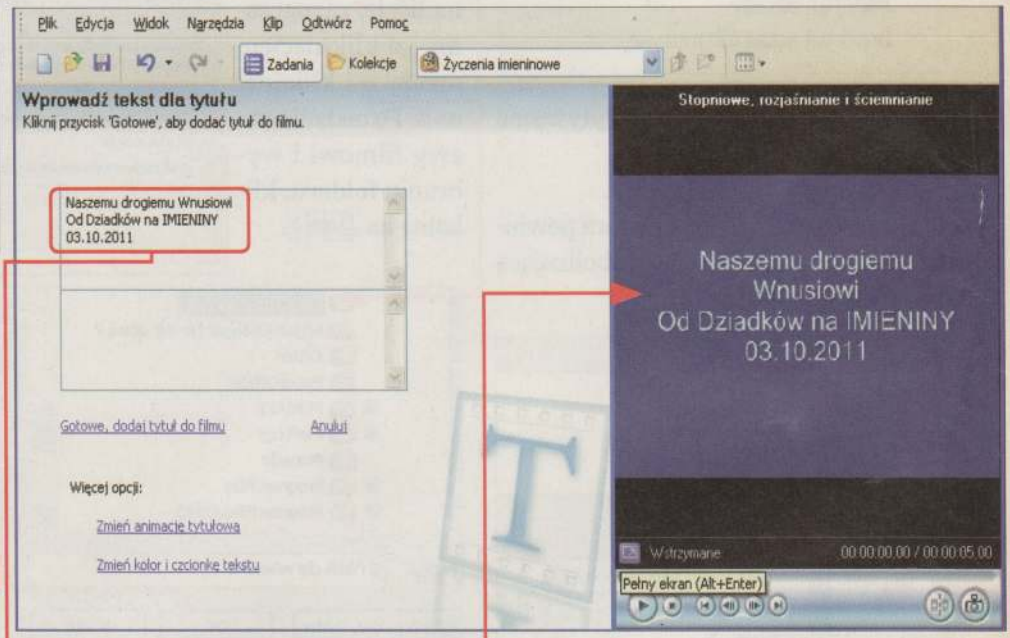


Następnie klikamy na odsyłacz Dodaj tytuł przed wybranym klipem na osi czasu, żeby tytuł pojawił się przed filmem, a nie przysłonił obrazu. Teraz w pole ● wpisujemy dowolny tekst tytułu. Efekt ● widzimy praktycznie do razu na ekranie podglądu. Po wpisaniu tytułu klikamy na Gotowe, dodaj tytuł do filmu. Na linii czasu przed filmem pojawi się dodany tytuł ●. Klikając na ● w oknie podglądu po lewej stronie ekranu, możemy obejrzeć całość naszego filmu.

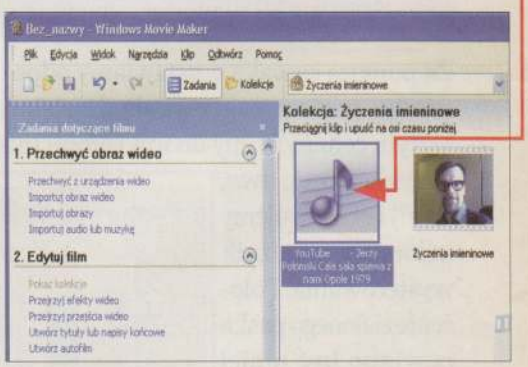

**4** Teraz dodamy jeszcze podkład muzyczny. W tym celu najpierw klikamy na Importuj audio lub muzykę. Jeśli wiemy, jaką muzykę chcemy doda,ć i dysponujemy odpowiednim nagraniem, w oknie systemowym znajdujemy folder, w którym jest plik z podkładem muzycznym (może to być dowolny wybrany przez nas plik formatu MP3), zaznaczamy wybrany plik kliknięciem i klikamy na Importuj. Klip pojawi się w kolekcji ●. Klikamy na jego miniaturę i przytrzymując przycisk, przeciągamy klip na linię czasu, do dodatkowej ścieżki audio ●. Klip audio przycinamy do odpowiedniej długości tak samo jak klip wideo (patrz punkt 2 tej porady).

**5** Na koniec ustawimy jeszcze odpowiednią głośność

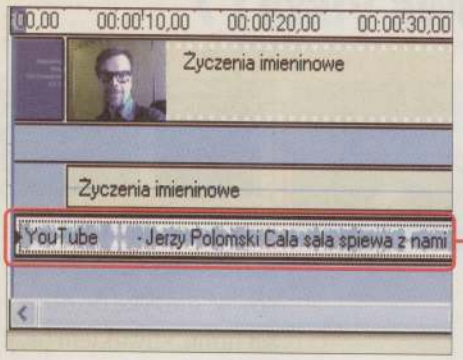


podkładu muzycznego, żeby nie zagłuszał on naszych życzeń. W tym celu klikamy prawym przyciskiem myszy w dowolnym miejscu na graficznej reprezentacji klipu na linii czasu ● i w menu kontekstowym klikamy na Głośność. Suwakiem ● ustawiamy głośność i klikamy na ●. Niestety, Windows Movie Maker nie pozwala na podgląd głośności w czasie jej ustawiania, więc musimy dostosowywać głośność tak długo, aż efekt będzie odpowiedni, to znaczy dodana do filmu muzyka nie będzie zagłuszała oryginalnej ścieżki dźwiękowej.

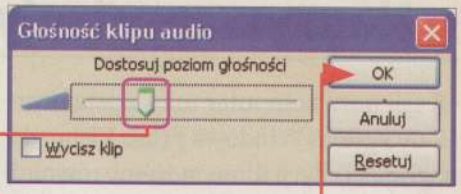


## Zapisujemy gotowy film i wysyłamy e-mailem

Gotowy film możemy wysłać e-mailem od razu z poziomu Windows Movie Makera. Jednak opcja ta nie zawsze działa prawidłowo, gdyż zależy od konfiguracji oprogramowania na naszym komputerze. Dlatego Komputer Świat pokaże, jak zapisać gotowy film na dysk i następnie wysłać go za pomocą popularnego klienta poczty oraz za pośrednictwem konta internetowego przez przeglądarkę WWW.

**1** Rozpoczynamy od zapisania gotowego filmu w postaci pliku na dysku twardym. W tym celu klikamy na odsyłacz ● Zapisz na moim komputerze.

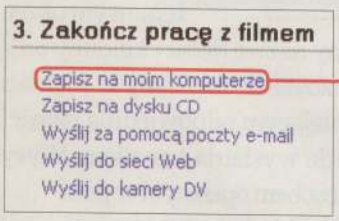


**2** W pierwszym oknie kreatora wpisujemy dowolną nazwę pliku z filmem ●.

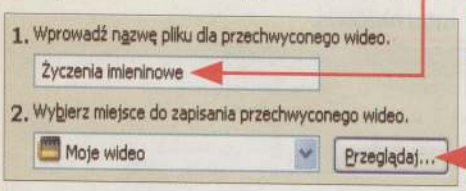


Domyślnie plik zostanie zapisany w folderze Moje dokumenty\Moje wideo. Jeśli chcemy go zmienić, klikamy na ● i następnie w oknie systemowym wyszukujemy inny katalog, zaznaczamy go kliknięciem na ● i klikamy na ●. Klikamy na przycisk Dalej >. W kolejnym oknie klikamy na odsyłacz Pokaż więcej opcji... . Zaznaczamy opcję Dopasuj optymalnie dla rozmiaru pliku: i klikając na strzałkę ▲ lub ▼, ustawiamy rozmiar filmu na 20 MB. W ten sposób unikniemy kłopotu, gdy film będzie za duży jako załącznik do e-maila. Klikamy na Dalej >. Rozpocznie się zapisywanie filmu. Potem klikamy na Zakończ i na ✕, żeby zamknąć Windows Movie Maker.

**3** Teraz uruchamiamy naszego klienta poczty. W przykładzie SENIORA jest to popularny Outlook Express. Po jego uruchomieniu klikamy na ●. Następnie w nowym oknie we właściwe pola wpisujemy adres odbiorcy ● i temat ● wiadomości.

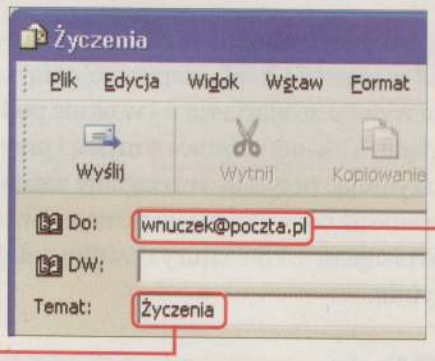


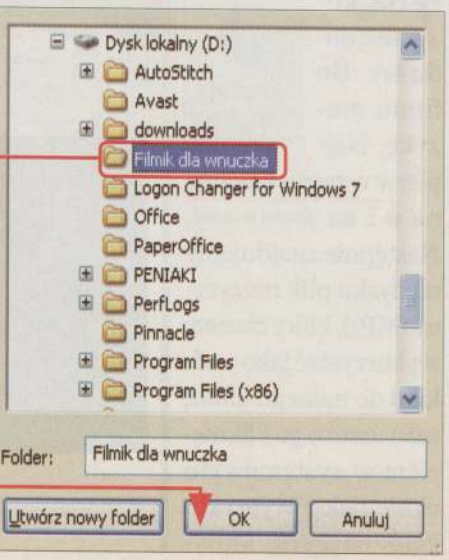


Klikamy na przycisk ●. Następnie w oknie systemowym wyszukujemy zapisany na dysku film, zaznaczamy go kliknięciem i klikamy na Dołącz, a następnie na ●. Możemy już zamknąć klienta poczty, klikając na ✕.

**4** Jeśli chcemy wysłać film za pomocą konta pocztowego, które mamy w internecie, najpierw uruchamiamy przeglądarkę internetową. SENIOR pokaże, jak wysłać film za pośrednictwem poczty Gmail. Zakładamy, że konto poczty już jest założone, logujemy się więc jak zwykle. Po otwarciu strony Gmaila klikamy na Utwórz wiadomość. Następnie wpisujemy adres odbiorcy ● i temat wiadomości ● w odpowiednie pola.

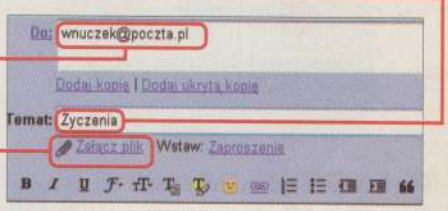


Klikamy na ●. Następnie klikamy na Wybierz i w oknie systemowym wyszukujemy plik z filmem, który chcemy dołączyć do wiadomości. Zaznaczamy go kliknięciem ● i klikamy na ●.

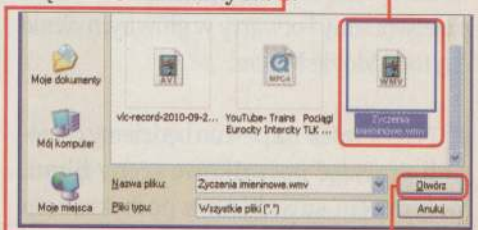


Po dołączeniu pliku klikamy na Wyślij. Możemy już wylogować się z poczty.

# Nagrywamy i edytujemy film w Windows Vista i 7

Jeśli nasz komputer ma zainstalowany system Windows 7 (lub Vista), do nagrania i edycji filmu możemy również użyć Windows Movie Makera. Różni się on jednak zasadniczo od wersji programu dla Windows XP. Zobaczmy, jak posługiwać się Movie Makerem w Windows 7 i Viście. Zanim zaczniemy nagrywać film, musimy zainstalować pakiet programów Windows Live z płyty dołączonej do tego numeru SENIORA. Wpisujemy w tym celu w menu płyty CD-KOD: 022, wciskamy klawisz enter i klikamy na **INSTALUJ**. **Uwaga!** Program instalacyjny ściąga pliki z internetu, więc komputer musimy mieć podłączony do sieci.

**1** Po zakończeniu instalacji uruchamiamy edytor wideo, klikając na , następnie na Wszystkie programy i na Windows Live Movie Maker.

**2** Sprawdzamy, czy kamera jest podłączona do peceta. Na Wstążce menu u góry okna programu klikamy na ikonę.

**3** Jeżeli jesteśmy już gotowi do nagrywania, klikamy na .

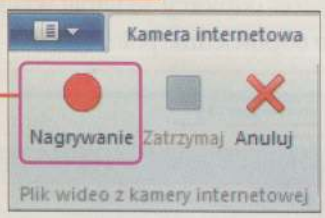


Na ekranie będzie cały czas widoczny podgląd nagrywanego obrazu. Po zakończeniu nagrywania klikamy na .

**4** Klikamy na Zapisz, aby zapisać przechwycony film na dysku. Zostanie on przetworzony i otwarty w głównym oknie edytora Movie Maker.

**5** Na początek na pewno będziemy chcieli przyciąć początkowe sceny filmu. W tym celu suwakiem pod ekranem podglądu ustawiamy film tak, aby kursor w widoku scenariusza wskazywał nowy początek. Klikamy prawym przyciskiem myszy na kursor i w menu na . Tak samo skracamy film od końca: suwakiem pod oknem podglądu ustawiamy kursor w odpowiednim punkcie widoku scenariusza i następnie klikamy na niego **prawym** przyciskiem myszy i w menu na Ustaw punkt końcowy.

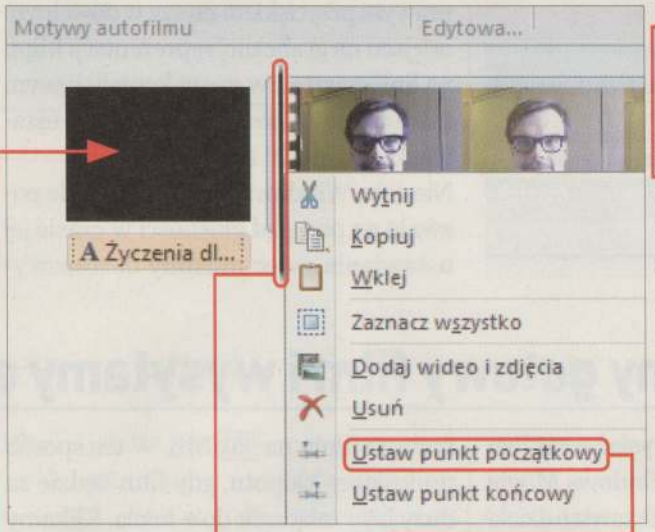

ka pojawi się w widoku scenariusza. Aby dopasować muzykę do długości filmu, suwakiem przy oknie podglądu ustawiamy film w odpowiednim miejscu i w menu klikamy na Ustaw punkt końcowy. Potem jeszcze musimy ustawić odpowiednią głośność muzyki, żeby nie zagłuszała ścieżki dźwiękowej naszego filmu. Klikamy w tym celu na przycisk. Pojawi się suwak, którym odpowiednio regulujemy wzmocnienie.

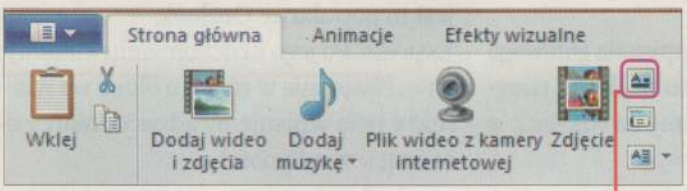


**6** Aby dodać napisy do filmu, klikamy w menu na . Napisy pojawią się w widoku scenariusza i w oknie podglądu. Klikamy w ramce myszą i przytrzymując przycisk, rozciągamy zaznaczenie na domyślnym tekście napisów. Wpisujemy z klawiatury dowolny tekst tytułu.

**7** Na koniec dodamy do filmu muzykę. Najpierw w menu klikamy na i na Dodaj muzykę. Następnie znajdujemy na dysku plik muzyczny (MP3), który chcemy wykorzystać jako podkład do naszego filmu, zaznaczamy go kliknięciem w systemowym oknie dialogowym i klikamy na Otwórz. Muzyka pojawi się w widoku scenariusza.

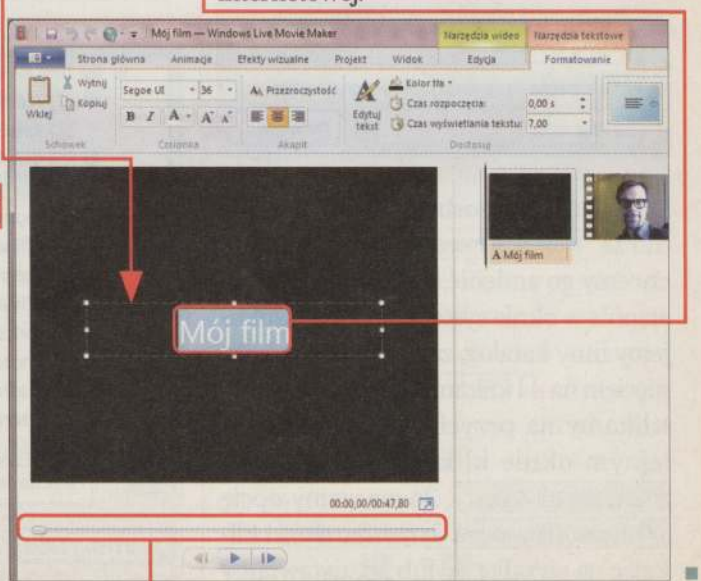


**8** Teraz możemy zapisać przygotowany film. Klikamy na i następnie w menu na Poczta e-mail. W systemowym oknie wpisujemy nazwę filmu i klikamy na Zapisz. Film zostanie zapisany w formacie zapewniającym odpowiednią jakość i rozmiar do wysłania e-mailem. Wysyłamy go sposobem opisanym w poradzie dla Windows XP, korzystając bądź to z klienta e-mail, bądź z przeglądarki i poczty internetowej.

# 10 WSKAZÓWEK JAK ATRAKCYJNIE PRZYGOTOWAĆ FILM

Robiąc film, musimy pamiętać o pewnych szczegółach, żeby uzyskać jak najlepszy efekt i przyjemnie zaskoczyć odbiorcę. Przeczytajmy, jak się przygotować i na co szczególnie zwrócić uwagę.

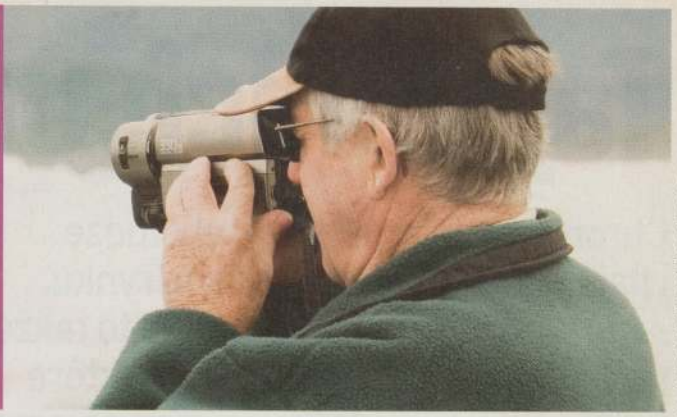

Fot.: Natalia Bratslavsky/Dreamstime.com

## ❶ PRZYGOTOWANIE SCENARIUSZA

Nawet tak krótki i prosty film, jak zawierający życzenia dla bliskich, musi być chociaż trochę wyreżyserowany. Dlatego zanim zaczniemy nagrywanie, przemyślmy dokładnie treść naszych życzeń i zastanówmy się nad podziałem ról. Na przykład najpierw niech życzenia wygłosi babcia, a potem dziadek. Przećwiczmy to, zanim rozpoczniemy nagrywanie.

## ❷ ODPOWIEDNI UBIÓR I TŁO

Zanim zaczniemy robić film z życzeniami, ubierzmy się odpowiednio do tej okazji i zadbajmy o odpowiednie tło dla naszych twarzy. Eleganckie ubranie stworzy właściwy nastrój. Tłem może być oczywiście wnętrze naszego mieszkania, jednak pomyślmy o szczegółach. Jeśli za nami będzie widać bałagan albo rzeczy, których nie chcemy pokazywać, będzie nam potem wstyd. Dlatego przed rozpoczęciem nagrywania dobrze przyjrzyjmy się obrazowi na podglądzie filmu w edytorze, żeby wyeliminować niechciane elementy.

## ❸ POZYCJA I USTAWIENIE KAMERY

Żeby film wyglądał dobrze, musimy właściwie ustawić kamerę i postarać się – mówiąc – cały czas patrzeć w jej obiektyw, tak jakbyśmy rozmawiali z adresatem życzeń. Dlatego zacznijmy nagrywać film nieco wcześniej, zanim jeszcze powiemy swoją kwestię, żeby uniknąć sytuacji, kiedy w końcowej wersji filmu będą widoczne niepotrzebne ruchy rąk przesuwających mysz, a wzrok będzie odrywał się od kamery. Zbędne kadry usuniemy później w edytorze.

## ❹ OŚWIETLENIE

Unikajmy oświetlenia tylnego. Postarajmy się tak nagrać film, żeby w tle nie było widać na przykład odsłoniętego okna, przez które wpada jasne światło słoneczne. Jeśli położenie komputera i kamery jest takie, że okno będzie zawsze widoczne, nagrywajmy film wieczorem lub zasłońmy okno przed rozpoczęciem nagrywania. Możemy też postawić lampę biurkową w taki sposób, by oświetlała nasze twarze, a jednocześnie nie była widoczna w kadrze.

## ❺ MÓWMY WYRAŹNIE I DO KAMERY

Wygłaszając życzenia, starajmy się mówić wyraźnie, niespiesznie, żeby dźwięk nagrał się jak najlepiej. Jeśli chcemy nagrywać życzenia w grupie (na przykład razem z żoną), zadbajmy, aby nie mówić razem i nie wpadać sobie w słowa. Unikajmy też sytuacji, kiedy jedna osoba kończy mówić, a druga nie wie, co z sobą zrobić.

## ❻ DŹWIĘKI W TLE

Istotnym szczegółem, na który warto zwrócić uwagę, są także dźwięki słyszalne w tle podczas nagrywania filmu. Nie nagrywajmy naszych pozdrowień, kiedy w tle słychać na przykład jakieś krzyki z ulicy lub głośno pracujące urządzenia. Wyłączmy telewizor i radio. Odpowiednie tło muzyczne najlepiej dodać już w edytorze, po nagraniu życzeń.

## ❼ ON THE AIR

Podczas nagrywania filmu zachowujmy się tak, jak w profesjonalnym studiu filmowym, gdzie w czasie nagrywania audycji obowiązuje odpowiednia dyscyplina. Skupmy się tylko na nagrywanym materiale, nie pozwólmy nikomu przeszkadzać i nie dajmy się niczym speszyć.

## ❽ TŁO MUZYCZNE

Film z odpowiednią ilustracją muzyczną staje się przyjemniejszy w odbiorze. Jednak dobierając muzyczne tło podczas edycji, pamiętajmy nie tylko o swoim guście, ale przede wszystkim o guście adresata życzeń, który będzie oglądał film. Muzyka nie powinna być zbyt głośna i odpowiednio odzwierciedlać uczucia, które chcemy przekazać w życzeniach. Najlepiej, żeby nie była to piosenka, ale utwór instrumentalny, wtedy nasze słowa nie będą się myliły ze śpiewanym tekstem.

## ❾ NAPISY

Napisy tytułowe są potrzebne, jednak nie eksperymentujmy z nimi za bardzo. Próby upiększania filmu za wszelką cenę kończą się na ogół źle. Wystarczą proste napisy, pisane zwykłą, nieozdobną czcionką. Nie potrzeba też dodatkowych animacji i efektów: życzenia mają przemawiać same za siebie.

## ❿ ZAPISYWANIE FILMU

Starajmy się zapisywać film w takim formacie, który będzie mógł łatwo być odtworzony przez adresata. Zapewni to Windows Movie Maker, zapisujący filmy w formacie WMV, który bez problemu można odtworzyć w dowolnym programie pod Windows.

jg

# Tajemnice Google Chrome

**Chrome to najprostsza w obsłudze i najszybsza przeglądarka na rynku. Jednak aplikacja firmy Google to także mnóstwo ukrytych możliwości, które jeszcze bardziej ułatwiają i przyspieszają surfowanie po internecie**

Fot.: Eti Swinford/Dreamstime.com

## DROGOWSKAZ


- Łatwe wyszukiwanie w treści strony — strona 19
- Sklep z aplikacjami i rozszerzeniami — strona 19
- Atrakcyjna strona startowa — strona 20
- Automatyczne tłumaczenie — strona 20
- Wyszukiwanie z obrazków — strona 20
- Szybkie obliczenia w pasku adresu — strona 21
- Zabawa w programowanie — strona 21


Internet Explorer, Opera, Firefox, Chrome – to nazwy najpopularniejszych przeglądarek stron WWW. Każda ma swoich fanów i każda w ten sam sposób wyświetla witryny. Po co więc zawracać sobie głowę wymianą domyślnej w Windows przeglądarki na inną?

Wbrew pozorom programy te znacznie się od siebie różnią – szybkością działania, sprawnością obsługi najnowszych standardów języków internetowych i przede wszystkim wygodą obsługi. SENIOR szczególnie poleca wypróbowanie aplikacji Google Chrome – przeglądarki działającej sprawnie nawet na starszych komputerach, najlepiej radzącej sobie z najnowszymi standardami i chyba najprostszej w obsłudze. Chrome ma też kilka niesamowitych, ale trochę ukrytych funkcji. SENIOR przedstawi najciekawsze możliwości Chrome i podpowie, jak z nich wygodnie korzystać.

## Pierwsze kroki w Chrome

Po instalacji, która nikomu nie powinna przysporzyć problemów, uruchamiamy Chrome, klikając dwukrotnie na ikonę na pulpicie. Do sprawnej obsługi przeglądarki Google wystarczy znać trzy elementy jej okna:

**Pasek adresu** – wpisujemy w nim adres strony, którą chcemy otworzyć, lub frazę, którą zamierzamy wyszukać w internecie, i wciskamy enter.

**Karty** – w ramach jednego okna przeglądarki można otworzyć kilka stron WWW – wystarczy dodać nową kartę (kliknięciem na lub wciśnięciem ctrl T) i wpisać adres witryny. Między kartami można się przełączać za pomocą kliknięcia na wybraną kartę, a także korzystając z klawiatury: ctrl tab spowoduje przejście do kolejnej karty, ctrl shift tab – do poprzedniej, a wciśnięcie ctrl wraz z cyfrą (1, 2 i tak dalej) spowoduje otwarcie odpowiednio pierwszej, drugiej i kolejnych kart. Karty zamykamy, klikając na krzyżyk lub wciskając kombinację ctrl W (zostanie zamknięta aktywna karta).

**Menu ustawień** – ikona daje nam dostęp do jedynego w Chrome menu z najważniejszymi opcjami.

pp

# Łatwe wyszukiwanie w treści strony

Nie zawsze mamy ochotę czytać całą otwartą stronę, zwykle poszukujemy na niej konkretnej informacji. Warto wtedy skorzystać z wbudowanej w Chrome wyszukiwarki treści na otwartej stronie.

**1** Po otwarciu strony WWW, na której szukamy jakiejś informacji, wciskamy klawisze ctrl F i w pole, które się pojawia, zaczynamy wpisywać interesujący nas wyraz. Od razu zostanie

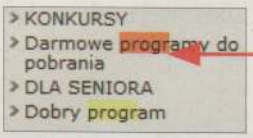


wyszukane pierwsze wystąpienie tego wyrazu na stronie (oznaczone pomarańczowym kolorem), a w polu wyszukiwania wyświetli się liczba odnalezionych fraz.

**2** Kolejne odnalezione wyrazy są wyróżnione na żółto, a miejsce ich występowania na stronie oznaczone żółtymi kreskami na pasku przewijania. Do kolejnych odszukanych wyrazów przechodzimy, wciskając enter, a do poprzednich – shift enter. Możemy też użyć ikon.

**3** Aby wyłączyć okno wyszukiwania, wciskamy esc lub klikamy na ✖.

# Sklep z aplikacjami i rozszerzeniami

W zasadzie do każdej przeglądarki można instalować różnego rodzaju rozszerzenia. Ale tylko Chrome pozwala również na uruchamianie w przeglądarce specjalnych... aplikacji. Co ciekawsze, pobierzemy je, tak samo jak rozszerzenia, ze... sklepu internetowego Chrome Web Store. Nauczmy się z niego korzystać. **Uwaga!** Aby móc instalować aplikacje, musimy mieć konto w jednym z serwisów Google (na przykład pocztę Gmail).

**1** Do sklepu Chrome Web Store wchodzimy, klikając na nowo otwartej karcie na przycisk lub w pasku adresu wpisując adres chrome.google.com/webstore

**2** Z lewej strony otwartej witryny znajdują się kategorie aplikacji (serwisy przygotowane w taki sposób, aby działały jak aplikacje instalowane w komputerze), rozszerzeń (plug-iny dodające do Chrome nowe funkcje) oraz motywów (skórki przeglądarki).

**3** Klikamy najpierw na jedną z kategorii aplikacji, na przykład na Gry. Następnie, aby zainstalować wybraną przez nas aplikację, na przykład Angry Birds – hitową grę znaną ze smartfonów, klikamy na jej obrazek (lub ikonę) i na otwartej stronie klikamy na Dodaj do Chrome. Teraz musimy się zalogować do konta Google (wpisać swój login i hasło), kliknąć na przycisk, ponownie na Dodaj do Chrome i na Zainstaluj.

**4** Po chwili aplikacja zostanie zainstalowana i skrót do niej pojawi się na nowej karcie. Wystarczy na niego kliknąć, aby uruchomić aplikację.

**5** Rozszerzenia instalujemy tak samo jak aplikacje. W większości wypadków ikona zainstalowanego rozszerzenia pojawi się między paskiem adresu a ikoną menu ustawień. Niektóre rozszerzenia działają w tle i nie mają swojej ikony.

## NAJCIEKAWSZE APLIKACJE I ROZSZERZENIA

### APLIKACJE:

**Angry Birds** – niesamowicie wciągająca gra, koniecznie trzeba wypróbować

**Google Mail Offline** – zamienia Chrome w program pocztowy dla konta na Gmailu

**Typing Test - KeyHero** – pozwala sprawdzić, jak szybko piszemy na klawiaturze

**Sage Notebook** – aplikacja ułatwiająca rozwiązywanie zadań z matematyki

**Planetarium** – interaktywna mapa nieba

**Instant Retro** – pozwala do zdjęć dodawać efekty sprawiające, że fotki wyglądają na bardzo stare

### ROZSZERZENIA:

**Sprawdzanie poczty Google** – powiadamia o liczbie nieprzeczytanych wiadomości w Gmailu

**Change Colors** – pozwala zmienić kolorystykę witryny, aby na przykład zmniejszyć zmęczenie wzroku

**Chrome Vis** – pozwala powiększyć zaznaczony tekst na stronie i zmienić jego kolor

**Program TV** – wyświetla program polskojęzycznych stacji

**Adblock Plus** – blokuje wyświetlanie reklam na stronach

**UndoCloseTab** – wyświetla przycisk, za pomocą którego możemy otworzyć przez przypadek zamkniętą kartę z witryną

## Atrakcyjna strona startowa

Po otwarciu nowej karty wyświetla się mało atrakcyjna strona z zainstalowanymi aplikacjami i ostatnio odwiedzanymi witrynami. Można ją zmienić w wygodniejszą i ładniejszą stronę startową.

**1** Tak jak opisano to w poprzedniej poradzie, otwieramy Chrome Web Store i w pole wyszukiwania wpisujemy ●. Na-

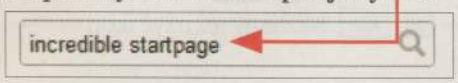


stępnie klikamy na ikonę ● i instalujemy rozszerzenie.

**2** Teraz, po otwarciu nowej zakładki, zobaczymy taki ● widok. W polach ●, w miarę naszej przygody z Chrome, będą się pojawiały ostatnio otwierane strony, witryny dodane do Zakładek, a także zainstalowane aplikacje. Na nowej stronie startowej możemy też wpisywać krótkie notatki ●.

## Automatyczne tłumaczenie

Choć stron WWW w języku polskim nie brakuje, to z pewnością mnóstwo ciekawych dla nas witryn jest po angielsku, niemiecku albo... chińsku. Nie zawsze znamy dany język, ale z Google Chrome to żaden problem. Jednym kliknięciem można bowiem całą stronę przełożyć na język polski. Choć nie będzie to polszczyzna literacka i tłumaczenie często nie będzie się trzymać kupy, to na pewno pozwoli nam się zorientować w treści danej witryny.

**1** Wchodzimy na interesującą nas stronę w obcym dla nas języku. Poniżej paska adresu pojawi się pasek ● – aby przetłumaczyć witrynę na polski, klikamy na przycisk Tłumacz. Po chwili strona zostanie automatycznie przetłumaczona ●. Aby powrócić do oryginału, klikamy na ●.

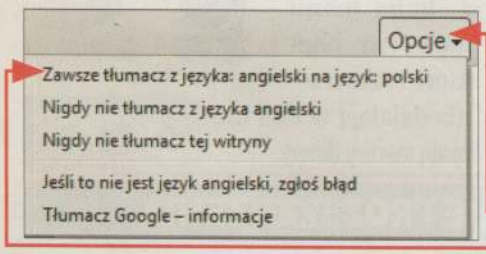


**2** Jeśli chcemy, aby strony w danym języku automatycznie były tłumaczone na polski od razu po ich otwarciu, klikamy na ● i wybieramy ●.

**3** Jeśli na stronie pasek tłumaczenia się nie pojawia, klikamy prawym przyciskiem myszy na dowolne miejsce strony i wybieramy Przetłumacz na język polski.

## Wyszukiwanie z obrazków

O tym, że w wyszukiwarce Google można wpisać interesującą nas frazę i po kilku sekundach otrzymać listę pasujących do niej stron, wie każdy internauta. Niewiele osób jednak zdaje sobie sprawę z innej funkcji – wystarczy do okna wyszukiwarki przeciągnąć zdjęcie z budowlą lub obiektem, którego nazwę zapomnieliśmy, aby po chwili otrzymać często bardzo precyzyjną podpowiedź. Ta funkcja dostępna jest tylko w Chrome.

**1** Otwieramy stronę www.google.pl i klikamy na link ●. Zostanie otwarta wyszukiwarka obrazów.

**2** Z pulpitu lub okna Eksploratora przeciągamy do Chrome interesujące nas zdjęcie ● i upuszczamy je w prostokącie ●, który pojawi się automatycznie.

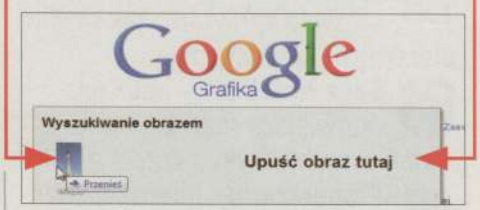


**3** Po chwili wiemy już, że na przykład na zdjęciu znajduje się Wieża Telewizyjna

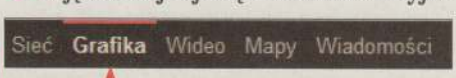


w Berlinie ●. Możemy też zobaczyć inne zdjęcia podobne do obiektu lub budowli z naszej fotografii ●.

# Szybkie obliczenia w pasku adresu

W Chrome pasek adresu pełni kilka ról – wpisujemy do niego nie tylko adres witryny, ale również frazę, którą chcemy odnaleźć w wyszukiwarce internetowej. Co ciekawe, pasek adresu możemy też wykorzystać do... obliczeń.

**1** Aby wykonać prostą operację matematyczną, wpisujemy ją w pasek adresu, nie wciskając klawisza enter. Po chwili na rozwiniętej liście widzimy wynik operacji.

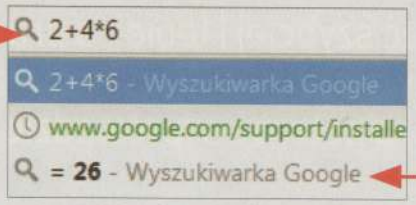


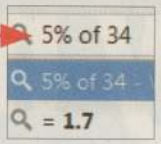


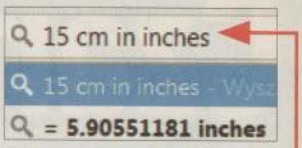


**2** Oprócz prostych obliczeń z poziomu paska adresu można też obliczać procentowe wartości, a także przeliczać jednostki. Niestety, w obu wypadkach musimy zastosować angielskie zaimki oraz nazwy jednostek.

# Zabawa w programowanie

Jeśli należymy do grona ciekawskich internautów, warto wypróbować pewne narzędzie wbudowane w Google Chrome. Za jego pomocą nie tylko błyskawicznie dowiemy się na przykład, jakim poleceniem webmaster osadził na stronie daną grafikę, ale możemy też pobawić się w programistę – zmienić fragment kodu i od razu zobaczyć tego efekt.

**1** Otwieramy dowolną stronę WWW i klikamy prawym przyciskiem myszy na przykład na znajdującą się na niej grafikę. Z menu kontekstowego wybieramy pozycję Zbadaj element. W dolnej części okna przeglądarki pojawi się przybornik z kodem strony, w którym podświetlona będzie linijka z definicją wskazanego przez nas obrazka.

**2** Teraz możemy pobawić się w webmastera – zmienić dowolny fragment kodu, na przykład liczby określające wielkość obrazka na stronie. Efekty modyfikacji będziemy widzieć na bieżąco.

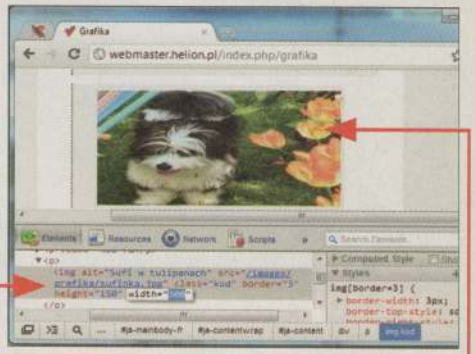


## SZYBKIE PORADY

### Przypinanie kart

Surfując po internecie, często chcemy mieć niektóre strony otwarte cały czas. Warto karty z takimi stronami przypiąć do paska z kartami. Aby to zrobić, wystarczy kliknąć **prawym** przyciskiem myszy na kartę i wybrać pozycję.

Karta zostanie zmniejszona do wielkości ikony danego serwisu i przeniesiona na początek listy kart. W ten sposób możemy przypiąć kilka kart. Aby przywrócić domyślny wygląd karty, klikamy na nią **prawym** przyciskiem myszy i wybieramy Odepnij kartę.

### Z Chrome do Eksploratora

W Chrome wbudowany jest prosty mechanizm pobierania plików. Po kliknięciu na link prowadzący do pliku ZIP, EXE lub innego zostaje on pobrany do folderu Pobrane w Moich Dokumentach. Zamiast jednak szukać na dysku tego katalogu, łatwiej jest za pomocą skrótu ctrl J otworzyć zakładkę z listą wszystkich pobranych przez nas plików i interesujący nas plik przeciągnąć na przykład na pulpit.

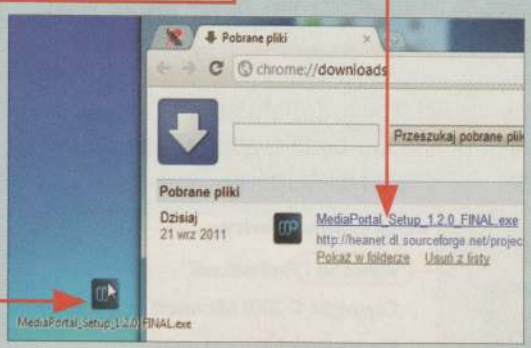


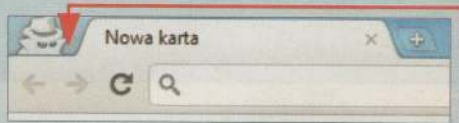


### Potajemne surfowanie

W Chrome możemy otworzyć okno w tak zwanym trybie incognito. Pozwoli to nam na surfowanie po internecie bez ryzyka pozostawienia śladów na komputerze – odwiedzone strony nie zostaną zapisane w Historii stron, a wyszukiwane frazy – w Historii wyszukiwania. **Uwaga!** W trybie incognito strony WWW mogą zbierać o nas informacje i tak samo jak w zwykłym trybie narażeni jesteśmy na wirusy czy trojany.

Aby otworzyć okno incognito (będzie oznaczone symbolem), wciskamy kombinację ctrl shift N lub z menu ustawień wybieramy Nowe okno incognito.

# Czary mary Windows

**System Windows może działać szybciej i lepiej, a praca z komputerem może być wygodniejsza. I to nie za sprawą czarów. Wystarczy zapoznać się ze wskazówkami na tej i kolejnych stronach, a potem – wprowadzić je w życie**

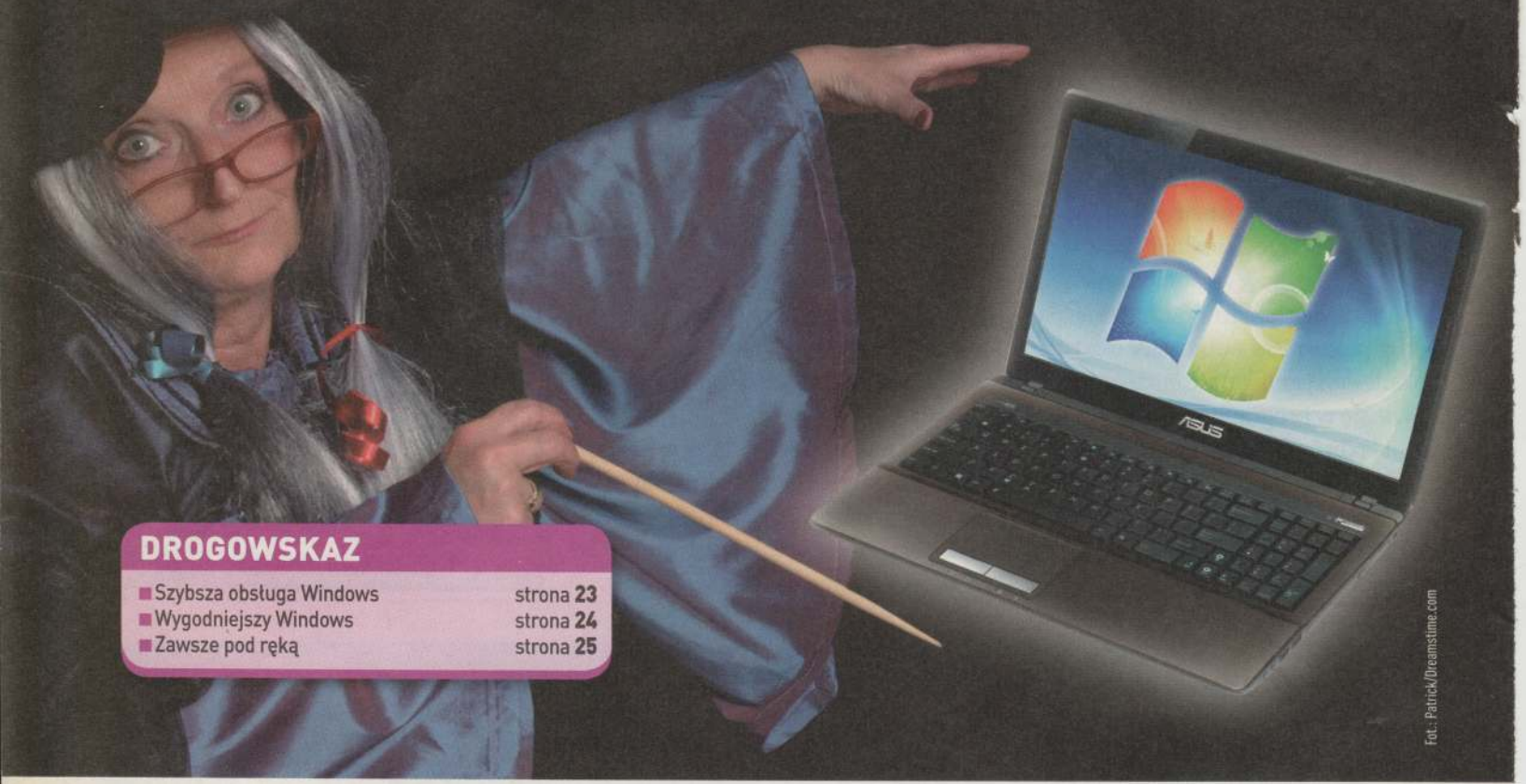

Fot.: Patrick/Dreamstime.com

## DROGOWSKAZ


- Szybsza obsługa Windows — strona 23
- Wygodniejszy Windows — strona 24
- Zawsze pod ręką — strona 25


## SPRAWDZAMY WERSJĘ WINDOWS

Obecnie w użyciu są trzy różne wersje systemu Windows, które mają oznaczenia XP, Vista i 7. Sposób obsługi Windows Vista i 7 jest prawie identyczny, natomiast w Windows XP nazwy i umieszczenie większości funkcji są zupełnie inne. W takim przypadku Komputer Świat zawsze we wskazówkach pokazuje porady dla użytkowników Windows XP i oddzielnie dla posiadaczy Windows Vista/7. Musimy jednak najpierw dowiedzieć się, jaką wersję systemu mamy. Oto, jak to zrobić.

**1** Klikamy **prawym** przyciskiem myszy na tę ikonę na pulpicie i z rozwiniętego menu wybieramy polecenie **Właściwości**. Jeśli ikona nie jest widoczna, klikamy na przycisk Start lub lewym przyciskiem myszy i w rozwiniętym menu klikamy **prawym** przyciskiem myszy na ikonę **Komputer**.

**2** Otworzy się nowe okno, w którym zobaczymy informację o wersji Windows, z której korzystamy. Zapamiętajmy tę informację, bo będzie potrzebna w dalszej części poradnika.

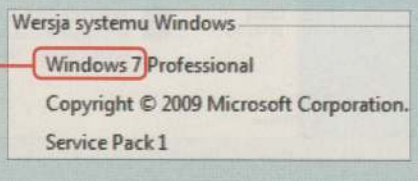


Nie musimy wertować grubych podręczników o systemie Windows, aby sprawnie się nim posługiwać. Tak naprawdę wystarczy nam lektura kilku artykułów SENIORA (poprzedni publikowany był w numerze 3/2011 na stronie 18), które nauczą nas podstawowych umiejętności potrzebnych nam na co dzień.

W tym artykule Komputer Świat pokaże nam aż osiem praktycznych porad, dzięki którym korzystanie z Windows będzie szybsze i wygodniejsze, a najważniejsze funkcje będziemy mieli zawsze pod ręką. Nareszcie przestanie sprawiać nam kłopoty kopiowanie plików pomiędzy folderami, przenoszenie tekstu do innego programu czy zapisywanie ważnych informacji na pulpicie Windows. Wyświetlimy także na stałe aktualną prognozę pogody bezpośrednio na pulpicie. **łcz**

# Szybsza obsługa Windows

Kilka naprawdę prostych porad sprawi, że staniemy się mistrzami obsługi systemu operacyjnego.

## Kopiujemy pliki na pendrive

Na niewielkich pendrive'ach możemy przenosić komputerowe pliki z jednego komputera na drugi. To bardzo wygodny sposób na to, aby na przykład u znajomych wyświetlić zdjęcia z wakacji czy pochwalić się nowym zakupem. Oto, jak korzystać z pendrive'ów.

**1** Podłączamy urządzenie do komputera. Po chwili na ekranie pojawi się takie lub podobne okno.

**2** Klikamy na skrót. Na ekranie otworzy się dodatkowy folder – pokazuje on zawartość pendrive'a.

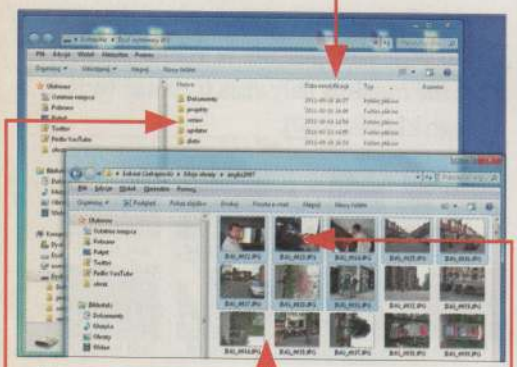

**3** Otwieramy drugi folder, który zawiera pliki, które chcemy przekopiować na pendrive. Teraz wystarczy po prostu przeciągnąć je na napęd. W tym celu zaznaczamy je (może to także być folder) myszą, następnie klikamy na jeden z nich lewym przyciskiem myszy i nie puszczając go, przeciągamy je do okna pendrive'a. Puszczamy przycisk myszy.

**4** Zobaczymy okno kopiowania plików. Czekamy, aż zostanie zamknięte. Dopiero wtedy odłączamy pendrive.

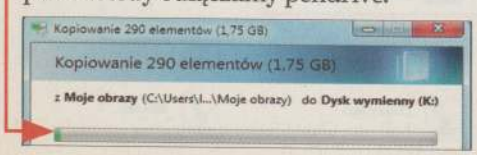


## Używamy menu kontekstowego

Ta mądra nazwa oznacza po prostu listę poleceń, które pojawiają się na ekranie, gdy klikniemy na jakiś obiekt (plik, folder, ikona) **prawym** przyciskiem myszy. Jest bardzo użyteczne, bo przyspiesza naszą pracę z systemem i operacje na plikach. Oto, jak korzystać z tego menu.

**1** Najeżdżamy kursorem myszy na ikonę na pulpicie. Klikamy **prawym** przyciskiem myszy i sprawdzamy, jakie polecenia są dostępne. Ich lista będzie zależna od tego, na jaki obiekt klikniemy oraz jakie programy mamy zainstalowane w systemie (niektóre z nich dodają skróty do tego menu, na przykład).

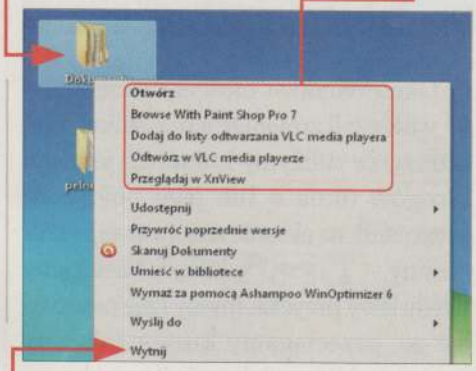


**2** Aby skorzystać z polecenia, wystarczy kliknąć na jedną z pozycji na tej liście. W ten sposób możemy na przykład skasować obiekt lub zmienić jego nazwę.

## Korzystamy ze skrótów klawiaturowych

Czasami szybciej jest coś zrobić za pośrednictwem klawiatury niż myszy. Windows pozwala nam wydawać polecenia za pomocą klawiszy, musimy tylko wiedzieć, które i kiedy nacisnąć. Skrót klawiaturowy to właśnie dwa lub trzy klawisze naciśnięte w jednej chwili. Aby skorzystać ze skrótu klawiaturowego, musimy najpierw uaktywnić element, który chcemy modyfikować. Jeśli to jest ikona lub folder, klikamy na niego. Jeżeli natomiast chcemy coś zrobić z tekstem, zaznaczamy go.

**1** W przykładzie Komputer Świata skopiujemy fragment tekstu z jednego programu i wkleimy go do innego. W tym celu zaznaczamy kursorem myszy tekst widoczny na przykład w przeglądarce stron WWW.

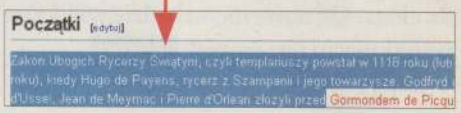


**2** Teraz naciskamy kombinację klawiszy Ctrl + C (patrz tabelka powyżej) – powoduje ona skopiowanie tekstu do Schowka Windows, czyli tymczasowej pamięci systemu. Klawisze powinniśmy nacisnąć prawie jednocześnie, ale minimalnie wcześniej klawisz Ctrl – możemy go także przytrzymać dłużej i dopiero wtedy nacisnąć C na klawiaturze.

**3** Tekst znalazł się w Schowku. Teraz możemy wkleić go do innego programu. W tym celu włączamy na przykład edytor WordPad, klikając kolejno na , Wszystkie programy, Akcesoria i WordPad. Po uruchomieniu programu naciskamy na klawiaturze kombinację klawiszy Ctrl + V – i tekst w magiczny sposób pojawi się w dokumencie.

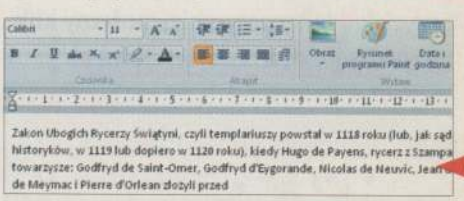


W ten sposób możemy sobie na przykład stworzyć własny dokument zawierający fragmenty różnych artykułów wziętych z internetu.

### PRZYDATNE SKRÓTY

- Ctrl + X – wycięcie tekstu (plików)
- Ctrl + C – kopiowanie tekstu (plików)
- Ctrl + V – wklejenie w nowe miejsce tekstu (plików)
- Ctrl + A – zaznaczenie całego tekstu (wszystkich plików)
- + F – wyszukiwanie plików
- + E – Eksplorator Windows
- + M – minimalizowanie okien
- Alt + F4 – zamykanie aktywnych okien (programów)
- Alt + Tab – przełączanie pomiędzy uruchomionymi programami w Windows

# Wygodniejszy Windows

Zmiana kilku ustawień systemu lub kilka nowych trików sprawi, że korzystanie z Windows nabierze zupełnie innego, przyjemniejszego wymiaru.

## Klasyczne lub nowoczesne menu Start

Do programów i ustawień systemu dostajemy się, klikając na przycisk lub Start. Otwiera się wtedy tak zwane menu startowe. Możemy zmienić jego wygląd i funkcjonalność na taką, która bardziej nam odpowiada.

### Windows XP/Windows Vista

1 Klikamy **prawym** przyciskiem myszy na przycisk Start i z rozwiniętego menu wybieramy polecenie Właściwości.

2 Zaznaczamy jedną z opcji. Po kliknięciu na OK nowe menu będzie widoczne po kliknięciu na przycisk Start.

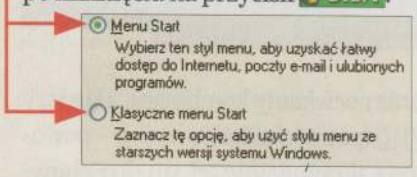


### Windows 7

W tym systemie zmiana wyglądu menu Start nie jest możliwa.

## Pomniejszanie i powiększanie okien

Ta wskazówka będzie przydatna osobom, które mają problem z uporządkowaniem niesfornych okienek programów i folderów na ekranie. Oto kilka porad, jak nimi sprawnie zarządzać.

1 Takie trzy elementy znajdują się u góry każdego okna Windows (dotyczy to zarówno folderów, jak i programów). Do powiększania okna na cały ekran służy przycisk (alternatywnie, możemy kliknąć podwójnie na belkę tytułową).

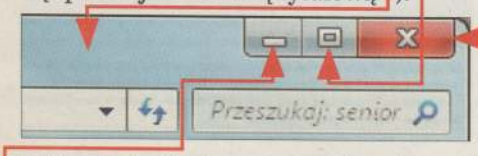


Natomiast jeśli chcemy zminimalizować okienko, czyli chwilowo ukryć je na ekranie, ale nie zamykając go, klikamy na przycisk.

2 Okna możemy także dowolnie przesuwać po ekranie i ustawiać je inaczej w stosunku do pozostałych okienek. Aby to zrobić, klikamy lewym przyciskiem myszy na pasek tytułowy i nie puszczając go, przesuwamy kursor myszy w inne miejsce. W momencie gdy puścimy lewy przycisk myszy, okienko zostanie ułożone na ekranie na stałe.

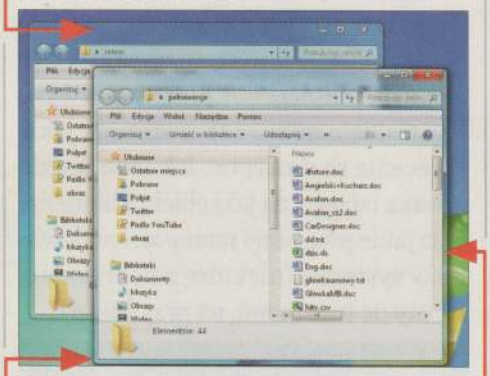

3 Okna Windows możemy także skalować, czyli zmieniać ich rozmiar. Wystarczy, że zbliżymy kursor do jednego z rogów okna lub jego boków, a wskaźnik na ekranie zmieni swój kształt na inny – , , lub . Naciskamy wtedy lewy przycisk myszy i nie puszczając go, przeciągamy kursor tak, aby zmniejszyć lub zwiększyć obszar okna.

## Zaznaczanie wielu elementów w oknie

Czasami chcemy wykonać na wielu plikach lub folderach jakąś operację, na przykład przenieść je w inne miejsce lub skasować. Zaznaczanie wszystkich po kolei i modyfikowanie każdego z osobna byłoby czasochłonne i nieefektywne. Nauczmy się, jak szybko zaznaczać wiele elementów w folderze.

### Windows XP

1 Klikamy podwójnie na ikonę folderu, w którym znajdują się pliki.

2 Widzimy ich ikony i nazwy. Nauczymy się zaznaczać tylko niektóre. Wciskamy i przytrzymujemy na klawiaturze klawisz Ctrl. Następnie klikamy pojedynczo lewym przyciskiem myszy na każdy obiekt w oknie, który ma zostać zaznaczony. Gdy skończymy, puszczamy klawisz Ctrl.

3 I oto efekt – niebieskim podświetleniem zostały oznaczone wybrane przez nas ikony. Teraz możemy je szybko skasować lub przenieść w inne miejsce.

### Windows Vista/7

1 Klikamy podwójnie na ikonę folderu, w którym znajdują się pliki.

2 Klikamy na menu Narzędzia i wybieramy z niego Opcje folderów (jeśli menu to nie jest widoczne, naciskamy i przytrzymujemy przez chwilę klawisz Alt). Następnie przechodzimy na zakładkę Widok i zaznaczamy na liście wyboru opcję Użyj pól wyboru do zaznaczania elementów (może być konieczne przesunięcie listy opcji za pomocą paska po prawej stronie okna). Następnie klikamy na OK.

3 Teraz, gdy w oknie najedziemy kursorem myszy na wybrany plik, w jego lewym górnym rogu pojawi się pusty kwadracik. Gdy klikniemy na niego lewym przyciskiem myszy, pojawi się zaznaczenie – element zostanie wybrany. Jest to wygodniejsze niż w Windows XP, gdyż nie musimy cały czas trzymać wciśniętego klawisza Ctrl.

Powtarzamy to dla innych plików. Potem możemy zaznaczone pliki szybko skasować lub przenieść w inne miejsce.

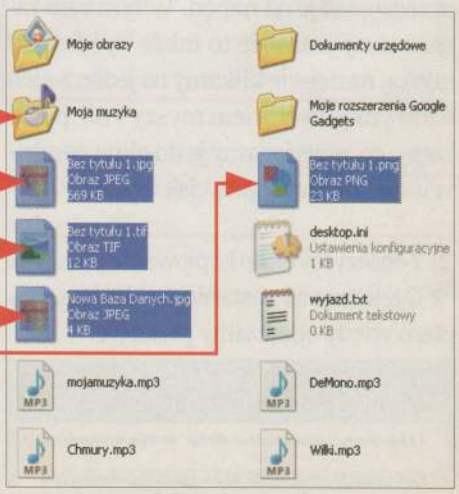

# Zawsze pod ręką

Nikt z nas nie lubi tracić czasu na poszukiwania ważnych informacji. Komputer Świat pokaże, jak je mieć zawsze pod ręką w komputerze.

## Żółte karteczki na pulpicie

Jeśli jesteśmy zapominalscy, być może notujemy sobie wszystko w organizerze lub na wszędobylskich karteczkach. Możemy to jednak robić na pulpicie Windows!

### Windows XP/Vista

Aby w tych systemach korzystać z żółtych karteczek na pulpicie, musimy zainstalować dodatkowy program Stickies.

**1** Wkładamy do napędu płytę dołączoną do tego numeru SENIORA. W okno wpisujemy CD-KOD: 018 i naciskamy klawisz enter. Następnie klikamy na Install.

**2** Rozpoczyna się instalacja. Klikamy kolejno na Install, Tak oraz na Finish.

**3** W interfejsie płyty Komputer Świata wpisujemy CD-KOD: 019 i naciskamy klawisz enter, a następnie klikamy na przycisk Install. Przechodzimy przez proces instalacji spolszczenia.

**4** Teraz uruchamiamy ponownie nasz komputer.

**5** Aby dodać na pulpicie nową żółtą karteczkę, klikamy podwójnie na ikonę programu Stickies, która znajduje się w zasobniku systemowym (obok zegara).

Jeśli nie widzimy tej ikony, klikamy na strzałkę, aby włączyć widok ukrytych ikon w zasobniku.

**6** Na ekranie pojawi się nowa kartka. Wpisujemy w nią tekst jak w edytorze tekstu. Możemy ją także swobodnie przesuwać po całym ekranie.

Jeśli chcemy uzyskać dostęp do opcji karteczek, na przykład zmienić ich kolory, klikamy **prawym** przyciskiem myszy na belkę notatki i wybieramy odpowiednią pozycję z rozwiniętego menu.

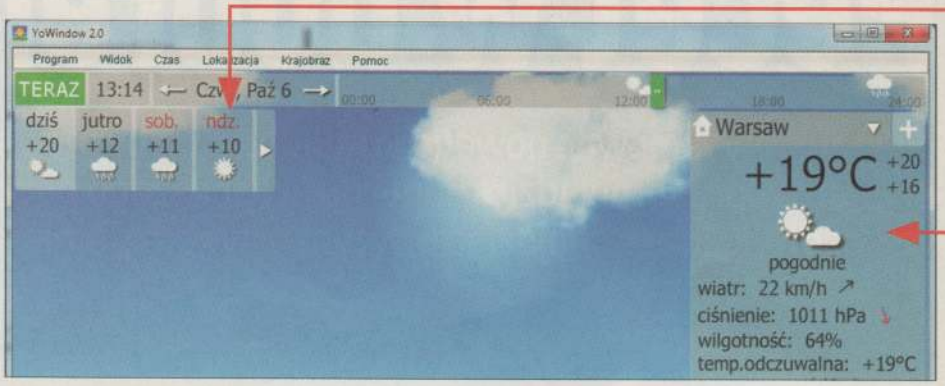


### Windows 7

W tym systemie system żółtych karteczek został dodany na stałe. Nie musimy niczego doinstalowywać.

**1** Klikamy kolejno na, Sticky Notes, Wszystkie programy, następnie na Akcesoria i na koniec na Sticky Notes.

**2** Karteczki ustawiamy na ekranie, przesuwając je myszą – trzeba najechać kursorem na, przytrzymać lewy przycisk myszy i przemieścić kartkę w inne miejsce. Tekst wpisujemy bezpośrednio w okno, a nowe notatki dodajemy kliknięciem na.

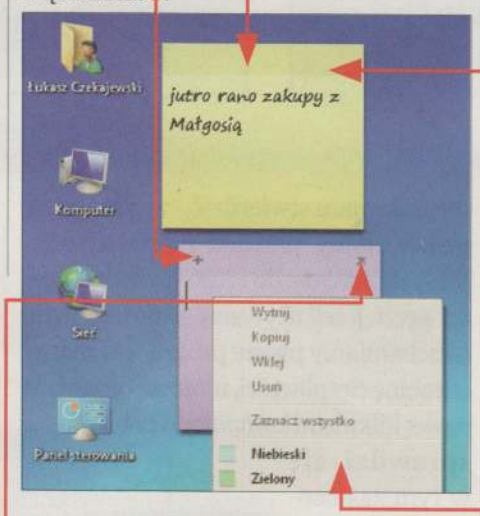


**3** Aby zmienić kolor notatki, klikamy w jej obrębie **prawym** przyciskiem myszy i wybieramy jedno z poleceń. Aby usunąć karteczkę, klikamy na ikonę.

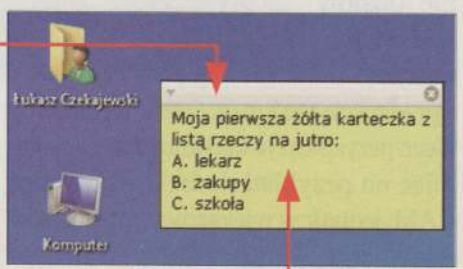


## Aktualna prognoza pogody

Są takie dni, że aura ma dla nas pierwszorzędne znaczenie. Zamiast szukać prognozy pogody w telewizji, program YoWindow wyświetli ją na pulpicie.

**1** Wkładamy do napędu płytę dołączoną do tego numeru SENIORA. W okno wpisujemy CD-KOD: 021 i naciskamy klawisz enter. Następnie klikamy na Install.

**2** Klikamy na przycisk OK oraz Dalej >. W kolejnym oknie klikamy na Zgadzam się i kilka razy jeszcze klikamy na przycisk Dalej >. Bardzo ważne jest, abyśmy w ostatnim oknie zaznaczyli opcję Nie chcę instalować DriverScanner 2011 i kliknęli na Zainstaluj. Instalację kończymy przyciskiem Zakończ.

**3** Program uruchomi się automatycznie. Gdy zobaczymy dodatkowe okno, klikamy na Nie wprowadzaj lokalizacji domyślnej.

**4** Z listy wskazujemy duże miasto położone jak najbliżej naszego miejsca zamieszkania. Następnie klikamy na.

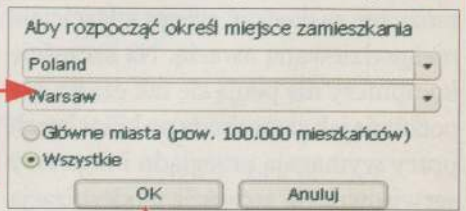


**5** Teraz na pulpicie widzimy piękny sielski obrazek oraz prognozę pogody na najbliższe dni.

**6** Program zwijamy do paska zadań, klikając na. Możemy przywrócić go na ekran, klikając podwójnie na ikonę na pulpicie.

# Pecet w dobrej formie

**Nie musimy kupować nowego komputera, żeby móc sprawniej pracować. Wystarczy przeprowadzić modernizację naszego poczciwego peceta według wskazówek, które znajdziemy w tym artykule. To naprawdę skuteczne lekarstwo**

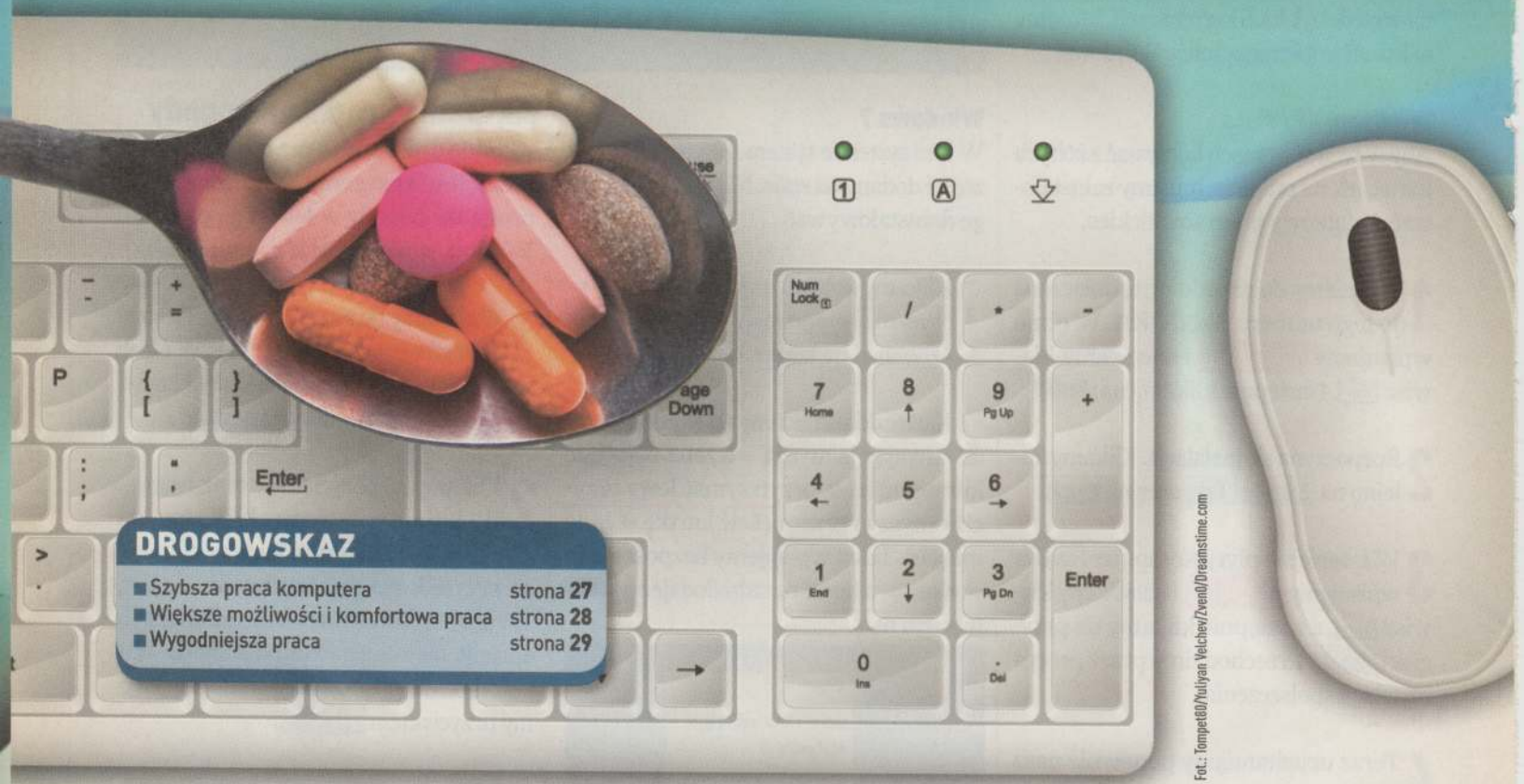

Fot.: Tompet80/Yuliyan Velchev/Zven0/Dreamstime.com

**DROGOWSKAZ**


- Szybsza praca komputera strona 27
- Większe możliwości i komfortowa praca strona 28
- Wygodniejsza praca strona 29


Kilkuletni komputer podobnie jak stare auto na autostradzie – jedzie, ale trudno mu dotrzymać tempa, z którym poruszają się inni podróżujący. W stosunku do nowych wozów brakuje mu również komfortu, w każdej chwili może też zaskoczyć swego właściciela niespodziewaną awarią. Na szczęście komputery nie psują się tak często, ale podobnie jak samochody po kilku latach pracy wymagają przeglądu i naprawy serwisowej. Na szczęście modernizacja komputera może dać nam dużo lepsze efekty niż naprawa auta – wymieniając kilka podzespołów, sprawimy, że pecet dostanie potężne turbodoładowanie – będzie działał szybciej i lepiej.

## Czy już czas na modernizację?

Nie ma jednoznacznej, sprawdzającej się w każdej sytuacji wskazówki, która by pomogłaby nam stwierdzić, czy komputer powinniśmy poddać modernizacji. Wszystko zależy, do czego wykorzystujemy pecet. Jeżeli używamy go do internetu, uruchamiamy proste programy i mamy odrobinę cierpliwości, może się okazać, że nawet kilkuletni komputer dobrze sprawdzi się w tym zastosowaniu. Przecież na działkę odległą o 10 kilometrów od domu nie musimy pędzić limuzyną z prędkością 130 km/h. Owszem, możemy nieco przyspieszyć taki komputer – instalując na przykład dodatkową pamięć RAM, jednak w większości przypadków wystarczy zwykły przegląd posiadanego komputera – sprawdzenie napędu optycznego, dysku twardego. Natomiast instalując nowe urządzenia peryferyjne, zwiększymy funkcjonalność naszego komputera. W zupełnie innej sytuacji znajdują się osoby wykorzystujące komputer do bardziej zaawansowanych zadań – jeżeli jesteśmy posiadaczami kamery i montujemy filmy, zgrywamy muzykę z płyt czy kaset, używamy skomplikowanych programów lub po prostu widzimy, że nasz komputer się ślimaczy, powinniśmy zastanowić się nad generalnym remontem – czyli wymianą kluczowych podzespołów.

## JAK MODERNIZOWAĆ TYPOWE KONFIGURACJE KOMPUTERÓW

| Procesor | Intel Pentium III | AMD Athlon XP, Duron, Sempron | Intel Pentium 4, Intel Celeron | AMD Athlon 64 | Intel Core 2 Duo, Intel Celeron, Intel Pentium D | AMD Athlon X2, Phenom X2, X3, X4 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Gniazdo procesora | Socket 370 | Socket A | Socket 478 | Socket 747 lub Socket 939 | LGA 775 | AM2 |
| Pojemność dysku | 4,3–20 GB | 30–120 GB | 160–250 GB | 160–250 GB | 320–500 GB | 320–500 GB |
| Pojemność RAM | 256 MB | 512 MB | 1 GB | 1 GB | 2 GB | 2 GB |
| Zalecany sposób postępowania | Możliwa instalacja pojemniejszego dysku twardego. Przyspieszenie tej konfiguracji nie jest możliwe – zalecana wymiana komputera | Mając najstarszy procesor z tej rozdziny Athlon XP, warto zastanowić się nad kupnem szybszego – Semprona, kolejny krok to rozszerzenie pamięci RAM i instalacja nowego dysku twardego | Możliwość rozszerzenia do 2 GB pamięci RAM i zwiększenia pojemności dysku twardego. Możliwa modernizacja | Możliwość rozszerzenia do 2 GB pamięci RAM i zwiększenia pojemności dysku twardego. Możliwa modernizacja | Możliwość zainstalowania szybszego procesora. Prędkość komputera wzrośnie również po dołożeniu 1 GB pamięci RAM. Zalecana modernizacja | Możliwość zainstalowania szybszego procesora. Prędkość komputera wzrośnie również po dołożeniu 1 GB pamięci RAM. Zalecana modernizacja |

### Kiedy wymieniać, a kiedy kupić nowy?

Syrena 105L w obecnych czasach wzbudza zachwyt, nie jest on spowodowany niestety parametrami technicznymi auta, ale raczej względami muzealnymi. Niestety, nawet gdybyśmy wymienili w niej silnik i założyli nowy układ wydechowy, ten samochód nadal nie będzie się nadawał w długą podróż. Aby parametrami technicznymi Syrenka przypominała nowoczesny samochód, trzeba wymienić prawie wszystkie jej elementy – co wymaga dużo większych nakładów finansowych niż kupno nowszego samochodu. Który więc komputer jest Syrenką, który Polonezem, Oplem, a który Mercedesem? Jeżeli wiemy już, że posiadany pecet działa bardzo wolno i należy mu się modernizacja lub wymiana na nowy, rozpoczynamy od dokładnego sprawdzenia jego parametrów technicznych. Musimy dowiedzieć się, jaki jest model płyty głównej, procesora, typ pamięci operacyjnej. Informacje te pomogą nam ocenić, czy posiadany komputer można zmodernizować (wymieniając na przykład procesor lub montując dodatkową pamięć) czy też nie jest on ani Mercedesem, ani nawet Oplem i musimy go wymienić. Zobaczmy, gdzie znajdziemy podstawowe informacje o naszym komputerze.

**1** Klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę i z rozwijanego menu wybieramy opcję Właściwości.

**2** W wyświetlonym oknie możemy teraz sprawdzić model i szybkość zainstalowanego w komputerze procesora oraz pojemność pamięci operacyjnej.

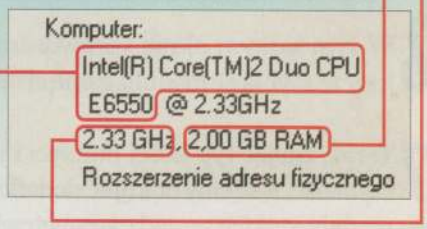


**3** Następnie sprawdzamy pojemność dysku twardego. Ponownie klikamy **prawym** przyciskiem myszy na ikonę i wybieramy Zarządzaj.

**4** Rozwijamy opcję Zarządzanie dyskami i odnajdujemy informacje o dysku twardym. Odczytujemy pojemność.

## Szybsza praca komputera

Najprostszym zabiegiem, by zwiększyć szybkość działania systemu operacyjnego i programów, jest rozszerzenie pamięci operacyjnej. W pamięci tej przechowywane są tymczasowe dane systemu operacyjnego i programów. Jeśli jest jej zbyt mało, komputer zapisuje te dane na dysku twardym, a ponieważ jest on dużo wolniejszy niż pamięć RAM, system pracuje wolniej. Zwiększenie pamięci RAM komputera nie jest trudne, wiąże się jednak z koniecznością otwarcia obudowy. Pamięć operacyjna to niewielkie moduły w postaci płytek z elementami elektronicznymi. Moduły produkowane są w kilku standardach i różnią się szybkością działania. W komputerze najczęściej są cztery gniazda na pamięć RAM. Dlatego przed rozpoczęciem modernizacji musimy dokładnie znać wszystkie parametry pamięci oraz wiedzieć, czy na płycie głównej są jeszcze wolne gniazda.

### Sprawdzamy typ pamięci

**1** Rozpoczniemy od sprawdzenia pojemności, typu oraz liczby zainstalowanych w komputerze modułów. W tym celu skorzystamy z programu CPU-Z, który dołączony jest na płycie.

**2** W menu płyty wpisujemy CD-KOD: 002 i uruchamiamy instalator programu. Klikamy na Next >, zaznaczamy opcję I accept the agreement, a następnie czterokrotnie wciskamy przycisk Next >. Instalację kończymy, klikając na Finish i na Install.

**3** Program uruchamiamy za pomocą utworzonego podczas instalacji na pulpicie skrótu.

**4** W głównym oknie programu klikamy na zakładkę Memory. Sprawdzamy typ zainstalowanej w komputerze pamięci ● oraz jej ilość ●.

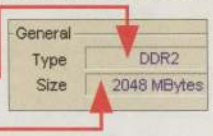


**5** Płyta główna ma zwykle cztery gniazda pamięci, pojemność umieszczonych w nich kości pamięci sumuje się. Klikamy na zakładkę SPD, by sprawdzić, ile wolnych gniazd jest w naszym komputerze. Z listy ● wybieramy kolejne gniazda. Jeżeli wyświetlone są informacje ●, oznacza to, że slot jest zajęty.

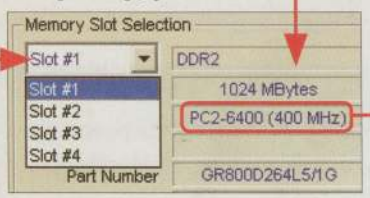


**6** W tym samym oknie sprawdzamy jeszcze szybkość modułu pamięci ●.

**7** Teraz, znając typ kości pamięci i jej szybkość, możemy dokupić dodatkowe moduły o takich samych parametrach. Jeżeli wszystkie gniazda są zajęte, musimy zainstalowane moduły wymienić na pojemniejsze. Pojemność poszczególnych modułów się sumuje. Dla systemu Windows XP wystarczy 2 GB pamięci RAM, dla Windows Vista i Windows 7 optymalną wartością jest 3 GB.

## Instalujemy pamięć

**1** Wyłączamy komputer i wyjmujemy wtyczkę zasilacza z gniazdka.

**2** Następnie odkręcamy obudowę komputera i odszukujemy gniazda pamięci ●. Odchylamy uchwyty mocujące pamięć.

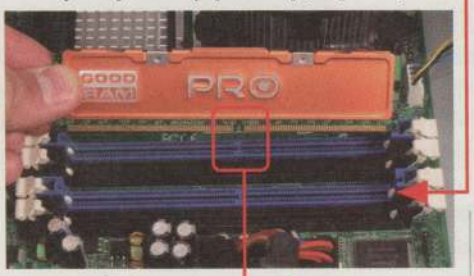

**3** Porównując wycięcie ● w stykach modułu pamięci z gniazdem na płycie, ustalamy sposób instalacji pamięci.

**4** Umieszczamy pamięć w gnieździe i dociskamy ją mocno – uchwyty mocujące ● zatrzasną się.

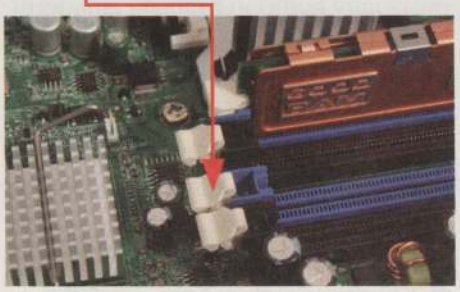

**5** Skręcamy obudowę, podłączamy komputer do prądu i uruchamiamy system. Pamięć RAM nie wymaga sterowników – jeżeli instalację przeprowadziliśmy prawidłowo, powinna być ona od razu widoczna w systemie.

## WYMIANA PROCESORA

Prawdziwe przyspieszenie naszego komputera możemy osiągnąć poprzez wymianę procesora. Niestety, czynność ta nie jest łatwa. Wymaga ona bowiem znajomości budowy komputera. Musimy też dokładnie sprawdzić, jaki najwydajniejszy układ obsługuje nasza płyta główna. Dosyć trudnym zadaniem jest też znalezienie procesora na rynku wtórnym i jego instalacja. Jeżeli nasza płyta główna obsługuje dużo szybsze niż zainstalowany obecnie procesor układy, warto zastanowić się nad wymianą. Możemy to zrobić również w serwisie.

# Większe możliwości i komfortowa praca

Nie zawsze tylko wolne działanie komputera sprawia, że zastanawiamy się nad modernizacją lub kupnem nowego peceta. Wszystkie podzespoły komputera starzeją się w takim samym tempie. Na przykład pojemność dysku twardego kupionego pięć lat temu wydawała się olbrzymia, tymczasem teraz brakuje nam miejsca na zdjęcia z cyfrówki lub filmy z kamery. Na szczęście pecet ma budowę modułową – oznacza to, że większość elementów możemy niezależnie wymienić.

## Więcej miejsca na dysku twardym

Pojemność aktualnie sprzedawanych dysków jest ponad 10-krotnie wyższa niż pięć lat temu. Jeżeli dane nagromadzone przez lata powoli nie mieszczą się na dysku twardym, czas pomyśleć o rozszerzeniu dostępnej przestrzeni.

Najprostszym, zarazem bardzo wygodnym rozwiązaniem jest kupno dysku zewnętrznego. Jest to urządzenie podłączane do portu USB i widziane przez system jako dodatkowy dysk. Zaletą dysku zewnętrznego jest możliwość przenoszenia zgromadzonych na nim danych, wadą natomiast niezbyt wysoka szybkość kopiowania danych. Instalacja zewnętrznego dysku twardego jest bardzo prosta i sprowadza się do podłączenia go do gniazda USB. Jest to idealne rozwiązanie do przechowywania zdjęć, filmów i danych niezwiązanych z systemem operacyjnym. Jeżeli jednak kurczy nam się miejsce na dysku systemowym, nie mamy już jak zainstalować nowych programów, a w dodatku system działa wolno, czas pomyśleć o kupnie nowego dysku wewnętrznego. W komputerach stacjonarnych montowane są dyski wewnętrzne 3,5 cala w standardzie SATA lub IDE.

Do wyboru dwa typy dysków zewnętrznych: niewielki, mieszczący się w kieszeni 2,5-calowy napęd ● oraz większy, wymagający dodatkowego zasilacza 3,5-calowy dysk ●

Dyski IDE nie są już praktycznie produkowane, dodatkowo w porównaniu z SATA mają mniejszą pojemność. Nawet mając starszy komputer, nie warto inwestować w ten standard.

Obecnie najbardziej opłacalnymi w zakupie dyskami są urządzenia SATA o pojemności 750 GB (około 150 złotych) i 1 TB (około 190 złotych) (1 TB = 1000 GB), choć nawet wymagającym użytkownikom bez problemu powinien wystarczyć dysk o pojemności 500 GB (140 złotych). Zadbajmy jednak, by dysk był nowy, nie kupujmy używanych napędów.

Instalacja dysku twardego nie jest trudna, jednak musimy pamiętać, że kolejnym krokiem jest samodzielna instalacja systemu operacyjnego.

**1** Instalację dysku zaczynamy od rozkręcenia obudowy komputera – wcześniej jednak wyjmujemy wtyczkę z gniazdka.

**2** Możemy pozostawić stary dysk twardy w komputerze. Nowy napęd przykręcamy tuż obok niego. Następnie podłączamy do dysku przewód od zasilacza oraz kabel sygnałowy. Jeżeli nasz zasilacz nie ma odpowiedniej końcówki, musimy skorzystać z przejściówki.

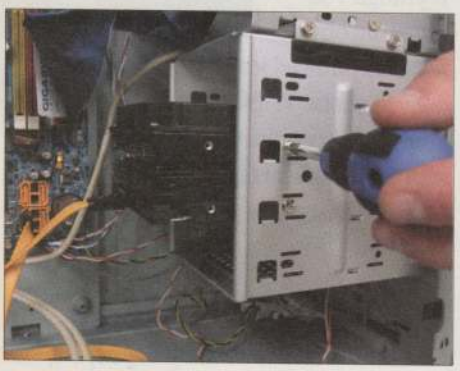

**3** Uważnie oglądamy płytę główną komputera, szukając gniazda SATA. Jeżeli płyta jest w nie wyposażona, podłączamy drugi koniec przewodu sygnałowego. Jeżeli na płycie są jedynie starszego typu gniazda IDE, musimy użyć dodatkowego adaptera – urządzenia takie kupimy za około 20 złotych.

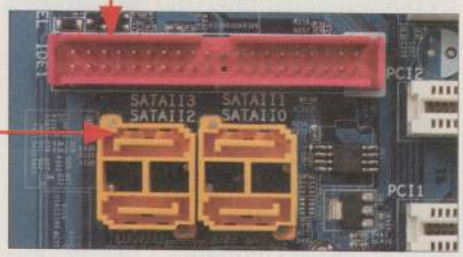


**4** Po podłączeniu dysku twardego przykręcamy obudowę komputera i uruchamiamy system. Komputer powinien wykryć nowy dysk jako dodatkowy napęd.

## Napęd optyczny

W kilkuletnim komputerze rzadko kiedy dobrze działa odtwarzacz płyt. Na powierzchni soczewki lasera odczytującego dane z płyty osadza się kurz i brud, co z kolei wprowadza błędy w odczycie. Jeżeli chcemy przywrócić możliwość odtwarzania płyt w starym napędzie, możemy spróbować wymontować go z komputera, rozkręcić i przeczyścić (soczewkę), niestety nie zawsze uzyskamy pożądany skutek.

Jeżeli czyszczenie nie przyniesie rezultatów lub w komputerze zamontowany jest stary napęd czytający jedynie płyty CD, powinniśmy kupić nowy czytnik płyt. Urządzenie umożliwiające odczyt i zapis płyt CD i DVD kosztuje obecnie 70–90 złotych. Niestety, podobnie jak i w przypadku dysków twardych większość urządzeń wykorzystuje już nowy standard połączenia SATA. Jeżeli nie uda nam się znaleźć w sklepach nowych urządzeń ze złączem IDE (na przykład Lite-ON iHAP122), możemy kupić nowoczesne urządzenie wyposażone w złącze SATA i podobnie jak w przypadku dysku twardego skorzystać z dodatkowego adaptera SATA-IDE.

Instalacja napędu optycznego jest jeszcze prostsza niż dysku twardego i polega na wymontowaniu starego czytnika i umieszczeniu w tym samym miejscu nowego. Przewody połączeniowe pozostają te same.

# Wygodniejsza praca

Kupując komputer, całą uwagę poświęcamy konfiguracji, dobieramy model procesora, monitor, dysk twardy, całkowicie zapominając o klawiaturze i myszy. Tymczasem elementy te mają największy wpływ na komfort obsługi komputera.

Wygodna klawiatura wyposażona w podpórkę pod nadgarstki (wydłużoną przednią część) odciąży stawy dłoni podczas długiego pisania, podobnie jest również z myszą. Wygodna mysz musi być duża, dobrze dopasowana do dłoni. Mysz musi się komunikować

z komputerem za pośrednictwem fal radiowych – plątający się przewód połączeniowy utrudnia obsługę komputera.

Mysz i klawiaturę najkorzystniej kupić w zestawie. Szukając taniego produktu, warto rozważyć kupno Logitech Wireless Desktop MK250 (70 złotych) lub Microsoft Wireless Desktop 800 (90 złotych), droższymi, ale wygodnieszymi i lepiej wykonanymi modelami będą zestawy Microsoft Wireless Desktop 2000 (130 złotych) oraz Logitech Wireless Combo MK520 (160 złotych).

Instalacja nowej myszy i klawiatury nie jest trudna i polega najczęściej na odpowiednim podłączeniu tych urządzeń do

komputera. Obecnie najczęściej odbywa się to za pomocą portu USB.

**1** Na początku odłączamy starą klawiaturę i mysz. Porty PS/2 pozostawiamy wolne.

**2** Następnie wypakowujemy zestaw z pudełka i w myszy oraz klawiaturze umieszczamy baterie. Jeżeli pod spodem urządzeń znajduje się włącznik zasilania – wciskamy bądź przesuwamy go.

**3** W kolejnym, ostatnim kroku umieszczamy odbiornik (przypominający pendrive) w dowolnym gnieździe komputera. Po chwili mysz i klawiatura zaczną działać.

## Ulga dla oczu, oszczędność dla kieszeni

Mimo że telewizory z kineskopem na dobre już opuściły sklepowe półki, to w dalszym ciągu w wielu domach można spotkać monitory CRT. Obok sporych gabarytów urządzenia z kineskopem nie są przyjazne dla oczu, szczególnie jeśli patrzymy na nie z odległości jednego metra. Wymieniając monitor CRT na podobnej wielkości LCD, zaoszczędzimy również na energii elektrycznej.

Zobaczmy, na co zwrócić uwagę, wybierając monitor:

- Zacznijmy od gniazd połączeniowych. Zerknijmy na tylną ściankę komputera i sprawdźmy, jakie gniazda wyjściowe ma nasza karta graficzna. Jeżeli ma tylko D-Sub, musimy pamiętać, by nowy monitor miał tego typu złącze. Jeśli znajdziemy DVI, możemy być spokojni, każdy monitor podłączymy do komputera.
- Przed wyborem konkretnego modelu musimy określić jeszcze przekątną ekranu nowego monitora. Obecnie prawie wszystkie sprzedawane na rynku monitory są panoramiczne – mają inne proporcje ekranu niż monitor z kineskopem. Szerszy ekran jest naturalny dla naszych oczu,które mają większy kąt widzenia w poziomie niż w pionie. Od wielkości ekranu i rozdzielczości (prawie wszystkie obecnie monitory mają rozdzielczość 1920x1080 pikseli) zależy wielkość wyświetlanych na pulpicie elementów.
- Warto również zwrócić uwagę na dodatkowe wyposażenie – na przykład głośniki. Monitor do domu powinien być wyposażony w choćby proste, służące do odgrywania dźwięków systemowych głośniki.

Instalacja nowego monitora sprowadza się do odpowiedniego podłączenia i nie powinna sprawić nikomu trudności.

## Bliżej rodziny

Komputer możemy wykorzystać również do komunikacji z rodziną i znajomymi. Nawet stosunkowo stara konfiguracja umożliwi wykonanie rozmowy głosowej. Aby zobaczyć swego rozmówcę, potrzebujemy komputera z kartą graficzną obsługującą biblioteki DirectX (wszystkie po roku 2003) 9.0, dostęp do internetu (przynajmniej 1 Mb/s) oraz kamery internetowej. Za oprogramowanie do rozmów przez internet nie musimy płacić – zainstalujemy z płyty darmowy Skype CD-KOD: 016.

Na potrzeby wideorozmowy nie potrzebujemy drogiej kamery, wystarczy urządzenie rejestrujące obraz w rozdzielczości 640x480 pikseli (0,3 Mpix). Godnym uwagi modelem jest kosztujący około 40 złotych CREATIVE LIVE!CAM SYNC lub Logitech Webcam C100 oraz Logitech Webcam C170 i Microsoft LifeCam VX-800 za 50 złotych.

Instalacja kamery internetowej nie wymaga rozkręcania obudowy komputera i jest dosyć prosta. W pierwszej kolejności musimy zainstalować sterowniki dostarczone wraz z kamerą na płycie, a następnie podłączyć urządzenie do złącza USB.

## Telewizja w komputerze

Jeżeli telewizor w domu jest przysłowiową kością niezgody, warto wyposażyć nasz komputer w tuner telewizyjny, dzięki niemu pecet stanie się pełnowartościowym odbiornikiem TV wyposażonym w funkcję nagrywania. Wybierzmy tuner w formie urządzenia USB – przypomina on pendrive, jednak w porównaniu z pamięcią przenośną ma złącze antenowe i pilot zdalnego sterowania. Wybierając konkretne urządzenie, warto zaufać sprawdzonym firmom: AverMedia, Pinnacle. Pamiętajmy również, że urządzenie powinno obsługiwać zarówno cyfrową, jak i analogową telewizję. Na przykład AVerMedia AVerTV Hybrid Volar HD. aś

Panoramiczne wyświetlacze 18,5 cala mogą nie sprawdzić się w wypadku osób mających problemy ze wzrokiem. Optymalnym rozwiązaniem wydaje się w tym przypadku monitor 22 lub 23 cale

# 10 WSKAZÓWEK JAK ZMODERNIZOWAĆ NOTEBOOK

Notebook jest komputerem o zwartej konstrukcji, która w dużym stopniu uniemożliwia jego modernizację. Na szczęście są sposoby, by zwiększyć prędkość działania i funkcjonalność komputera przenośnego – zobaczmy jakie.

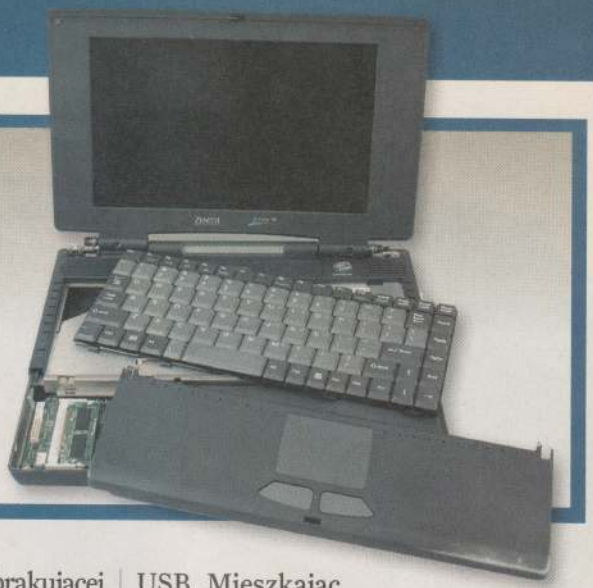

## ❶ JAK ZWIĘKSZYĆ SZYBKOŚĆ PRACY NOTEBOOKA

Wymiana procesora w noteboku jest prawie niemożliwa, aby jednak laptop działał szybciej, możemy zwiększyć pamięć RAM. Wystarczy kupić odopowiedni moduł (w komputerach przenośnych stosowane są specjalne kości SO-DIMM) i zainstalować go w złączu. Złącze pamięci ukryte jest najczęściej pod klapką pod spodem notebooka. Aby sprawdzić, czy nasz komputer ma jeszcze wolne gniazdo, oraz dowiedzieć się, jaką pamięć kupić, skorzystajmy ze wskazówki na stronach 27–28.

## ❷ MAŁO MIEJSCA NA PROGRAMY I GRY?

W notebooku bez problemu możemy wymienić dysk twardy. Podobnie jak w przypadku pamięci RAM również i dysk znajdziemy, odkręcając klapkę lub szufladkę na spodzie notebooka. W laptopach montowane są dyski 2,5-calowe. Kupujemy nowy dysk o większej niż dotychczasowa pojemności (na przykład 500 GB), pamiętajmy, by miał to samo złącze.

## ❸ NIE MIESZCZĄ MI SIĘ ZDJĘCIA, FILMY I MUZYKA

Jeżeli potrzebujemy więcej miejsca na dane niezwiązane z systemem operacyjnym (zdjęcia, filmy, muzyka, dokumenty), dobrym rozwiązaniem problemu brakującej przestrzeni jest kupno dysku zewnętrznego. Do notebooka najlepiej nadają się 2,5-calowe dyski zewnętrzne, niewymagające zasilania. Dysk taki podłączamy tylko wtedy, gdy jest nam potrzebny.

## ❹ WYMIANA NAPĘDU OPTYCZNEGO

Napędy optyczne w notebookach pracują dużo krócej niż w komputerach stacjonarnych – być może powodem jest narażona na uszkodzenia przy każdym wyjmowaniu płyty soczewka lasera. Na szczęście wymiana napędu jest również możliwa – wystarczy odkręcić jedną śrubkę z obudowy komputera i wysunąć napęd. Obecnie najlepiej kupić nagrywarkę DVD, do notebooka potrzebujemy napędu oznaczonego jako SLIM.

## ❺ DODATKOWE PORTY POŁĄCZENIOWE

Nie każdy laptop wyposażony jest w komplet gniazd połączeniowych, czasem popularnych złączy USB jest po prostu zbyt mało. Kupując specjalną kartę rozszerzeń, w prosty sposób wyposażymy notebook w dodatkowe porty. Urządzenie takie montujemy w gnieździe rozszerzeń. Starsze notebooki wymagają karty w standardzie PC Card (PCMCIA), w nowszych urządzeniach znajdziemy złącze Express Card (o szerokości 54 lub 34 mm). W postaci karty rozszerzeń można dokupić urządzenia z gniazdami USB, FireWire, USB 3.0, eSATA.

## ❻ TELEWIZJA W NOTEBOOKU

Notebook może być również telewizorem. Aby nasz laptop odbierał programy telewizyjne, podobnie jak w przypadku stacjonarnego peceta musimy dokupić tuner USB. Mieszkając niedaleko od nadajnika, możemy używać miniaturowej anteny, dzięki temu nasz telewizor będzie przenośny.

## ❼ MODUŁ BLUETOOTH

Moduł Bluetooth służy do bezprzewodowego łączenia komputera z telefonem komórkowym, zestawem słuchawkowym lub słuchawkami bezprzewodowymi. Jeżeli nasz notebook nie ma wbudowanego modułu Bluetooth, możemy go dokupić. Jest to miniaturowe urządzenie USB działające od razu po umieszczeniu go w porcie.

## ❽ LEPSZY KOMFORT PRACY

Dotykowy panel w notebooku służący do kontroli wskaźnika myszy bywa niezastąpiony, ale tylko w podróży. W domu używanie touchpada jest niewygodne. Na szczęście do notebooka możemy podłączyć dowolną mysz USB. Planując kupno gryzonia, wybierzmy model bezprzewodowy.

## ❾ SZYBSZE WI-FI

W kilkuletnim notebooku na próżno szukać karty Wi-Fi, a jest to przecież najwygodniejszy sposób na podłączenie laptopa do internetu. Problem ten możemy rozwiązać, instalując kartę Wi-Fi. Może być to urządzenie podłączane do portu USB lub karta rozszerzeń pasująca do portu PC Card (jeśli nasz notebook ma takie złącze).

## ❿ PRACA NA BATERIACH

Jeżeli notebook na w pełni naładowanej baterii działa bardzo krótko, musimy ją wymienić. Najczęściej nie ma sensu przepłacać i kupować oryginalny akumulator. Lepiej wybrać dobrej jakości zamiennik, który ma wcale niegorsze parametry niż fabryczna bateria. **aś**

Fot.: Azuzl/Monkey Business Images/Dreamstime.com

DROGOWSKAZ


- Jak czatować strona 33
- Lepsze od czata? strona 32
- Najciekawsze czaty strona 34


# Senior na czatach

**Czaty internetowe mogą być dobrym sposobem na pokonanie samotności, poznanie nowych ludzi i ciekawą pogawędkę online. Trzeba jednak pamiętać o elementarnych zasadach, rozsądku i ostrożności**

Jeszcze kilkanaście lat temu słownikowa definicja czasownika czatować była jednoznaczna: stać na czatach, pilnować. Ale świat internetu i nowoczesnych technologii zdążył wzbogacić to dawne wyjaśnienie ze słownika. Dzisiaj obok wspomnianego wytłumaczenia czatowania w każdym szanującym się leksykonie mowy polskiej znajdziemy nowe: czatować – rozmawiać z kimś za pośrednictwem internetu.

## Czatowanie na ekranie

W dzisiejszych czasach podczas używania internetu mamy szerokie możliwości komunikacji z innymi użytkownikami sieci. Do dyspozycji jest poczta elektroniczna, komunikatory internetowe, telefonia VoIP czy fora dyskusyjne. Czasem jednak do wirtualnych pogawędek możemy wykorzystać także inny kanał – czaty internetowe.

Czaty są wirtualnym odpowiednikiem rozmów toczonych przez nas w życiu codziennym. Jednak w trakcie sieciowych pogawędek posługujemy się przeważnie nie własnym głosem, lecz komunikatami wpisywanymi za pomocą klawiatury (z wyjątkiem tak zwanych wideoczatów z użyciem kamer internetowych). Wpisywane frazy są natychmiast widoczne na czacie przez wszystkich jego użytkowników lub tylko przez wybranego przez nas rozmówcę.

Taki sposób komunikacji ma wiele zalet – pozwala na prowadzenie dyskusji z internautami o podobnych zainteresowaniach, umożliwia też zawarcie nowych znajomości, które niekiedy mogą się przerodzić w trwałe przyjaźnie w realnym świecie i sprawić, że przestanie nam doskwierać samotność. Oczywiście pod warunkiem, że korzystając z czatów, zachowamy zdrowy rozsądek.

## Dom pełen pokoi

W polskim internecie znajdziemy wiele serwisów pozwalających na czatowanie. Największe z nich zostały opisane oddzielnie obok w ramkach. Jednak większość dużych czatów ma podobną strukturę. Dzielą się one na tak zwane pokoje (czatroomy). Każdy z nich grupuje osoby o podobnych zainteresowaniach lub w podobnym wieku – dlatego w katalogu niemal każdego serwisu z czatami znajdziemy zarówno pokoje o nazwie Nasze dzieci, Samotni czy Filozofia, jak i 30-latki lub Po 50-tce. Można też spotkać czatroomy regionalne, które jak łatwo się domyślić, są platformą rozmów internautów mieszkających w konkretnych rejonach naszego kraju.

Musimy pamiętać, że czatowanie w internecie ma być dla nas przede wszystkim formą rozrywki, a nie sposobem na całe życie. Do wpisów naszych rozmówców podchodźmy z należytym dystansem – zarówno do tych bardzo przyjaznych, jak i takich, które zawierają przykre dla nas opinie czy wręcz obelgi. Szczegółowe zasady dotyczące rozsądnego i bezpiecznego korzystania z czatów znajdziemy w Poradach na stronie 35 tego numeru SENIORA. Zobaczmy teraz, co trzeba zrobić, by trafić do społeczności użytkowników czatów.

## Jak czatować

Rozpoczęcie przygody z czatami nie jest trudne. Pierwsze kroki i zasady poruszania się po tej platformie zobaczymy na przykładzie CZATerii – jednego z największych serwisów z czatami w polskiej sieci.

Po wejściu na stronę www.czateria.interia.pl na witrynie klikamy na pokój odpowiadający naszym zainteresowaniom, na przykład.

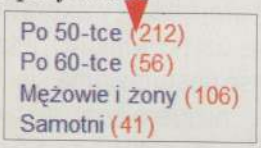


Otworzy się strona logowania do wskazanego wcześniej czata. W odpowiednie rubryki wpisujemy wybrany przez nas pseudonim (nick) oraz hasło. Ponieważ jesteśmy nowymi użytkownikami czata, zaznaczamy opcję i klikamy na przycisk.

W kolejnym oknie zostaniemy poproszeni o powtórzenie hasła i podanie adresu e-mail. Następnie wybieramy przycisk Zarejestruj i Wejdź. Jeżeli pojawi się komunikat o tym, że wybrany przez nas nick jest już zajęty, próbujemy ustalić inny.

Po pomyślnej rejestracji zobaczymy okno wybranego przez nas czata.

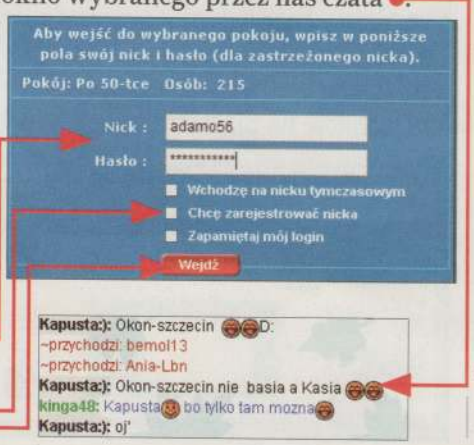


Możemy teraz włączyć się do trwającej rozmowy. Wpisujemy naszą wypowiedź w okno poniżej głównego ekranu, na przykład Witam wszystkich. Klikamy na przycisk Wyślij. Na liście dyskusji pojawi się napisane przez nas zdanie. Teraz możemy swobodnie prowadzić wymianę zdań z innymi uczestnikami czata.

Jeżeli chcemy wirtualnie porozmawiać z kimś w cztery oczy, klikamy na jego nazwę w głównym oknie czata i z rozwiniętej listy wybieramy opcję priv. Od tego momentu będziemy prowadzili z wybraną osobą prywatny dialog, którego treść pozostanie niewidoczna dla innych użytkowników obecnych w danym pokoju.

Jeżeli chcemy zakończyć prywatną pogawędkę i powrócić do ogólnej rozmowy, klikamy na przycisk ×.

## Lepsze od czata?

Internetowe czaty jeszcze kilkanaście lat temu nie miały w zasadzie konkurencji jako środek komunikacji pomiędzy użytkownikami sieci. Z czasem jednak sytuacja się zmieniła.

– *Serwisy oferujące czaty notują coraz mniejszą liczbę użytkowników i odsłon. Internauci coraz częściej, zamiast czatów, wybierają serwisy społecznościowe, zresztą dzieje się tak nie tylko w polskim internecie* – mówi Katarzyna Halicka z portalu Wirtualna Polska. – *Nasz czat.wp.pl notuje obecnie ponad 15 milionów odsłon miesięcznie.* Jego użytkownik spędza na nim średnio sześć i pół godziny, dzięki czemu Czat WP jest najintensywniej wykorzystywaną witryną w Polsce oferującą wspomnianą usługę. Użytkownicy z grupy wiekowej 50+ stanowią w internecie zaledwie 15 procent wszystkich surfujących, dlatego i na czatach nie jest ich wielu. Stanowią 8 procent wszystkich odwiedzających czat.wp.pl, ale wykonują więcej odsłon na użytkownika i spędzają tam więcej czasu niż przeciętny użytkownik czatu.

Obok serwisów społecznościowych konkurentem czatów mogą być też komunikatory internetowe. Trzeba jednak pamiętać, że czaty wciąż mają swoje zalety. Przede wszystkim oferują szybkie dotarcie i rozmowę na żywo z osobami o zbliżonych gustach i zainteresowaniach. Poza tym posługiwanie się czatem nie wymaga od nas zainstalowania żadnego dodatkowego programu (a komunikatory to właśnie dodatkowe aplikacje).

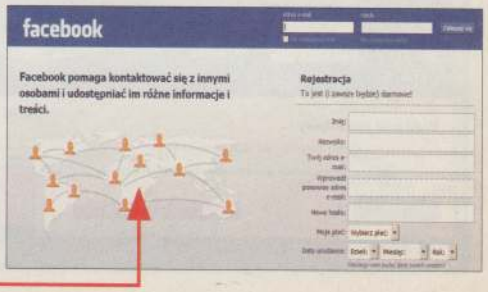

# Najciekawsze czaty

W polskiej sieci znajdziemy szeroki wybór internetowych czatów. Niektóre z nich są samodzielnymi platformami komunikacyjnymi, jednak większość stanowi integralną część znanych powszechnie serwisów i portali. Wszystkie największe czaty mają zbliżoną budowę, niektóre jednak oferują ciekawe dodatkowe funkcje, na przykład mini-czaty dla wybranych znajomych czy też możliwość porozmawiania na żywo ze znanymi postaciami ze świata polskiej polityki, rozrywki czy sportu. Oto przegląd najciekawszych czatów.

## CZATeria

Rozbudowany serwis czatowy należący do portalu Interia.pl. Wybór interesującego nas pokoju z pewnością ułatwi ich klarowny podział tematyczny – coś dla siebie znajdą zarówno młodsi, jak i dojrzali internauci. Interesujący jest dział regionalny obejmujący

nie tylko terytorium Polski, lecz także miejsca, w których obecnie mieszka lub pracuje wielu naszych rodaków (Chicago, Nowy Jork, Londyn). Ciekawe są także czaty, w których bohaterami są znane postaci naszego życia publicznego (politycy, sportowcy, aktorzy).

**czateria.interia.pl**

## Polchat.pl

Jedna z największych platform internetowych przeznaczona do czatowania. Na stronie można znaleźć bogatą gamę pokoi tematycznych, wśród których znalazły się także te przeznaczone do rozmów w obcych językach, na przykład angielskim, niemieckim czy hiszpańskim.

**www.polchat.pl**

## Czat Wirtualna Polska

Ta platforma oferuje podobne podstawowe funkcje, jak opisane obok serwisy – mamy tematyczny podział na pokoje, mamy znanych gości na specjalnych czatach. Ciekawe funkcje na platformie

Wirtualnej Polski to opcja Mini czata (możemy bez specjalnych uprawnień założyć na chwilę własny pokój gromadzący wybranych przez nas użytkowników), a także możliwość posługiwania się nickiem tymczasowym – pozwala on na dyskusje z innymi, jednak po wylogowaniu nie zostanie zachowany jako nasza prywatna nazwa użytkownika.

**www.czat.wp.pl**

## Czat Onet

Najpopularniejszy polski portal internetowy nie może sobie pozwolić na brak usługi czatu w swojej ofercie. Ciekawym zabiegiem jest wyróżnienie tak zwanego Gorącego pokoju, w którym możemy czatować na temat najbardziej bieżących wydarzeń w naszym kraju.

**czat.onet.pl**

## Czat Dzień dobry TVN

Przykład nietypowego, ale interesującego czata. Nie porozmawiamy na nim co prawda z innymi internautami, mamy za to szansę na wirtualny kontakt z celebrytami zapraszanymi do popularnego programu śniadaniowego nadawanego w weekendy w telewizji TVN.

**dziendobry.tvn.pl**

# 10 WSKAZÓWEK JAK BEZPIECZNIE KORZYSTAĆ Z CZATÓW

Internetowy czat może być przyjemną rozrywką i ciekawą formą kontaktów ze znajomymi. Warto jednak przestrzegać na nim podstawowych zasad etykiety i bezpieczeństwa, aby nie narazić siebie i innych na nieprzyjemności.

Fot.: Peresanz/Dreamstime.com

## ❶ CZYTAJMY REGULAMIN

Przed rozpoczęciem korzystania z czata w konkretnym serwisie przeczytajmy jego regulamin. Dzięki temu unikniemy niespodzianek, kiedy dokonamy wpisu naszym zdaniem zupełnie niewinnego, jednak w rzeczywistości niezgodnego z ustaleniami zapisanymi we wspomnianym regulaminie. Pamiętajmy, że regulaminy większości czatów są ,podobne i kiedy nabędziemy doświadczenia na jednej z takich platform, to korzystanie z podobnej nie sprawi nam już większych kłopotów.

XV. SERWIS CZATERIA

1. Serwis CZATERIA może być wykorzystywana tylko zgodnie z obowiązującym prawem i ogólnie przyjętymi dobrymi obyczajami.
2. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie Serwisu CZATERIA do celów powszechnie uznanych za szkodliwe, niemoralne lub nielegalnych.
3. INTERIA.PL nie inicjuje transmisji, nie dokonuje wyboru odbiorcy danych oraz nie ingeruje i nie wpływa na treść przekazu będącego przedmiotem transmisji, jak również nie dysponuje możliwościami ingerowania w treść przekazu emitowanego za pośrednictwem kamer internetowych.
4. INTERIA.PL nie odpowiada za treść rozmów przeprowadzanych za pośrednictwem Serwisu CZATERIA. Wyłączną odpowiedzialność za treść oraz charakter przekazu ponosi Użytkownik.
5. INTERIA.PL przestrzega Użytkowników Serwisu przed ujawnianiem jakichkolwiek informacji o charakterze danych osobowych.
6. Warunkiem udostępnienia funkcjonalności umożliwiającej przekazywanie obrazu za pomocą kamerki internetowej jest wykupienie Usługi Płatnej zgodnie z zasadami określonymi w ustępach poniżej.

## ❷ NIE DAJMY SIĘ SPROWOKOWAĆ

Pamiętajmy o tym, że czat to platforma wymiany poglądów, na którą trafiają osoby o bardzo różnym poziomie kultury osobistej. Musimy być przygotowani na to, że oprócz miłej pogawędki z wieloma internautami mogą nas spotkać niewybredne zaczepki ze strony innych użytkowników czata. Jeżeli mamy wystarczająco silne nerwy, możemy spróbować wyperswadować rozmówcy niestosowne zachowanie. Jeśli nie – po prostu zignorujmy zaczepki.

## ❸ BEZ WULGARYZMÓW

Niektóre dyskusje (na przykład te polityczne) na czatach szybko uzyskują wysoką temperaturę, przeradzając się w zwykłą kłótnię z użyciem przekleństw i wyzwisk. Nie angażujmy się w spory, które przybierają prostacką formę, i w żadnym wypadku nie odpowiadajmy rozmówcom w sposób wulgarny lub obraźliwy. To nie tylko niestosowne, może się też zakończyć usunięciem nas przez administratora z czata. Sprawa jest prosta: na internetowym czacie traktujmy innych tak samo, jak sami chcielibyśmy być traktowani, i postępujmy tak samo, jak w stosunku do zwykłych rozmów w realnym świecie.

## ❹ WYBÓR NICKA

Starannie wybierajmy swój pseudonim (nick) na czacie. Na większości platform nie wolno stosować nicków zawierających zastrzeżone nazwy i znaki towarowe. Jeżeli więc wybierzemy pseudonim Apple63 czy Skype55, to prawdopodobnie zostanie on usunięty przez administratora czata.

## ❺ DANE OSOBOWE

Starannie chrońmy nasze wrażliwe dane w internecie. To samo dotyczy czatów. Nie podawajmy naszego imienia, nazwiska, adresu, numeru telefonu, nie wspominając już o jakichkolwiek hasłach lub numerach PIN. Jeżeli do rejestracji na czacie konieczne jest podanie adresu e-mail, otwórzmy nowe darmowe konto pocztowe i posługujmy się nim na potrzeby czata. Unikniemy w ten sposób spamu w naszej skrzynce używanej na co dzień.

## ❻ OGRANICZONE ZAUFANIE

Miejmy świadomość, że czat to nie tylko platforma towarzyska. Przez wielu użytkowników ten kanał komunikacji jest stosowany do działalności komercyjnej lub po prostu przestępczej. Z dużym dystansem należy więc traktować zamieszczane na czatach oferty szybkiego zarobku dzięki finansowym inwestycjom czy lukratywnej pracy. Unikajmy też klikania na zamieszczane na czatach linki do innych stron WWW. Takie odnośniki mogą nas bowiem zaprowadzić wprost do zainfekowania komputera złośliwym oprogramowaniem.

## ❼ WŁAŚCIWY POKÓJ

Każdy z czatów podzielony jest na tak zwane pokoje grupujące internautów o podobnych zainteresowaniach. Starajmy się wybrać pokój, który jak najlepiej odpowiada naszym preferencjom. Dzięki temu szybko znajdziemy wspólny język z innymi rozmówcami i nie poczujemy się wyobcowani w ogólnej dyskusji. Jeżeli zorientujemy się, że trafiliśmy w niewłaściwe miejsce, po prostu zmieńmy pokój.

## ❽ PRYWATNE ROZMOWY

Podchodźmy z dystansem do propozycji przejścia do rozmowy prywatnej od osób, z którymi nigdy wcześniej nie rozmawialiśmy na ogólnym forum. Możemy się narazić na przykre nagabywania lub inne nieprzyjemności.

## ❾ ZWIĘZŁOŚĆ TO CNOTA

Starajmy się zawrzeć nasze myśli w krótkich sekwencjach tekstu. Umieszczanie za jednym razem zbyt wielu partii tekstu (floodowanie) jest nie tylko źle widziane przez innych rozmówców, lecz może być też karane przez administratora czata.

## ❿ POMOC

Pamiętajmy, że w wypadku wszelkich trudności, łamania regulaminu przez innych użytkowników, podejrzeń popełnienia przestępstwa lub otwartych ataków na naszą osobę możemy zwrócić się o pomoc do administratora czata, który ma obowiązek zareagować.

**psz**

## DROGOWSKAZ


- Najciekawsze serwisy blogowe — strona 37
- Zakładamy własny blog — strona 40
- Dopracowujemy wygląd bloga — strona 40
- Dodajemy i edytujemy posty — strona 41


Fot.: Alexander Raths/Dreamstime.com

# Więcej niż pamiętnik

**Internet to kopalnia nie tylko wiedzy, ale też... prozy, a nawet poezji oraz codziennych zwyczajnych i niezwyczajnych ludzkich doświadczeń. By się o tym przekonać, wystarczy poczytać blogi. A potem – trzeba koniecznie założyć własny!**

Blog jest wprawdzie nazywany internetowym pamiętnikiem, ale właściwie stanowi rodzaj wygodnej, prostej w prowadzeniu i na ogół darmowej własnej strony WWW. Można w nim zamieszczać w porządku chronologicznym teksty i zdjęcia, którymi chcemy podzielić się z innymi. Przejrzyjmy przedstawione przez SENIORA serwisy – znajdziemy tam wiele wzruszających historii. A potem wybierzmy stronę, która najbardziej nam się podoba, i dołączmy do wielkiej rodziny blogerów. Poradnik, jak założyć własny blog, znajdziemy na stronach 38–39. Najstarsza blogerka, Australijka Olive Riley, zaczęła prowadzić e-pamiętnik w wieku 107 lat. Na dzielenie się doświadczeniami nigdy nie jest za późno! **aa**

## E-HISTORIE PISANE PRZEZ ŻYCIE

Prowadząc blog, można szukać z powodzeniem wsparcia i zrozumienia, a także upowszechniać wiedzę na ważne dla nas tematy. Tak robi na przykład Babcia Kubusia, która prowadzi w internecie pamiętnik poświęcony dotkniętemu autyzmem wnukowi (**pokochajciekubusia.pl**).

Najlepszy Blog Roku 2010 w kategorii Ja i moje życie – Andzia i jej nieborak. Żyć tu i teraz (**Andzia-i-nieborak.blog.onet.pl**) to natomiast zapiski chorującej na raka Anny, zakończone przez męża po jej śmierci 13 października tego roku.

# Najciekawsze serwisy blogowe

Serwisów blogowych jest w sieci bardzo wiele. Oprócz tych opisanych poniżej znane są także **Bloog.pl**, działający w portalu Wirtualna Polska, oraz **Blog.interia.pl** – na Interii (oba są mniej popularne niż Onet.blog.pl). Na blogi fotograficzne przeznaczony jest **Photoblog.pl**. W serwisie **Mylog** (www.mylog.pl, w podstawowej wersji darmowy) można natomiast prowadzić i zwykły, i fotograficzny blog, a w przygotowaniu jest dział na opowiadania. Warto zapoznać się z tymi stronami.

## Blogger

Serwis blogowy od 2003 roku rozwijany przez Google. Darmowy i o sporych możliwościach. Cieszy się dużym uznaniem internautów. Są tu prowadzone blogi nie tylko prywatne, ale też oficjalne – na przykład blog konkursu Seniorzy w akcji (**seniorzywakcji.blogspot.com**). **www.blogger.com**

## Senior.pl

Na tej znanej stronie po zarejestrowaniu się można także tworzyć proste blogi ze zdjęciami. Znajdziemy je po kliknięciu na ● i na **Blogi**.

**www.klub.senior.pl**

## wpmt.p

Serwis – ciekawostka. Przeznaczony dla początkujących twórców. Można tu publikować własną prozę i poezję, komentować dzieła internautów oraz recenzować książki.

**wpmt.pl**

## Onet.blog

Serwis z tradycjami – znany, bardzo popularny i łatwy w obsłudze, darmowy. Od 2005 roku pod patronatem Onet.pl są organizowane konkursy na Blog Roku. W 2008 roku wyróżnienie otrzymał Blog Babci Halnej (**halna.blog.onet.pl**) – autorka w tym roku skończyła 90 lat! Serwis liczy prawie dwa miliony e-pamiętników. Zawiera wyczerpującą pomoc. By założyć blog, klikamy na stronie głównej na **Załóż bloga** i wypełniamy wyświetlony formularz.

**blog.onet.pl**

## WordPress.com

Serwis ceniony przez bardziej doświadczonych internautów, niestety, nie jest całkowicie spolszczony. Pozwala tworzyć proste pamiętniki i zaawansowane strony. Oprócz darmowej ma wersję płatną (300 złotych rocznie), o większych możliwościach. Jeden z ciekawszych blogów to **blogifirmowe.wordpress.com**.

**pl.wordpress.com**

## pisze-wiersze.pl

Specyficzny serwis blogowy, bo przeznaczony wyłącznie dla osób piszących wiersze. Po zarejestrowaniu można tu publikować swoje utwory i komentować twórczość innych. Bardzo prosty wygląd.

**pisze-wiersze.pl**

## Blog.pl

Jeden z najstarszych serwisów, działa od 2001 roku, od 2006 jest darmowy. Bardzo popularny. Gromadzi sporą, aktywną społeczność i zawiera znane w sieci blogi, jak pisane z przyrużeniem oka i z sympatią **zona-mnie-opierniczyla.blog.pl** czy **mama-mi-marudzi.blog.pl**. Serwis wyróżnia się działem Centrum debat przypominającym czat, gdzie internauci dyskutują na poruszające ich tematy ●.

**www.blog.pl**

# Zakładamy własny blog

Zobaczmy, jak założyć własny blog, na przykładzie serwisu Blogger. Przewyższa on możliwościami takie strony, jak Onet.blog.pl czy Senior.pl. Jest nowoczesny, a jednocześnie łatwy w obsłudze. Do jego zalet można zaliczyć także to, że jest zintegrowany z kontem Google, które na pewno ma już wielu Czytelników SENIORA, korzystających choćby z poczty Gmail czy Albumów Picasy.

**1** Wpisujemy w pole adresu wyszukiwarki blogger.com i wciskamy enter. Otwiera się strona, na której klikamy na ●. Zobaczymy stronę formularza rejestracyjnego. **Uwaga!** Jeżeli mamy konto Google, nie musimy go wypełniać, tylko klikamy na ● i logujemy się, podając adres Gmail i hasło.

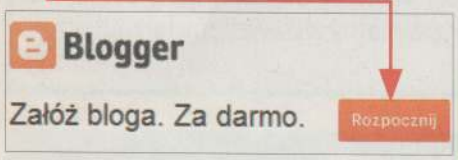

**2** Teraz przyszła pora na nadanie naszemu blogowi tytułu ● i wybranie dla niego adresu WWW ●. Po wpisaniu odpowiadającego nam adresu warto kliknąć na ●, by sprawdzić, czy nie jest już zajęty. U dołu strony przepisujemy jeszcze wyświetlone znaki w pole ● i klikamy na ●.

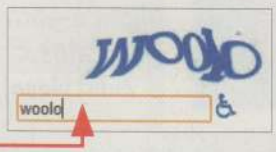

**3** Wybieramy jeden z dostępnych szablonów ●, by nadać blogowi odpowiadający nam wygląd (potem będziemy mogli go zmienić). Znowu klikamy na przycisk ●.

**4** Pokazuje się komunikat informujący, że nasz blog został założony – możemy już rozpocząć pisanie pamiętnika, klikając na ●, lub też przejść do bardziej zaawansowanych ustawień dotyczących wyglądu. Aby się z nimi zapoznać, wystarczy kliknąć na link ●.

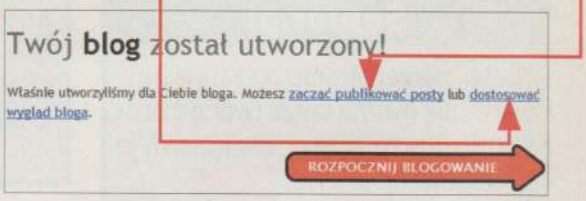


# Dopracowujemy wygląd bloga

Jeśli wybraliśmy opcję pozwalającą dostosować blog do naszych wymagań, możemy teraz poeksperymentować z jego wyglądem.

**1** Klikając na ●, będziemy mogli zmienić szablon lub wybrać jedną z jego wersji ●.

**2** Po kliknięciu na ● dobierzemy odpowiednie tło ●, będziemy też mogli usunąć obraz z tła ● tak, by było ono jednolite, lub wybrać inną grafikę, klikając na ●.

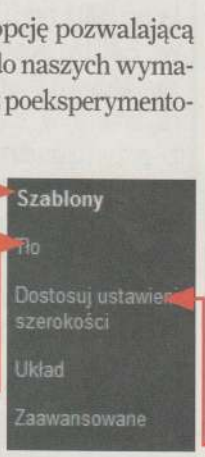

**3** Opcja ● pozwala ustawić za pomocą suwaków ● szerokość głównej ramki bloga oraz paska bocznego. Ustawień dokonujemy, obserwując podgląd na ekranie. Ramka główna może mieć szerokość 1000 pikseli (większość używanych obecnie monitorów ma rozdzielczość poziomą większą niż 1024 piksele).

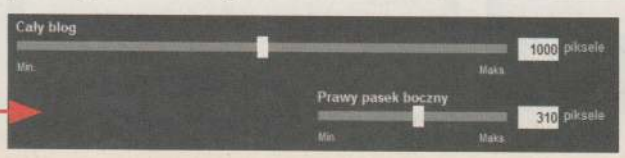


**4** Opcja Układ pozwala dobrać odpowiadający nam układ elementów ● na stronie. Na koniec klikamy w prawym górnym rogu okna na Zastosuj do bloga.

# Dodajemy i edytujemy posty

Kiedy jesteśmy już zadowoleni z wyglądu naszego bloga, powinniśmy zacząć na nim pisać i publikować. Oto jak to robić.

## Jak publikować teksty

**1** W prawym górnym rogu okna klikamy na ●, a potem na górnej belce na Nowy post.

**2** Otwiera się okno edycji posta. Znajdziemy w nim opcje przypominające edytor tekstu, na przykład Word. Tekst, który chcemy opublikować, wpisujemy lub wklejamy w pole ●. Klikając na przyciski ●, formatujemy tekst. Ikony oznaczają:

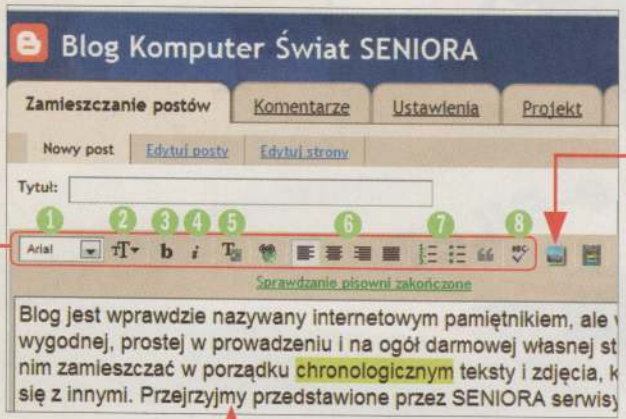


1 – rodzaj czcionki,
2 – wielkość liter,
3 – pogrubienie/brak pogrubienia,
4 – kursywa/brak kursywy,
5 – kolor czcionki,
6 – wyrównanie,
7 – wypunktowanie,
8 – sprawdzanie pisowni.

**3** Jeżeli chcemy opublikować sam tekst i jesteśmy już zadowoleni z jego wyglądu, klikamy na ●, by zdecydować, czy życzymy sobie, by był komentowany. Potem obok wpisujemy słowa kluczowe, które pozwolą go wyszukać internautom ●. Na koniec klikamy na ZAPISZ TERAZ i na PUBLIKUJ POSTA.

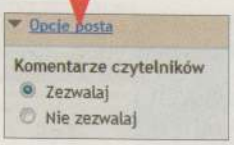


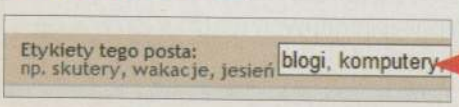


## Jak publikować zdjęcia

Oczywiście na blogu możemy umieszczać także zdjęcia. To proste.

### Z PICASY PROSTO NA BLOG

Jeżeli korzystamy z aplikacji Picasa (CD-KOD: 013) do edycji czy przeglądania zdjęć, warto pamiętać, że bezpośrednio z jej okna możemy publikować fotografie na Bloggerze. Służy do tego ikona ● u dołu okna programu.

**1** Aby opublikować zdjęcie, po prostu w oknie edycji bloga klikamy na ikonę ●.

**2** Otwiera się wtedy okno, w którym klikając na ●, wskazujemy zapisany na dysku plik wielkości do 8 MB w formacie JPG, BMP, PNG, GIF (możemy też dodać obraz z internetu, podając jego adres ●).

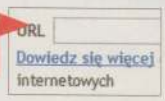


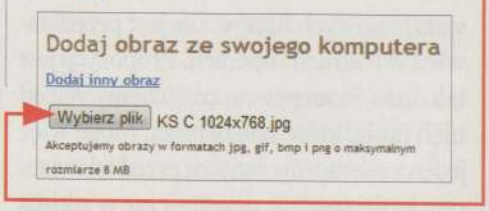


**3** Następnie wybieramy układ strony z obrazkiem ●, a także wielkość obrazka ●. Jeżeli zostawimy zaznaczone pole ●, program zapamięta nasze ustawienia. Następnie klikamy na PRZEKAŻ OBRAZ, na GOTOWE, na polecenie ZAPISZ TERAZ oraz na PUBLIKUJ POSTA. Oto efekt ●.

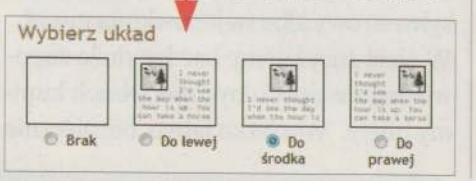


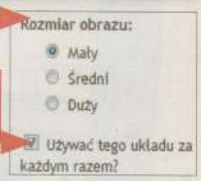

### EKSPORT BLOGA

Zawartość naszego bloga będzie stawała się z czasem dla nas coraz cenniejsza. Warto wiedzieć, że korzystając z Bloggera, możemy łatwo tworzyć kopie zapasowe bloga na dysku komputera. Wystarczy na zakładce ● kliknąć na ● i na POBIERZ BLOGA. Blog zostanie pobrany jako plik XML. Możemy go przechowywać na dysku lub wyeksportować na inną witrynę.

### WIĘCEJ O ZAKŁADANIU BLOGA

Dokładny poradnik, jak założyć i prowadzić blog w serwisie Blogger z wykorzystaniem wszystkich zaawansowanych funkcji, znajdziemy w książce z serii Biblioteczka Komputer Świata pod tytułem Blog, galeria, forum, sklep. Załóż w 10 minut (nr 4/2011), dostępnej w kioskach od sierpnia tego roku.

# Kup bilety przez internet

**DROGOWSKAZ**


- Teatr, kino, kabaret i koncerty strona 41
- Imprezy sportowe – bilety na mecze i rozgrywki strona 42
- Bilety dla podróżnych – na autobus, pociąg i samolot strona 43


**Podróż, koncert czy mecz jest przyjemnością. Tylko wcześniej trzeba kupić bilety. I to bywa trudne – jazda na drugi koniec miasta, stanie w kolejkach. Tymczasem większość biletów możemy kupić przez strony WWW**

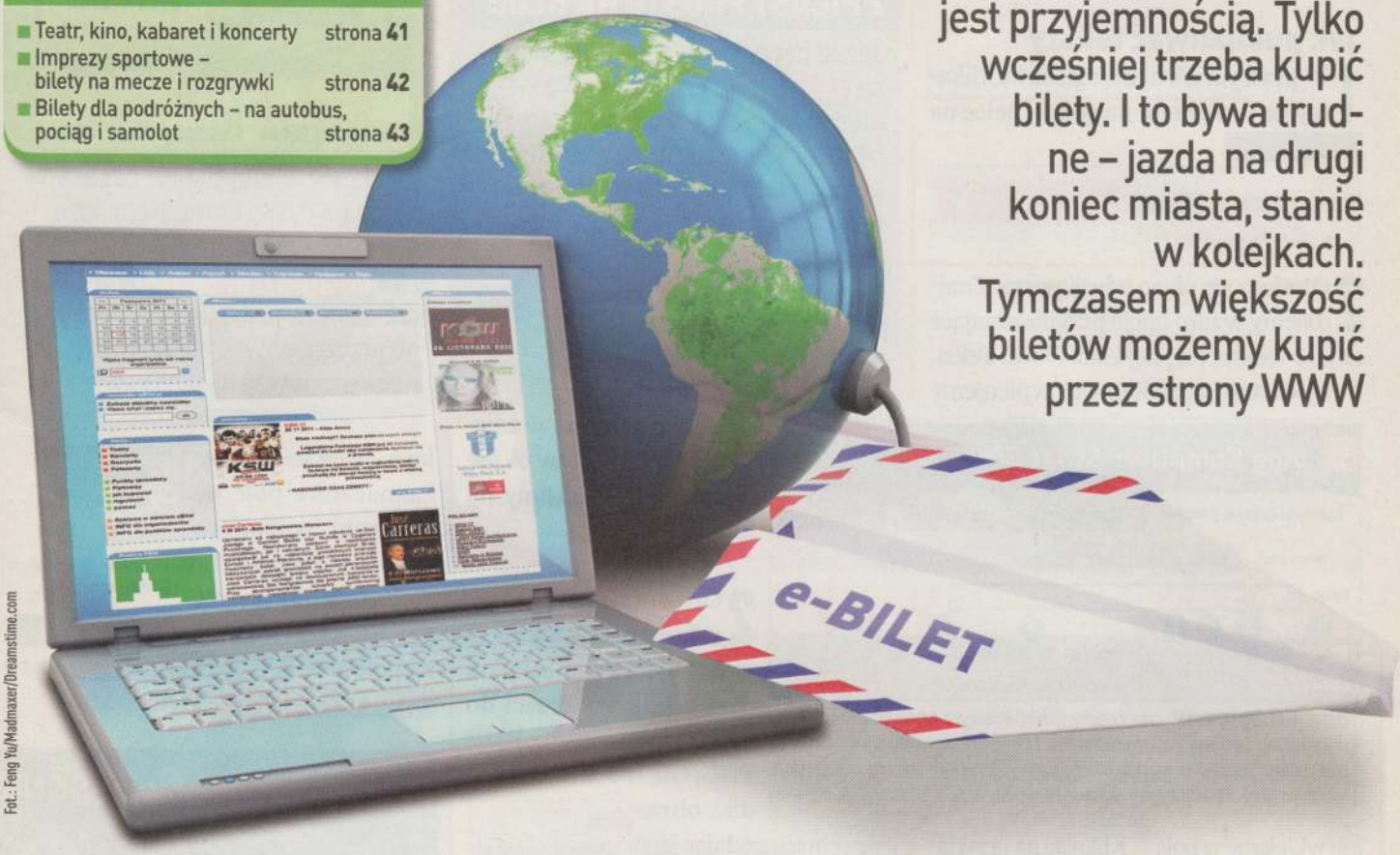


Fot.: Feng Yu/Maidmaxer/Dreamstime.com

Aura nie sprzyja spacerom, wyjazdom na działki i innym przyjemnościom zapamiętanym z letnich miesięcy. Co wobec tego robić, żeby miło spędzić czas? Korzystać z typowych dla zimnych miesięcy atrakcji – koncertów, przedstawień teatralnych, nadrobić zaległości kinowe, pośmiać się z najnowszych kabaretów, obejrzeć ekscytujący mecz. Albo pojechać do przyjaciół na drugi koniec Polski lub uciec przed zimnem do cieplejszych krajów. I niech nas nie przeraża organizacja – większość rzeczy możemy załatwić przez internet.

## Korzystajmy z ułatwień

Do Polski przyjeżdża legenda scen operowych Montserrat Caballé, będzie też słynny Chris Botti, Paul Anka, Electric Light Orchestra oraz Chris Rea. W listopadzie odbędą się też dwa koncerty jubileuszowe – Czerwonych Gitar i Krzysztofa Krawczyka. Nie mówiąc o tym, jak dużo na ekrany weszło nowych filmów i ile jest przedstawień w teatrach i operach. Propozycji jest tak dużo, że na pewno znajdziemy wśród nich takie, które nas ucieszą. Może więc jeden z wieczorów zamiast przed telewizorem lepiej spędzić, uczestnicząc w jakimś niezwykłym wydarzeniu? A może pod choinkę mężowi kupić bilety na koncert sylwestrowy albo wejściówkę na mecz? W sieci znajdziemy bardzo dużo zapowiedzi, a w specjalnych serwisach kupimy bilety. Wszystko łatwo, bezpiecznie i wygodnie. Sami wybierzemy miejsca, na których będziemy siedzieć, i o nic nie będziemy prosić często niezbyt przychylnie nastawionej do interesantów pani w kasie. Bilety dostaniemy pocztą, wydrukujemy sami lub odbierzemy przed imprezą. Podobnie jest z biletami lotniczymi, PKP czy PKS – przez internet kupimy je łatwiej. Pamiętajmy, że do zakupów w sieci potrzebna nam jest karta, którą można płacić przez internet, lub konto w internetowym banku. **ek**

## DOBRZE POLICZMY

Bilety kupowane w serwisach obsługujących różne imprezy (**www.ebilet.pl**) zazwyczaj są droższe niż w kasach. Jednak może się okazać, że więcej zapłacimy za przejazd do kasy, niż dopłacimy do biletu kupowanego online. Sprawdźmy to więc. Natomiast bilety do kina kupowane online są tańsze niż w kasach, a bilety kupowane w serwisach internetowych poszczególnych teatrów zazwyczaj nie różnią się ceną od biletów sprzedawanych w kasie.

# Teatr, kino, kabaret i koncerty

Jest bardzo dużo serwisów sprzedających bilety. Wiele placówek samodzielnie prowadzi też sprzedaż przez internet. Nie ma możliwości wypisania wszystkich adresów, wobec tego samodzielnie musimy sprawdzać, czy na przykład teatr lub kino w naszym mieście sprzedaje bilety online. W okno wyszukiwarki (na przykład **www.google.pl**) wystarczy wpisać nazwę teatru i miasto. Z pewnością pojawi się wówczas link do strony głównej teatru, a na niej bez trudu sprawdzimy, czy jest opcja kup bilet (lub mająca podobną nazwę).

## Kupujemy bilety w serwisie www.ebilet.pl

Nie ma takiego serwisu, który oferuje bilety na wszystkie imprezy. Zazwyczaj każda strona ma specjalizację. Na **www.ebilet.pl** jest duży wybór przedstawień i recitali teatralnych z różnych miast Polski. Spróbujmy więc znaleźć ciekawą propozycję na listopadowy sobotni wieczór.

**1** Wchodzimy na stronę www.ebilet.pl. Widzimy stronę główną. Są na niej zapowiedzi najciekawszych wydarzeń.

**2** Mamy dwie możliwości – jeżeli wśród ofert na stronie głównej jest coś, co nas interesuje, klikamy na baner opisujący to zdarzenie, na przykład ●. Widzimy wówczas szczegóły – daty i miasta, możemy też od razu kupić bilety.
Drugi sposób jest taki, że na kalendarzu ● wskazujemy dzień, w którym chętnie wyszlibyśmy wieczorem z domu.

**3** Widzimy, co jest grane danego dnia. Jeśli klikniemy na tytuł, wówczas przeczytamy szczegóły – fabułę i obsadę.

Wybieramy wydarzenie, na przykład recital Magdaleny Zawadzkiej, klikamy więc na link ●.

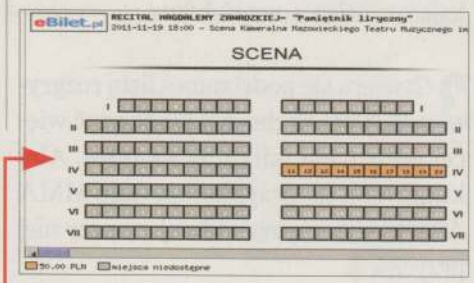


**4** Przechodzimy do strony rezerwacyjnej. Na niej przede wszystkim jest plan widowni ●. Zaznaczone są na nim miejsca zajęte (szare) i wolne, pod planem jest cena biletów (na tej sali nie ma to znaczenia, ale są takie – na przykład Teatr Narodowy czy Sala Kongresowa – w których cena biletu zależy od sektora). Klikamy na wybrane miejsca. Widzimy, że zostają oznaczone czerwonym kółkiem ●, co oznacza, że zostały zarezerwowane.

**5** Wypełniamy formularz – wpisujemy imię i nazwisko, e-mail oraz telefon. Wybieramy, czy chcemy, żeby bilety zostały do nas przysłane, czy odbierzemy osobiście przed spektaklem (to jest najpewniejsza i bardzo wygodna opcja). Wskazujemy sposób płatności – zwykłym przelewem (mamy na to 72 godziny, potem rezerwacja jest anulowana) lub kartą przez internet (mamy na to 15 minut).

**6** Po dokonaniu płatności dostajemy na podany adres wiadomość z numerem rezerwacji. Jeśli wybraliśmy odbiór osobisty, musimy mieć ten numer ze sobą.

## Kabarety

Niezbyt ciekawa graficznie strona, ale bardzo łatwo znajdziemy na niej i kupimy przez internet bilety na występy najpopularniejszych kabaretów. Dostępne są nawet bilety do domów kultury w niewielkich miastach. Bilety dostaniemy do domu – za przesyłkę kurierską zapłacimy 35 złotych, a za list polecony – 9 złotych.

**biletynakabarety.pl**

## Kino

Multikino jest już w 17 polskich miastach. Wielu osobom może więc przydać się możliwość kupienia lub zarezerwowania biletów na seans przez internet. Bilety kupione online są tańsze niż w kasie. Bilety można też zarezerwować, a potem opłacić i odebrać w kasie. Wówczas mamy pewność, że czekają na nas dobre miejsca.

**multikino.pl**

## Teatr Wielki. Opera Narodowa

Bilety do opery najłatwiej jest kupić z wyprzedzeniem, przez internet. Zwłaszcza jeżeli na przedstawienie do Warszawy chcemy przyjechać z oddalonego miasta. Na stronie repertuar podany jest na kilka miesięcy, łatwo więc znajdziemy dobre miejsce na przykład na styczniowy spektakl.

**www.teatrwielki.pl**

# Imprezy sportowe – bilety na mecze i rozgrywki

Bilety na mecze czy inne wydarzenia sportowe można kupić w internecie na wielu stronach – miejskich, klubowych oraz w specjalnych serwisach sportowych. Wszędzie procedura zakupu wygląda podobnie, prześledźmy ją na przykładzie strony **www.eventim.pl**.

## Jak kupić bilet na stronie www.eventim.pl

W tym serwisie kupimy bilety na koncerty największych gwiazd, spektakle teatralne, ale także na najważniejsze wydarzenia sportowe. Na niektóre imprezy możemy sami wydrukować kupiony bilet, przy innych – odebrać bilety przed imprezą, jeszcze inne dostaniemy pocztą (9,90 złotego) lub przesyłką kurierską (19,90 złotego).

**1** W przeglądarkę internetową wpisujemy adres www.eventim.pl. Jesteśmy na stronie głównej serwisu. Żeby dotrzeć do informacji sportowych, klikamy na zakładkę **SPORT**.

**2** Widzimy zapowiedzi najciekawszych wydarzeń. Klikamy na interesującą nas imprezę wyświetloną na tej stronie lub wybieramy dyscyplinę sportową, klikając na jeden z przycisków obok. Gdy zdecydujemy, ile możemy zapłacić za bilet, za pomocą przycisku powiększamy obraz, klikamy na wybrane miejsca i wskazujemy, że chcemy kupić bilet normalny (nie ma w tym wypadku innego wyboru). Bilety są rezerwowane na 22 minuty. W tym czasie musimy dokonać płatności, w przeciwnym razie miejsca zostaną zwolnione, a my będziemy musieli rezerwować je ponownie.

**3** Otwiera się podstrona z listą rozgrywek. Jeżeli chcemy przeczytać więcej informacji, klikamy na tytuł. Aby kupić bilet na przykład na Galę MMA Attack, klikamy na widniejący przy niej przycisk.

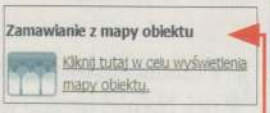


**4** Na kolejnej stronie widzimy ceny biletów – w zależności od miejsca wynoszą one od 30 do 1500 złotych. Warto kliknąć na przycisk. Zobaczymy wówczas miejsca na całej arenie. Kolory wskazują cenę biletów w danym sektorze, a legenda znajduje się

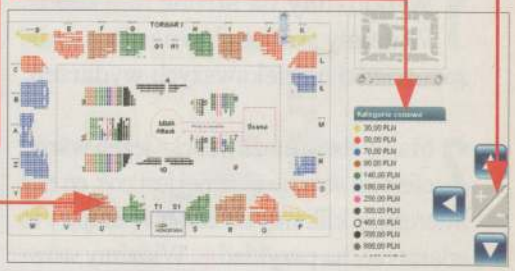

## Sport polski i nie tylko

Bilety na największe imprezy sportowe w różnych krajach. Jeśli więc wybierzemy Polskę, zobaczymy, co się będzie u nas działo w najbliższym czasie. Potem wybieramy mecz, podajemy swoje dane, a pracownicy serwisu sprawdzają dostępność biletów i kontaktują się z nami e-mailem. Dopiero później finalizujemy transakcję.

**www.sportbilet.pl**

## Warszawska Legia

Swoje strony internetowe mają pojedyncze kluby, na przykład Legia Warszawa. W niektórych serwisach można kupić bilety. Tak jest właśnie na stronie Legii. Poza tym są tu informacje o drużynie i stadionie. Jest także sklep internetowy z gadżetami w kolorach i z logo Legii dla mężczyzn, kobiet i dla dzieci.

**www.legia.com**

## Zobaczyć najlepszych

W tym serwisie kupimy bilety na największe wydarzenia – zawody Formuły 1, mecze najlepszych drużyn europejskich, turnieje tenisowe, walki bokserskie, zawody w skokach narciarskich i wiele innych. Serwis pomaga też zorganizować przeloty i hotele. Nie jest to tania rozrywka, ale zapewnia na pewno niezwykłe przeżycia.

**sport.travel.pl**

# Bilety dla podróżnych – na autobus, pociąg i samolot

Kolejki na dworcach, obawa, że nie zdążymy kupić biletu albo nie będzie już w pociągu miejsc siedzących. Po co nam ten stres. Lepiej załatwmy sprawę przez internet. W systemie e-IC PKP Intercity kupimy on-line bilety na pociągi Express InterCity, część TLK oraz miejsca w wagonach sypialnych i kuszetkach w nocnych pociągach TLK w komunikacji krajowej.

## Rejestracja w serwisie

**1** W przeglądarkę internetową wpisujemy bilet.intercity.pl. Widzimy stronę główną. Jest na niej informacja, że aby skorzystać z systemu e-IC, trzeba mieć aktywne konto. Klikamy więc na przycisk *Rejestracja >>*.

**2** Wypełniamy formularz z naszymi danymi, podajemy też login i hasło. Wstawiamy zaznaczenie przy opcji ● i klikamy na *Zapisz*, w kolejnym oknie znów na *Zapisz*, a na koniec na *OK*.

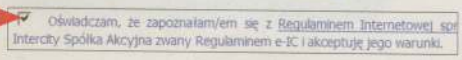


**3** Wracamy na stronę główną. W pola ● wpisujemy swój login i hasło, a potem klikamy na *Zaloguj >>*.

**4** Widzimy listę opcji ●. Klikamy na pierwszą i możemy wreszcie kupić bilet online.

## Kupujemy bilety

**1** Wpisujemy, skąd i dokąd chcemy pojechać. Gdy zaczniemy wpisywać nazwę miasta, pojawi się lista z podpowiedziami ●. Warto na niej wskazać odpowiednią stację. Podajemy jeszcze datę wyjazdu i klikamy na przycisk *Szukaj*.

**2** Widzimy połączenia realizowane tego dnia. Wybieramy dla nas najwygodniejsze i klikamy na przycisk ● (gdy chcemy kupić bilet bez miejscówki) lub ● (bilet z miejscówką).

**3** Wypełniamy pola formularza: liczbę podróżnych, rodzaj przysługującej im zniżki (wybieramy z listy), miejscem, które chcemy zająć (przy oknie, w środku lub przy drzwiach) i klikamy na ●, a w kolejnym oknie na *Rejestracja >>*.

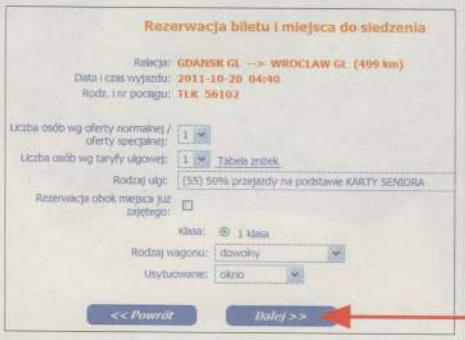


Bilet mamy już prawie kupiony. Jeszcze tylko musimy zapłacić – albo za pomocą karty bankowej (VISA, MasterCard, American-Express) lub robiąc bankowy przelew z naszego internetowego konta. Gdy to zrobimy, drukujemy dowód zakupu.

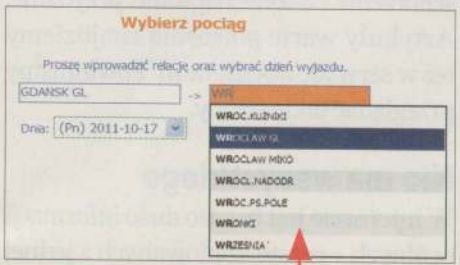


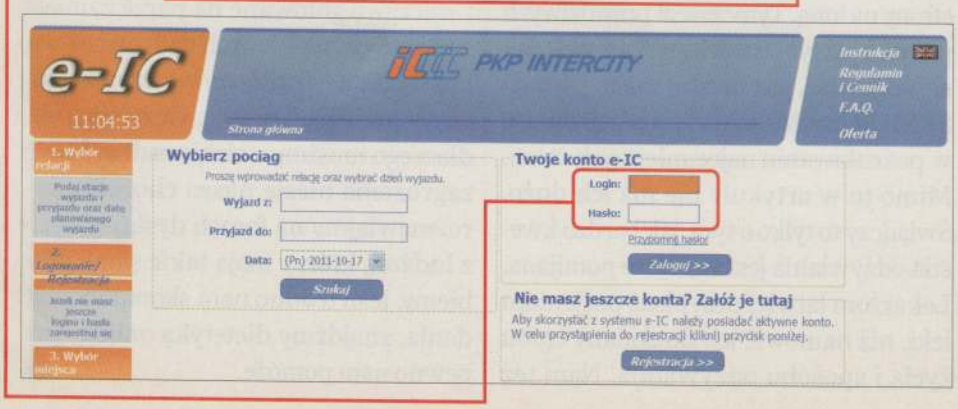


## PKS

Przez internet możemy kupić bilety na przejazdy autobusowe realizowane przez PKS. Opcja ta nie jest dostępna dla wszystkich kursów – przy niektórych jest informacja, że bilety dostaniemy w kasach i u kierowcy. To jednak wyjątki, więc warto próbować.

**www.pksbilety.pl**

## Przewozy regionalne

Poza możliwością kupienia biletów na przejazdy dalekobieżne w sieci możemy też kupić bilety na krótkie trasy, realizowane przez Przewozy Regionalne. Procedura kupna jest bardzo łatwa, koniecznie podajmy jednak prawdziwe dane i numer dowodu osobistego.

**www.biletyregionaln e.pl**

## Podróż samolotem

Większość linii lotniczych ma serwisy i prowadzi sprzedaż biletów online. Trudno jednak otwierać kolejne strony i szukać najlepszego połączenia. W latamy.pl zebrane są wszystkie informacje. Wystarczy wpisać trasę, a zobaczymy połączenia, ceny i kupimy bilety.

**www.latamy.pl**

# Zdrowe diety z internetu

Fot.: Olnaydur/Dreamstime.com

**Nasze zdrowie zależy od tego, co mamy na talerzu. A zazwyczaj mamy za dużo i za tłusto. Zadbajmy więc o naszą dietę. Pomoc znajdziemy w sieci**

**DROGOWSKAZ**


- Walczmy z cholesterolem i miażdżycą strona 45
- Słabe kości – osteoporoza strona 45
- Mniej cukru! strona 46
- Choroba wrzodowa strona 46
- Zrzucamy wagę strona 47
- Dieta wegetariańska strona 47


Większość osób nie zastanawia się nad tym, co je. Ważne, żeby było smacznie. Dlatego gdy zaczynają się różne dolegliwości i należałoby zacząć się inaczej odżywiać, mamy poważny problem. Inaczej, to znaczy jak? Z gabinetu wychodzimy z bardzo pobieżnymi wskazówkami, a potem musimy sobie radzić sami. Dobrze więc, że w internecie jest mnóstwo stron i serwisów dokładnie opisujących różne diety. Są też przepisy, porady, czym zastąpić składniki, które z jadłospisu mamy wykreślić, i inne wskazówki.

## Serwisy ogólne

W internecie jest dużo serwisów poświęconych odżywianiu w różnych chorobach. Nie w każdym znajdziemy porady warte uwagi. Są jednak godne polecenia, na przykład **www.poradnikzdrowie.pl**. Są tutaj artykuły dla osób mających różne schorzenia – dobrze napisane, przydatne. Artykuły warte polecenia znajdziemy też w serwisie **abcdieta.pl**. Powinniśmy przeglądać takie strony.

## Nie ma wszystkiego

W internecie jest bardzo dużo informacji ogólnych – często kopiowanych z jednej strony na inną. Tymczasem prawdziwych porad, a już tym bardziej wskazówek, jak się odżywiać, jest bardzo mało. Dlatego SENIOR bardzo dokładnie przejrzał sieć w poszukiwaniu najcenniejszych stron. Mimo to w artykule nie ma ich dużo. Świadczy to tylko o tym, jak bardzo kwestia odżywiania jest w Polsce pomijana. Lekarzom łatwiej przypisać pacjentom leki, niż namówić ich do zmiany trybu życia i sposobu odżywiania. Nam też łatwiej jest łyknąć pastylkę, niż zdecydować się na żywieniowe rewolucje.

## Nie jest łatwo

Zmiana diety jest bardzo trudna, zwłaszcza dla osób starszych, mających silne nawyki żywieniowe. Jednak dla zdrowia warto zrobić wysiłek i zacząć jeść inaczej. Na początku będzie trudno – ryba i warzywa gotowane na parze zamiast smażonych, ulubionych dań, owoce zamiast ciasta – trudno to wytrzymać. Internet może nam pomóc. Wczytajmy się, dlaczego musimy o siebie zadbać, jakie zagrożenia niesie nasza choroba, porozmawiajmy na forach dyskusyjnych z ludźmi, którzy mają takie same problemy. Jeśli trudno nam skomponować dania, znajdźmy dietetyka online – na pewno nam pomoże. **ek**

# Walczmy z cholesterolem i miażdżycą

Kotlety schabowe, jajecznica na boczku, biały chleb grubo posmarowany masłem z pachnącą kiełbasą – kto z nas nie przepada za takimi smakołykami? Tymczasem, jeśli mamy za wysoki poziom cholesterolu lub miażdżycę, to powinny one zniknąć z naszych stołów. Zobaczmy, czym je zastąpić.

### → www.jak-obnizyc-cholesterol.yoyo.pl

Jest to doskonały serwis dla osób, które dopiero dowiedziały się, że mają problem z cholesterolem. Tutaj przeczytamy wszystko to, co powinien nam powiedzieć lekarz, gdyby wizyta mogła trwać godzinę – o co naprawdę chodzi, dlaczego jest to problem nie do zbagatelizowania i porady, co jeść. W serwisie są też tabele produktów zakazanych i polecanych oraz forum dla osób, które mają ten problem.

### ↓ www.cholesterol.org.pl

Kolejny serwis dla osób, które muszą z powodu zbyt wysokiego poziomu cholesterolu zmienić sposób życia, bo jak piszą autorzy tego serwisu, sposób żywienia to nie wszystko. Zobaczmy więc, jak najskuteczniej walczyć ze złym cholesterolem. Znajdziemy tu też listy produktów polecanych oraz zakazanych w diecie.

### → www.dieta.senior.pl/niskocholesterolowa

W popularnym serwisie **www.senior.pl** (w dziale Zdrowie, Diety) jest wyszukiwarka przepisów. Jeżeli wybierzemy, że interesują nas dania niskocholesterolowe, dostaniemy ponad 200 konkretnych przepisów – ze zdjęciami, listą potrzebnych składników i podanym czasem wykonania. To bardzo duża pomoc. Są tu też artykuły poświęcone temu problemowi.

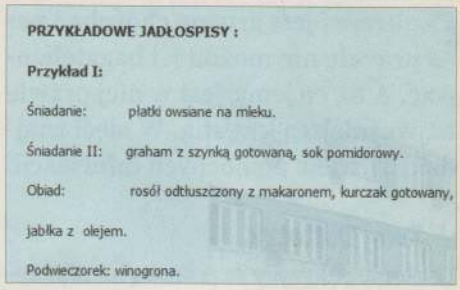


### ↑ www.chirurgia.pl/dieta5.html

Doskonale opracowane przez specjalistów z Akademii Medycznej w Bydgoszczy zasady diety antymiażdżycowej. Poza dokładnie podanymi składnikami korzystnymi dla nas i takimi, których powinniśmy unikać, znajdziemy tu przykładowe, gotowe jadłospisy. Wystarczy je tylko zacząć stosować!

# Słabe kości – osteoporoza

Jedna z aktywnych uczestniczek forum na stronie **www.senior.pl** napisała: *Moje leczenie osteoporozy u specjalisty ogranicza się do recepty na leki. Nikt nigdy nie interesował się dietą.* Tak jest najczęściej. Tymczasem jest to niebezpieczna choroba, w której dieta ma wielkie znaczenie. Poszukajmy informacji na ten temat w sieci.

### ← osteoporoza.medog.eu

Serwis z dużą ilością informacji. Porady, co należy jeść, nie są podane w jednym miejscu, ale znajdują się na podstronach o przydatnych minerałach i składnikach. Przeczytajmy wszystkie porady i zalecenia, także te żywieniowe. Warto od tego adresu rozpocząć naszą edukację o tej chorobie.

### ↑ www.poradnikzdrowie.pl

Bardzo ciekawe porady znajdziemy we wspomnianym we wstępie artykułu serwisie. Jest tam sporo o osteoporozie – informacje, w jakie składniki powinniści wzbodacić dietę, czego unikać, przykładowe dania z przepisami. Są też przykładowe ćwiczenia dla osób z osteoporozą. Koniecznie skorzystajmy!

# Mniej cukru!

Cukrzyca jest groźną chorobą i naprawdę nie można jej bagatelizować. A to, co jemy, jest w niej prawie najważniejszą kwestią. W sieci znajdziemy wiele pomocnych informacji.

## Twój Dietetyk

Leczenie cukrzycy za pomocą insulinoterapii wymaga precyzyjnego obliczania zawartości węglowodanów, a w przypadku stosowania pompy insulinowej również białek i tłuszczów w spożywanych pokarmach. Najłatwiej zrobimy to za pomocą programu komputerowego Twój Dietetyk (można go ściągnąć ze strony **www.komputerswiat.pl** WEB-KOD: **29055**.). Aplikacja ta bardzo pomaga w liczeniu wymienników węglowodanowych (produktów, które zawierają taką samą ilość węglowodanów i powodują podobny wzrost glikemii jak produkty porównywane). Ma wbudowaną bazę produktów ułożoną alfabetycznie i opiera się na tabelach zawartości składników żywieniowych.

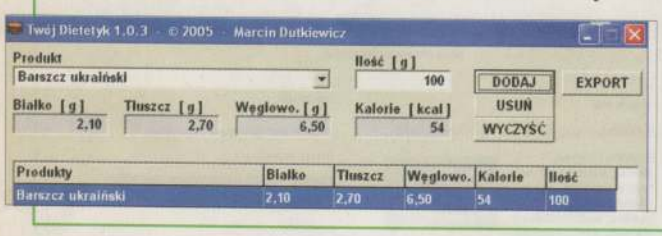


## abccukrzyca.pl

Serwis poświęcony tylko i wyłącznie tej chorobie. Znajdziemy tu wszystko – przyczyny powstawania, objawy, problemy cukrzyków oraz oczywiście podpowiedź, jak się odżywiać. I najważniejsze – możemy zadać pytanie (nawet najbardziej błahe), a dietetyk lub lekarz udzieli nam w ciągu 24 godzin odpowiedzi.

## www.dietacukrzycowa.pl

Serwis z bardzo dokładnymi wskazówkami dla wszystkich diabetyków. Kolejne podstrony poświęcone są różnym składnikom pokarmowym, są też informacje o indeksach glikemicznych i wymiennikach węglowodanowych. Jest też przykładowy dzienny jadłospis.

# Choroba wrzodowa

Podobno choruje na nią co dziesiąty człowiek. Bóle po posiłkach charakterystyczne dla wrzodów żołądka lub dwunastnicy są bardzo dolegliwe. W sieci jest dużo stron z poradnikami, co wolno, a czego nie, i bardzo mało z propozycjami potraw i przepisami. Warto więc odwiedzić podane serwisy.

## www.etermed.pl

Na stronie głównej tego serwisu klikamy na zakładkę Ciekawostki Medyczne, a potem na ●. Zobaczymy wówczas bardzo cenne porady zarówno na okres ostrego rozwoju choroby, jak i na czas jej łagodnego przebiegu. Jest tu tabela z polecanymi i odradzanymi produktami oraz propozycje potraw razem z przepisami.

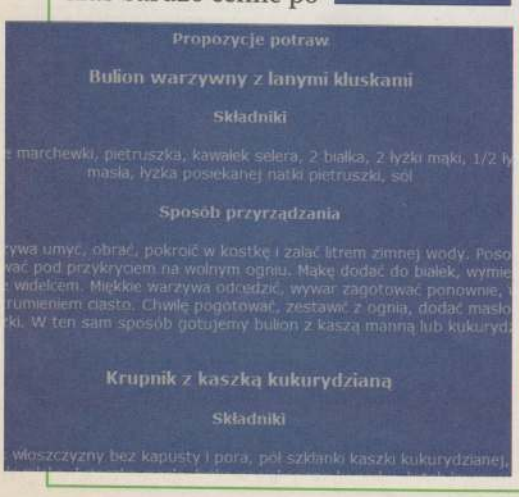


## www.zywienie.cm-uj.krakow.pl

Strona przygotowana przez pracowników Katedry Epidemiologii i Medycyny Zapobiegawczej UJ CM. Na stronie głównej klikamy na link ●, a potem na ● i już widzimy bardzo dobrze przygotowany poradnik z tabelami produktów i przykładowymi jadłospisami. Układy dań dostosowane są do intensywności objawów choroby – fazy ostrej oraz łagodnej. Strona obowiązkowa dla wrzodowców.

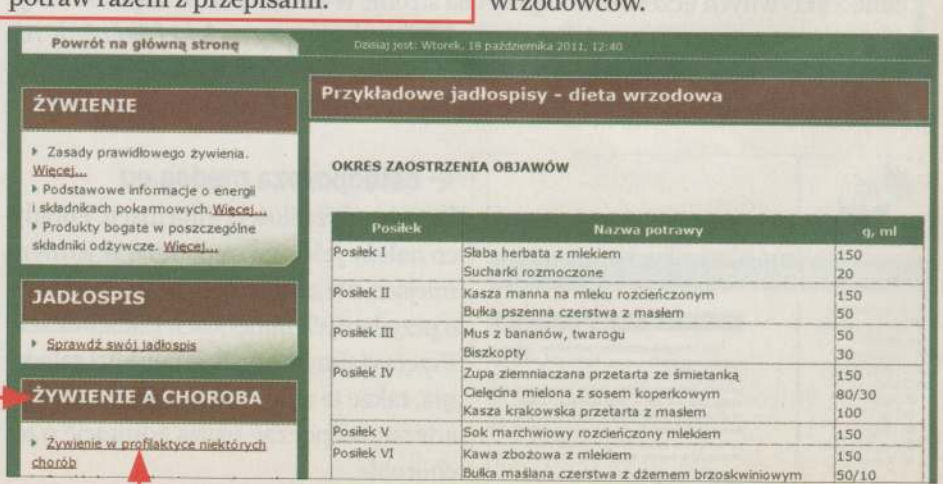

# Zrzucamy wagę

Nadwaga nikomu nie służy – obciąża serce, stawy i kręgosłup. Przy wielu chorobach zrzucenie nadmiernych kilogramów jest wręcz koniecznością. Jednak łatwo mówić, trudniej zrobić. W sieci jest dużo diet, którymi możemy sobie zaszkodzić. Poszukajmy więc serwisów naprawdę wartych odwiedzenia.

### ↓ www.senior.pl

Seniorzy powinni odchudzać się bardzo rozsądnie. Nie mogą stosować drastycznych diet ani głodówek, żeby sobie nie zaszkodzić. Dlatego zanim weźmiemy się za zrzucanie nadmiernej wagi, przeczytajmy wiadomości zawarte w serwisie **www.senior.pl**. Przeczytamy tu porady przeznaczone specjalnie dla starszych osób.

### → www.senior.fit.pl

Trudno jest schudnąć, nie ćwicząc, dlatego nic dziwnego, że dużo porad dla seniorów chcących pozbyć się niepotrzebnych kilogramów znajdziemy w portalu fitnessowym. Są tu informacje o wartościach odżywczych przydatnych seniorom, korzystnych dietach oraz o tym, co senior może zmienić w sposobie życia, żeby jak najdłużej cieszyć się zdrowiem.

### ↓ www.dietamontignaca.com

Zanim zaczniemy się odchudzać, najlepiej odwiedzić dietetyka, który dobierze dla nas najkorzystniejszą dietę. Jeżeli jednak chcemy odchudzać się na własną rękę, to skorzystajmy z diety Montignaca. Uznawana jest za najzdrowszą z popularnych diet (w przeciwieństwie do diety Kwaśniewskiego czy Dukana) – chudnie się na niej wolno, ale skutecznie. W serwisie znajdziemy wszystkie informacje na jej temat, wskazówki, co można jeść.

# Dieta wegetariańska

Coraz więcej osób rezygnuje z jedzenia mięsa. Co zrobić, gdy mamy przyjąć na obiedzie wegetarian i gdzie szukać podpowiedzi na dania bezmięsne? W internecie. Jest tu dużo serwisów z propozycjami wspaniałych potraw. Przepisy te przydadzą się też wszystkim, którzy mają zmienić styl żywienia i ograniczyć spożycie mięsa, na przykład walcząc ze zbyt wysokim poziomem cholesterolu.

### ↓ www.wegetarianie.pl

Serwis społecznościowy miłośników wegetariańskiego sposobu życia. Dlatego znajdziemy w nim bardzo dużo świetnych i sprawdzonych przepisów zamieszczonych przez prawdziwych pasjonatów. Dania są komentowane i oceniane przez innych użytkowników, dzięki czemu mamy pewność, że są sprawdzone.

### ↓ zwegowani.pl

Bardzo ładny graficznie, a do tego dobry i ciekawy serwis dla wegetarian. Jest tu bardzo dużo przepisów dodawanych przez zapalonych wegetarian – wszystkie są więc wypróbowane. Dodatkową atrakcją są zdjęcia zamieszczone przy większości przepisów – mamy dzięki temu podpowiedź, jak serwować opisane dania. Dania podzielone są na kategorie, co bardzo ułatwia korzystanie z serwisu.

# Najciekawsze mie

**W niewyczerpanej ofercie witryn internetowych nie może zabraknąć również interesujących propozycji dla seniorów. Skorzystajmy z podpowiedzi SENIORA i zapoznajmy się z przedstawionymi przykładowymi stronami, które mogą się nam przydać w życiu codziennym**

## POMOC: dajzlecenie.pl

Potrzebny hydraulik, a może tapicer? Jeśli szukamy usługi lub fachowca, warto zajrzeć na stronę dajzlecenie.pl Należy tylko wypełnić formularz (lub zadzwonić) i określić, kogo szukamy. W ciągu 48 godzin odezwie się do nas właściwa osoba. Dla zleceniodawców serwis jest darmowy, ale na stronie pracy mogą poszukać też złote rączki. W tym celu również należy skontaktować się z serwisem.

## KUCHNIA: pozytywnakuchnia.pl

Inspiracji kulinarnych nigdy dość. Strona pozytywnakuchnia.pl pełna jest nietuzinkowych przepisów na potrawy, którymi można zaskoczyć gości i domowników. W serwisie coś dla siebie znajdą również osoby na diecie. W specjalnym dziale znajdziemy przepisy na dania bez glutenu, jajek czy zboża. Dla pozostałych pełna gama (kalorycznych) smakowitości!

## HOBBY: fotoflorystyka.pl

Strona dla miłośników fotografii i amatorów pięknych kwiatów, krzewów i drzew. Uwiecznianie na zdjęciach kształtów i kolorów otaczającej nas flory może być bardzo emocjonującym zajęciem. To prawdziwa sztuka, o czym można się przekonać na fotoflorystyka.pl

Na stronie, oprócz przepięknych zdjęć prezentowanych przez internautów, znajdziemy również artykuły na temat kwiatów i wystaw kwiatowych.

Miłośnicy roślin mogą też porozmawiać na forum i wymienić się doświadczeniami.

## ZAKUPY: auchandirect.pl

Mieszkańcy Warszawy i okolic (w planach kolejne miejscowości) mogą bez wychodzenia z domu i stania w długich kolejkach zrobić szybkie zakupy. Na stronie internetowej marketu Auchan zainteresowani znajdą pełen asortyment sklepu. Za jedyne 19,90 złotego pracownicy dostarczą nam zamówienie w wybranych przez nas godzinach pod wskazany adres.

Co istotne, za zakupy możemy zapłacić przy odbiorze kartą.

# jsca w internecie

## SZTUKA: **antykiart.pl**

Serwis dla miłośników starych i pięknych przedmiotów z duszą. Na stronie znajdziemy nie tylko oferty sprzedaży i renowacji starych mebli. Wśród antyków na sprzedaż znajdują się też obrazy, zegary, lampy, biżuteria, a nawet ikony.

Amatorzy staroci mogą na stronie poczytać o stylach w światowej sztuce i malarstwie. Warto znać założenia poszczególnych okresów, żeby nie pomylić mebli biedermeiera z art déco.

## SPOŁECZNOŚĆ: **centrumis.pl**

Seniorzy z Poznania górą! www.centrumis.pl to adres Centrum Inicjatyw Senioralnych w stolicy Wielkopolski, które skupia seniorów chętnych, by działać na rzecz innych, informuje, gdzie dzieje się coś ciekawego w mieście, dokąd pójść po wsparcie i jak zorganizować swój wolny czas.

## ZDROWIE: **opiekaseniora.pl**

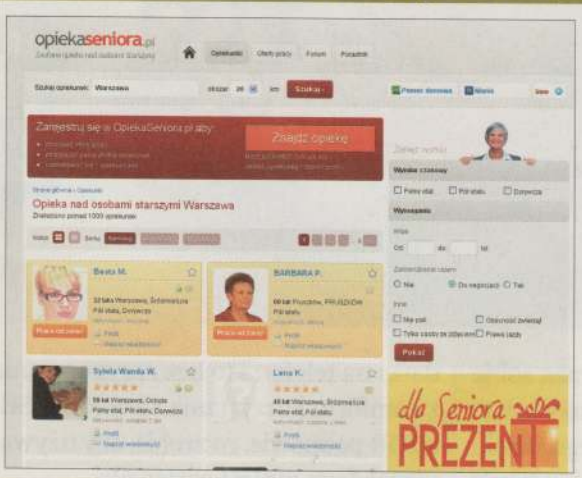


Doskonałe miejsce dla tych, którzy szukają odpowiedzialnej opieki dla osób starszych, jak również dla poszukujących pracy w charakterze opiekunki. Na www.opiekaseniora.pl znajdziemy ogłoszenia z 13 największych miast w Polsce. Każda z ogłaszających się osób ma w serwisie swój profil, z którym można się zapoznać.

## AKTUALNOŚCI: **deon.pl**

Serwis dla wszystkich, którzy w internecie szukają nie tylko informacji i aktualności politycznych, ale także wiadomości na temat ważnych wydarzeń społecznych i religijnych.

Deon.pl pełni również pewnego rodzaju rolę rekolekcyjną i psychoedukacyjną. Odwiedzający portal mogą na stronie przeczytać o współczesnych rozterkach duchowych ludzi, o ich problemach, zdrowiu, ale także o radościach i zwycięskich walkach z problemami.

W ramach witryny funkcjonuje również serwis społecznościowy. Użytkownicy mogą zakładać własne konta, tworzyć profile, publikować teksty, zamieszczać fotografie i filmy. Mogą zawierać znajomości, prowadzić dyskusje i komentować. Na stronie znajdziemy również sklep, w którym kupimy książki, płyty oraz filmy.

**kt**

# Oszczędzaj na komórce

Zmiana operatora i wybór lepszej taryfy przyniesie nam wymierne korzyści finansowe. Spore oszczędności na komórce zyskamy również, aktywując specjalne pakiety i dodatkowe usługi

**DROGOWSKAZ**


- Pre-paid, abonament czy mix — strona 51
- Z pakietem taniej — strona 51
- Usługi obniżające koszty połączeń — strona 52


Fot.: Robert Kneschke/Dreamstime.com

Wielu z nas nie wyobraża sobie życia bez telefonu komórkowego. Nic w tym dziwnego, dzięki niemu możemy być w ciągłym kontakcie ze znajomymi i rodziną. Niestety, korzystanie z komórki wciąż jest dość kosztowne i często stanowi poważną pozycję w domowym budżecie. Jednak w wielu wypadkach możemy ograniczyć wydatki na telefon i to bez rezygnowania z komfortu korzystania z komórki. SENIOR podpowie, co zrobić, aby używanie telefonu mniej kosztowało.

## Od czego zacząć

Przede wszystkim powinniśmy zacząć od sprawdzenia swojej obecnej taryfy. Może się bowiem okazać, że korzystamy ze starego planu, którego cennik jest dzisiaj mało atrakcyjny. Obecnie minuta połączenia kosztuje około 30 groszy. Jeśli więc płacimy więcej, a nie jesteśmy już związani umową z operatorem, warto wybrać nową taryfę. Możemy też pokusić się o zmianę operatora. Nie jest to skomplikowane, cała procedura trwa krótko i nie tracimy swojego aktualnego numeru. W tym celu wystarczy skontaktować się z nowym operatorem przez infolinię lub udać się do najbliższego salonu. Wszystkie formalności załatwi za nas nowy telekom. Pamiętajmy jednak, że aby przenieść numer pre-paid, wcześniej należy go zarejestrować na swoje nazwisko.

**W wyborze najlepszej oferty komórkowej pomocne są specjalne serwisy, na przykład skrzydelko.pl**

## Którego operatora wybrać

Najlepiej wybrać tego, z którego korzystają nasi najbliżsi. To do nich zwykle telefonujemy najczęściej. Dzięki temu zyskamy więcej możliwości do zaoszczędzenia na połączeniach głosowych oraz wiadomościach. **tpa**

# Pre-paid, abonament czy mix

Pre-paid pozwala łatwo kontrolować wydatki na telefon, jednak bez względu na to, ile dzwonimy i czy mamy środki, musimy w większości ofert regularnie zasilać konto, aby zachować jego ważność (patrz ramka). Jeśli więc bardzo mało dzwonimy, po pewnym czasie może okazać się, że na koncie zgromadziliśmy bardzo wysoką kwotę, której nie jesteśmy w stanie wykorzystać podczas normalnego użytkowania. Dlatego w niektórych wypadkach bardziej korzystny może okazać się najniższy abonament u operatora (wraz z pakietem darmowych minut) lub rozwiązanie typu mix. Na przykład w Plusie w systemie mix podpisujemy kontrakt z operatorem nie na określony czas, tylko na liczbę i kwotę doładowań. Dzięki temu swoje konto zasilamy wtedy, kiedy potrzebujemy. Poza tym w abonamencie i miksie możemy kupić telefon w atrakcyjnej cenie – to dobre rozwiązanie dla osób, które chcą zmienić telefon na nowy.

## Zamiast salonu

Kupując abonament z telefonem lub zestaw pre-paid w sklepach internetowych operatorów, możemy uzyskać dodatkowe bonifikaty. Na przykład sporą zniżkę na abonament, dodatkowe minuty lub lepszą cenę za telefon. Ponadto, kupując w sposób elektroniczny, zyskamy dziesięć dni na rozwiązanie umowy bez podania przyczyny – na przykład gdy wybrany telefon nam nie odpowiada.

### PRZEDŁUŻ WAŻNOŚĆ KONTA ZA DARMO

Orange wprowadził promocję dla swoich klientów na kartę, która pozwala za darmo przedłużyć ważność konta nawet o dwa lata. Wystarczy ze swojego telefonu wysłać SMS o treści START na numer 8002. Aby skorzystać z promocji, nasze konto pre-paid musi być aktywne na połączenia wychodzące. Podobną ofertę ma Heyah i sieć Tak Tak – ważność naszego konta przedłuża się automatycznie po każdym wykonaniu połączenia, wysłaniu SMS-a bądź MMS-a lub połączenia z internetem.

# Z pakietem taniej

Większość operatorów oferuje dodatkowe pakiety, w ramach których możemy kupić zestaw minut, wiadomości lub danych na połączenia z internetem w atrakcyjnej cenie – nawet kilka razy taniej niż w normalnym cenniku. Pakiety dostępne są zarówno dla abonentów, jak i użytkowników pre-paid. Pamiętajmy jednak, że pakiety mają zwykle ograniczenia czasowe, na przykład można z nich korzystać tylko przez miesiąc lub w trakcie jednego okresu rozliczeniowego. Jeśli więc nie wykorzystamy ich w tym czasie, część minut, wiadomości lub danych przepadnie. Dlatego przed kupieniem pakietu warto oszacować, czy rzeczywiście będziemy w stanie zużyć go w całości. W innym wypadku może okazać się, że nie obniżymy, ale podwyższymy koszty korzystania z telefonu. Informacje o dostępnych pakietach znajdziemy na stronie swojego operatora.

## Jak włączyć pakiet

Możemy to zrobić, korzystając z krótkich kodów (wpisując specjalny numer na klawiaturze telefonu, który podany jest przy wybranym pakiecie), dzwoniąc do biura obsługi abonenta lub poprzez internetowy BOK na stronie operatora – niekiedy wymaga to wcześniejszej rejestracji. Ten

ostatni sposób jest najwygodniejszy, bo na stronie dowiemy się także, jakie pakiety dostępne są w naszej taryfie oraz które z nich są aktualnie włączone. W internetowym BOK-u uzyskamy także informacje o stanie wykorzystania pakietów. Oczywiście możemy też to zrobić za pomocą SMS-a lub krótkiego kodu.

## Usługi obniżające koszty połączeń

Oprócz pakietów minut, wiadomości i internetu spore możliwości oszczędzania na telefonie komórkowym mogą przynieść nam dodatkowe usługi. Szczególnie jeśli korzystamy z komórki w jasno określony sposób – na przykład dzwonimy tylko do wybranych kilku osób lub do komunikacji wykorzystujemy głównie wiadomości SMS. Zobaczmy przykłady najciekawszych usług i sytuacji, w których skorzystanie z nich jest najbardziej opłacalne.

**Warto regularnie odwiedzać stronę internetową swojego operatora. Dowiemy się z niej o nowych promocjach i usługach obniżających koszty korzystania z telefonu komórkowego**

### Za darmo między sobą

W ofercie T-Mobile znajdziemy ciekawą propozycję dla dwóch osób, które dzwonią głównie między sobą. W pakiecie startowym Tak Tak Między Nami otrzymamy dwie karty SIM z dwoma kolejnymi numerami telefonu. Między nimi przez rok można za darmo dzwonić bez dodatkowych opłat, a nawet bez konieczności zasilania kont w tym czasie. Pierwsze pół godziny każdej rozmowy jest bezpłatne, dopiero od 31 minuty naliczana jest opłata 30 groszy za minutę. Aby w ogóle nie płacić, wystarczy rozłączyć się przed upływem darmowego połączenia i ponownie wybrać numer, ponieważ liczba bezpłatnych rozmów nie jest w żaden sposób limitowana.

Poza tym jeśli suma doładowań na koncie wyniesie przynajmniej 300 złotych w czasie, w którym korzystamy z oferty Między Nami, bezpłatne rozmowy z wybraną osobą i ważność konta na połączenia wychodzące zostaną przedłużone na kolejny rok.

Z promocji Między Nami mogą skorzystać także obecni posiadacze numerów w sieci Tak Tak. Wystarczy wpisać kod *100*70*NUMER ZAPRASZANEJ OSOBY#. Następnie osoba zaproszona wysyła bezpłatny SMS o treści TAK na numer 670. Jeśli zapraszana osoba ma nowy numer i nie minęło więcej niż pięć dni od aktywowania konta (pierwszego połączenia) – usługa jest włączona za darmo. W innym wypadku zostanie naliczona opłata aktywacyjna w wysokości 14,50 złotego dla każdego numeru.

### Nieograniczone połączenia

Jeśli korzystamy z Play Fresh i dużo dzwonimy do znajomych w sieci Play, warto skorzystać z usługi Nieograniczone rozmowy. W jej ramach za 10 złotych możemy dzwonić bez opłat na numery Play przez 30 dni. Aby włączyć usługę, wystarczy wybrać kod *111*82*1#. Skorzystanie z tej oferty będzie opłacalne, gdy w ciągu jej trwania wykonamy połączenia o długości przynajmniej 36 minut.

Podobną usługę oferuje Orange w swoich abonamentowych taryfach Delfin II, Pelikan II i Pantera II. W ramach Niekończącej się minuty można dzwonić na numery w sieci, płacąc tylko za pierwszą minutę. To bardzo atrakcyjna oferta dla osób, które lubią długo rozmawiać, a skorzystanie z niej kosztuje tylko 2 złote miesięcznie. Aby włączyć usługę, wystarczy wysłać SMS o treści AKT MINUTA pod numer 80800.

### Bez opłat na wybrany numer

Również użytkownicy Simplusa mogą obniżyć koszt połączeń, gdy łączą się głównie z kilkoma wybranymi numerami w sieci lub poza nią. Usługa Wybrany numer w sieci Plus pozwoli nam łączyć się ze znajomymi bez limitów za zryczałtowaną opłatę w wysokości 5 złotych na miesiąc. Usługę można włączyć nawet dla pięciu numerów. Aby ją aktywować, wpisujemy *106*11*48NR_TEL#, gdzie NR_TEL to numer telefonu osoby, do której chcemy dzwonić bez ograniczeń.

Jeśli nasi znajomi korzystają z innej sieci, koszt połączenia do nich możemy obniżyć do 19 groszy za minutę, korzystając z kodu *106*12*48NR_TEL#. Podobnie jak w poprzedniej usłudze miesięczny koszt zryczałtowanej obniżki wynosi 5 złotych. Aby więc skorzystanie z oferty opłacało się, trzeba połączyć się z wybraną osobą na co najmniej 50 minut w ciągu miesiąca.

## EKOLOGICZNIE I EKONOMICZNIE

Większość operatorów proponuje abonentom zrezygnowanie z papierowych faktur na rzecz elektronicznych. Warto skorzystać z tej opcji, nie dość bowiem, że podejmujemy działania proekologiczne, fakturę otrzymamy natychmiast na wskazany e-mail po jej wystawieniu, mamy do niej dostęp z dowolnego miejsca poprzez internetowy BOK, to w dodatku możemy otrzymać bonus w postaci darmowych pakietów – na przykład w T-Mobile jest to 240 SMS-ów lub 60 minut.

### Taniej z domu

Jeśli jesteśmy abonentami sieci Plus, większość czasu spędzamy w domu i najczęściej z niego wykonujemy połączenia ze swojej komórki. Możemy skorzystać ze Strefy Plus. Jest to usługa, która pozwala wykonywać tańsze połączenia (0,24 złotego za minutę) w określonej przez nas lokalizacji. Ta forma obniżenia kosztów sprawdza się najlepiej, gdy mamy taryfę z pakietem kwotowym. Jeśli natomiast w taryfie, z której korzystamy, mamy pakiet minut w abonamencie, do chwili wykorzystania pakietu nie zyskamy na obniżeniu kosztów połączeń.

Korzystanie ze Strefy Plus kosztuje 2 złote na miesiąc. Aby aktywować usługę, wystarczy wysłać SMS o treści AKTYWUJ pod bezpłatny numer 8008 z miejsca, w którym przebywamy najczęściej.

### Minuty za długie rozmowy

Jeśli korzystamy z sieci Tak Tak i odbieramy bardzo wiele połączeń, warto skorzystać z usługi Bonus. Dzięki niej za każde odebrane połączenie z innej sieci otrzymamy darmowe minuty w proporcjach 2:1, czyli na przykład dwudziestominutowa rozmowa owocuje 10 darmowymi minutami na połączenia w sieci T-Mobile i na telefony stacjonarne. Aby aktywować usługę Bonus, która kosztuje 1,01 złotego miesięcznie, na klawiaturze telefonu wprowadzamy krótki kod *127*1#.

Podobną usługę znajdziemy w Play Fresh (Nowe zbieraj minuty), z tym że za każde odebrane dwie minuty rozmowy spoza sieci otrzymamy darmową minutę na połączenia do wszystkich sieci. Aby ją aktywować, wpisujemy *111*219*1# (koszt aktywacji usługi to 3 złote na 90 dni).

REKLAMA

UBISOFT EXCLUSIVE

DOBRA ZABAWA W KAŻDYM WIEKU

PC/MAC DVD-ROM UBISOFT EXCLUSIVE The Settlers 7 DROGA DO KRÓLESTWA GOLD EDITION PL 12 Do korzystania z gry wymagane jest stałe łącze internetowe. UBISOFT

PC DVD-ROM UBISOFT EXCLUSIVE Cities XL 2011 PL 3 UBISOFT

PC DVD-ROM UBISOFT EXCLUSIVE HEROES V PL 12 UBISOFT

UBISOFT

UBISOFT EXCLUSIVE Might & Magic CLASH OF HEROES 12

UBISOFT EXCLUSIVE ASSASSIN'S CREED BROTHERHOOD 18

UBISOFT EXCLUSIVE ANNO 1404 GOLD 7

UBISOFT EXCLUSIVE HEROES V DZIKIE HORDY 12

UBISOFT EXCLUSIVE PRINCE OF PERSIA DWA TRONY 16

UBISOFT EXCLUSIVE R.U.S.E. 16

* pokazane są jedynie przykładowe tytuły wchodzące w skład serii, wszystkich tytułów szukaj w dobrych sklepach w swojej okolicy

GRY Z SERII EXCLUSIVE TO DOSKONAŁY PREZENT NA KAŻDĄ OKAZJĘ!

© 2011 Ubisoft Entertainment. Wszelkie prawa zastrzeżone. Ubisoft, Ubi.com i logo są znakami towarowymi Ubisoft Entertainment w US i/lub innych krajach.

Fot.: Yuri Arcurs/Dreamstime.com/AbsolutVision.com

# Muzykalny komputer

**Dawniej lustereczko, potem telewizja, a dziś komputer z dostępem do internetu stanowią podstawowe źródło informacji i rozrywki. To dlatego każdy pecet powinien mieć dobrze grające głośniki. Zobaczmy, jakie będą dla nas najlepsze**

**DROGOWSKAZ**


- Głośniki stereofoniczne — strona 55
- Słuchawki zamiast głośników — strona 55
- Głośniki wielokanałowe — strona 56
- Stereo dla notebooka — strona 56


W dzisiejszych czasach komputer bez dźwięku można porównać do filmu w niemym kinie. Patrząc na obraz, domyślamy się sensu akcji, ale wyraźnie czegoś nam brakuje. Z niemym komputerem jest podobnie. Napiszemy na nim tekst, zrobimy arkusz kalkulacyjny, a nawet zredagujemy prosty e-mail. Co mamy jednak począć, gdy otrzymamy w e-mailu zabawny film z udanych wakacji dzieci, zechcemy porozmawiać z wnukami poprzez internet, zmontować własny film nagrany kamerą lub aparatem albo właśnie kupiliśmy interesującą aplikację multimedialną...

Posiadacze komputerów przenośnych są w nieco uprzywilejowanej sytuacji. Wszystkie notebooki, netbooki, a obecnie także tablety mają wbudowane głośniki. Ich brzmienie jest co prawda zwykle bardzo słabej jakości, ale gdy się nie ma, co się lubi... W znacznie gorszej sytuacji znajdują się użytkownicy klasycznych pecetów. Te w standardowej konfiguracji mają jedynie PC speaker, czyli malutki głośniczek, który wita nas pojedynczym sygnałem podczas startu komputera, a także informuje przeraźliwym piszczeniem o ewentualnej awarii istotnych komponentów peceta. W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku PC speaker wykorzystywano w ówczesnych grach, ale dziś nie chce on już odtwarzać ani głosu, ani muzyki. Jest więc rzeczą naturalną, że maszyny typu desktop musimy wyposażyć w dodatkowe głośniki. W wypadku laptopa sami musimy zdecydować, czy wbudowany system audio jest dla nas wystarczający. Jednak, bez względu na naszą decyzję, warto wiedzieć, jakie możliwości komputerowego audio daje nam dzisiejszy rynek akcesoriów.

Karty dźwiękowe w komputerach biurkowych mają często wielokanałowe wyjście audio, które pozwala podłączyć zestaw głośnikowy stereo 5.1, a nawet 7.1

Karta dźwiękowa w laptopie ma zwykle stereofoniczne wyjście słuchawkowe. Możemy do niego podłączyć słuchawki stereo lub stereofoniczne głośniki

## Karta dźwiękowa

Jest niezbędna, aby podłączyć głośniki do komputera. Na nasze szczęście, od dawna wszystkie płyty główne i komputery przenośne mają wbudowaną kartę dźwiękową. W laptopach jest to jednak zwykle model stereofoniczny. Urządzenia typu desktop umożliwiają za to podłączenie wielokanałowego systemu głośnikowego typu 5.1, 6.1, a nawet 7.1.

W czym więc problem? Czasem zdarza się, że jakość wbudowanej dźwiękówki jest bardzo słaba i odtwarzanej muzyce towarzyszą dziwne przydźwięki, które mogą pochodzić od pracy innych komponentów peceta, na przykład dysku twardego. Zdarza się także, że w głośnikach wyraźnie słychać zakłócenie towarzyszące poruszaniu kursorem myszy po ekranie. Tego typu sytuacje są coraz rzadsze, ale warto wiedzieć, że wciąż mogą mieć miejsce, szczególnie w starszych i bardzo tanich konstrukcjach.

Problem słabej karty dźwiękowej można łatwo rozwiązać. Zwykle wiąże się to jednak z koniecznością kupienia dodatkowego modułu.

Posiadacze desktopów mogą wybrać kartę montowaną wewnątrz obudowy lub rozwiązanie zewnętrzne podłączane do USB – jest ono zwykle droższe, ale nie wymaga naszej ingerencji we wnętrze komputera. Do laptopa musimy kupić kartę USB lub model instalowany w złączu kart PC (dziś już mało popularne).

## Głośniki stereofoniczne

Rozróżniamy dwa podstawowe typy głośników stereofonicznych: modele 2.0 oraz 2.1. Pierwsze z nich to klasyczne zestawy zawierające dwie niewielkie kolumienki – prawą i lewą. Zwykle do tej grupy należą niedrogie komplety, kosztujące od kilkunastu do kilkudziesięciu złotych, choć zdarzają się także droższe konstrukcje dla wymagających użytkowników. Głównymi zaletami zestawów 2.0 są więc: niska cena, małe wymiary, dostateczna lub dobra jakość dźwięku oraz bardzo łatwa instalacja i obsługa.

Głośniki 2.1 są bardziej złożoną konstrukcją. Taki komplet składa się z dwóch małych kolumienek satelitarnych i jednego sporego głośnika niskotonowego, zwanego subwooferem. Dlatego że człowiek nie lokalizuje dobrze w przestrzeni źródła tonów niskich, w zestawie 2.1 może być użyty tylko jeden subwoofer. Co więcej, możemy go postawić w dowolnym miejscu w pokoju, nawet w wygodnym miejscu pod biurkiem, a nie wpłynie to niekorzystnie na jakość pracy głośników. Ta ostatnia zaleta, w połączeniu z lepszą reprodukcją tonów niskich w porównaniu z kompletem 2.0 sprawia, że zestawy 2.1 są najczęściej wybieranym typem głośników do komputera. Ze względu na większą liczbę połączeń zestawy z subwooferem instaluje się jednak nieco trudniej niż komplet 2.0.

**Uwaga!** Jeżeli planujemy ustawić subwoofer pod biurkiem, upewnijmy się przed zakupem, że zestaw ma wyłącznik sieciowy i regulację głośności na satelicie lub na pilocie. W przeciwnym wypadku będziemy musieli wchodzić pod biurko, aby wyłączyć zestaw. Tymczasem test Komputer Świata (20/2011) wykazał, że zestawy stereo potrafią pobierać w stanie czuwania moc równą nawet 5 watom – to dużo.

## Słuchawki zamiast głośników

Głośniki to wygodne i zapewniające dobrą jakość dźwięku rozwiązanie. Niestety, nie zawsze możemy ich swobodnie używać. Jeżeli nasz komputer stoi w sypialni albo w pokoju telewizyjnym, wówczas wieczorna praca z głośnikami może przeszkadzać innym. W tej sytuacji idealnym rozwiązaniem są słuchawki. Podłączamy je do tego samego gniazda w komputerze co głośniki. W słuchawkach nawet dość głośna muzyka nie będzie przeszkadzać innym, a więc możemy montować film, komponować, a nawet grać przez całą noc. W wielu tych zastosowaniach słuchawki mogą okazać się wręcz lepszym rozwiązaniem niż głośniki, chronią nas bowiem od docierającego z otoczenia szkodliwego hałasu, co sprawia, że możemy z dźwięku wychwycić o wiele więcej subtelności i detali. Najlepiej tłumią hałas słuchawki o konstrukcji zamkniętej. Przepuszczają one też najmniej słuchanego przez nas dźwięku na zewnątrz.

**Bezprzewodowe słuchawki pozwolą nam słuchać muzyki czy audiobooków, nie ograniczając jednocześnie swobody. Możemy je wykorzystać podczas gotowania albo sprzątania mieszkania**

Wygodnym rozwiązaniem są słuchawki bezprzewodowe. Mogą one wykorzystywać własny nadajnik lub komunikować się z pecetem za pomocą bezprzewodowej łączności Bluetooth. Bezprzewodowe słuchawki z własnym nadajnikiem możemy także wykorzystać do nocnego oglądania telewizji lub dyskretnego słuchania z komputera ulubionych utworów Mozarta podczas przyrządzania w kuchni kolacji. Niektóre modele bezprzewodowe pozwalają także sterować odtwarzaniem muzyki i głośnością za pomocą wbudowanych w słuchawki przycisków.

Pamiętajmy też, że jeżeli słuchawki chcemy często wykorzystywać do głosowej komunikacji poprzez internet (korzystając z komunikatorów), to warto zwrócić uwagę na tak zwane headsety, czyli połączenie słuchawek z mikrofonem. Dodatkowy mikrofon nie zwiększa widocznie ceny słuchawek, a bardzo poprawia komfort konwersacji, szczególnie gdy zestaw jest bezprzewodowy.

Zestaw słuchawek z mikrofonem jest bardzo wygodnym rozwiązaniem do częstej komunikacji głosowej poprzez internet

## Głośniki wielokanałowe

Dźwięk przestrzenny jest dla nas czymś normalnym. Bez trudu jesteśmy w stanie ocenić, czy mówiąca do nas osoba stoi z przodu czy z tyłu oraz skąd dochodzi dźwięk nadjeżdżającego pojazdu. Tymczasem dobrze ustawiony system stereofoniczny zapewnia odtworzenie sceny 180 stopni przed nami. Aby odwzorować całą 360-stopniową przestrzeń, stworzono wielokanałowe systemy kina domowego 5.1, które upowszechniły się razem z filmami wydawanymi na płytach DVD. Prawie od razu trafiły one także do pecetów, które potrafiły odtwarzać filmy DVD. Z czasem systemy dźwięku przestrzennego rozbudowywano. Pojawiły się zestawy typu 6.1 oraz 7.1.

Pamiętajmy jednak, że jeżeli komputera używamy do komunikacji, tworzenia dokumentów czy przeglądania internetu, to zakup systemu 5.1 czy 7.1 nie ma sensu. Takie głośniki są znacznie droższe niż zestaw stereo i aby uzyskać dobrą przestrzeń, trzeba je dokładnie rozlokować wokół słuchacza, co wymaga sporej wolnej przestrzeni wokół komputera. **pk**

## STEREO DLA NOTEBOOKA

Komputer przenośny ma wbudowane proste głośniki, z których korzystamy podczas podróży. Pracując w domu, możemy jednak skorzystać z dodatkowego systemu audio oferującego lepszą jakość.

Mogą to być takie same głośniki, jakie wybieramy do komputera typu desktop, ale do notebooków opracowano sporo interesujących systemów nagłośnienia. Zobaczmy kilka z nich.

### Podstawka z głośnikami

Firma Logitech proponuje kilka typów podkładek do pracy z laptopem na kolanach. Niektóre z nich, na przykład Lapdesk N550 (cena: 200 złotych) mają wbudowane głośniki. Podstawkę łączymy do notebooka poprzez port USB.

### Głośniki mocowane za ekranem laptopa

Podczas pracy z laptopem nie zawsze chcemy rozstawiać na stoliku głośniki stereo. Dlatego firma Logitech proponuje nam zestaw Z305 (cena: 250 złotych) podłączany do portu USB i mocowany do krawędzi ekranu. Dzięki takiemu rozwiązaniu praktycznie nie widzimy głośników i nie przeszkadzają nam one w pracy. Jakość dźwięku jest tymczasem znacznie lepsza niż z wbudowanych bzyczków.

### Głośniki bezprzewodowe

Ten typ głośników jest bardzo kuszący. Sprawdzi się on bowiem nie tylko z laptopem, ale i z komórką, tabletem oraz innymi multimedialnymi urządzeniami. Głośniki komunikują się z laptopem bezprzewodowo i po wstępnej konfiguracji łączą się już zawsze automatycznie z komputerem. Są bardzo wygodne i mogą stać w dowolnym miejscu, na przykład na regale. Co ważne, proste modele, jak na przykład Creative Labs D100 (cena: 170 złotych) wcale nie są drogie.

# 10 WSKAZÓWEK JAK WYBRAĆ GŁOŚNIKI DO KOMPUTERA

**Wybór głośników wydaje się prosty, zanim nie pójdziemy sklepu. Tam na półkach leży wiele różnych kompletów. Jak wybrać ten najlepszy?**

Fot.: Italianestro/Dreamstime.com

## ❶ OCEŃMY MOŻLIWOŚCI KARTY DŹWIĘKOWEJ

Na wstępie musimy sprawdzić możliwości posiadanego sprzętu – ilość i typy wyjść karty dźwiękowej – oraz zdecydować, do czego będziemy głównie wykorzystywać zestaw głośnikowy. Pamiętajmy, że do większości zastosowań multimedialnych wystarczy nam zestaw stereo, czyli 2.0 lub 2.1.

## ❷ ZAPLANUJMY USTAWIENIE GŁOŚNIKÓW

Oceńmy wolne miejsce na komputerowym biurku. Jeżeli nie mamy stolika komputerowego i używamy notebooka, wówczas warto zastanowić się nad głośnikami bezprzewodowymi.

## ❸ TEST SŁUCHOWY

Warto wybrać sklep, w którym mamy możliwość posłuchania głośników przed zakupem. Często bowiem mają one duże i atrakcyjnie wyglądające pudełka, które kryją w sobie słabej jakości sprzęt. Pamiętajmy, że komputerowe głośniki są projektowane do słuchania z niewielkiej odległości, zwykle około 1 metra. Z większego dystansu i w dużym pomieszczeniu nie będą już zwykle brzmiały dobrze.

## ❹ UWAGA NA PARAMETRY

Na pudełkach głośników znajdziemy zachęcające do zakupu, ale często mało realne parametry techniczne. Idealnym przykładem manipulacji klientem jest parametr określany jako moc P.M.P.O. Nie jest możliwe, aby głośniczki za 100 złotych dysponowały mocą wynoszącą 1500 watów ●. Jeżeli chcemy realnie porównać ze sobą moc kilku zestawów, to lepiej sprawdźmy ich moc muzyczną (określaną jako R.M.S. ●).

Warto też podchodzić z dystansem do prezentowanego na pudełkach pasma przenoszenia. W testach Komputer Świat wielokrotnie weryfikował obietnice producentów, którzy niewielkim głośniczkom często przypisują parametry, których nie powstydziłyby się kolumny hi-fi kosztujące kilka tysięcy złotych za parę.

## ❺ JAKOŚĆ WYKONANIA JEST WAŻNA

Podczas wyboru zwracajmy uwagę na jakość wykonania zestawu. Słabej jakości plastiki, źle spasowane elementy obudowy, niewielka waga i wrażenie trzymania w dłoniach pustych pudełek – to oznaki, że mamy do czynienia z tanim i niskiej jakości produktem.

Powinny nas także zaniepokoić zarysowania obudowy na wyjętych z pudełka, nowych głośnikach, gdyż oznaczają słabą lub wręcz nawet brak kontroli jakości. Pamiętajmy również, że nasz zestaw wcale nie musi być czarny i nudny ●.

## ❻ GŁOŚNE GRANIE

Sprawdzając głośniki, nie bójmy się odkręcić gałki głośności do oporu. Większość niedrogich zestawów komputerowych 2.0 i 2.1 gra cicho lub dość cicho. To nie jest wadą, jednak często po przekroczeniu dwóch trzecich mocy odtwarzany dźwięk szpecą silne zniekształcenia i charczenie. Dobry zestaw powinien czysto grać do końca skali głośności.

- Głośniki aktywne
- Moc PMPO 1500W
- Moc RMS: 25W
- Pasmo przenoszenia: 60 ~ 19000 Hz

## ❼ DŁUGIE PRZEWODY TO WYGODNE PODŁĄCZENIE

Sprawdźmy długość przewodów połączeniowych. Jeżeli pomiędzy satelitami jest kabel o długości 50–70 centymetrów albo przewód zasilający od subwoofera, na którym umieszczono regulacje, ma zaledwie kilkadziesiąt centymetrów, to znak, że możemy mieć kłopoty z wygodnym rozstawieniem zestawu na biurku.

## ❽ GNIAZDO DLA SŁUCHAWEK

Wygodnym dodatkiem jest gniazdo słuchawkowe i dodatkowe wejście audio w satelicie. Po podłączeniu słuchawek głośniki powinny się automatycznie wyciszyć. To wygodna funkcja, jeżeli czasem korzystamy ze słuchawek.

## ❾ REGULACJE DŹWIĘKU

Bardzo tanie głośniki nie mają innych regulacji niż głośność. Pokrętło powinno być jednak umieszczone w wygodnym miejscu – na przykład na jednej z satelit, a nie na subwooferze, który najwygodniej postawić pod biurkiem. Miłym dodatkiem w zestawie będzie regulacja barwy brzmienia.

## ❿ WYŁĄCZNIK

W wygodnym miejscu powinien także znajdować się mechaniczny wyłącznik zestawu ●. Po zakończeniu pracy wyłączajmy zestaw audio, gdyż nieużywane głośniki pobierają sporo energii elektrycznej.

**pk**

Fot.: Auremar/Dreamstime.com

# Wszystko łączy

**Ruter pozwoli nam połączyć w bezprzewodowej sieci wszystkie komputery w domu i zapewni im dostęp do internetu. Jak to możliwe? Przeczytajmy, jak działa to urządzenie i co jeszcze potrafi**

Jeśli mamy w domu jeden komputer stacjonarny, ruter nie jest nam potrzebny. Gdy jednak korzystamy z notebooka albo mamy w domu więcej komputerów, to bez rutera trudno się obyć. Naprawdę! Nawet niedrogi ruter (kilkadziesiąt złotych) może niesamowicie poprawić wygodę korzystania z internetu, domowej drukarki czy zewnętrznego dysku. To jednak niejedyne zalety tego urządzenia. Warto więc dowiedzieć się, czym tak naprawdę jest ruter, jak działa i jakie korzyści może przynieść jego zakup i instalacja w domu.

## Co potrafi ruter

Wyobraźmy sobie, że mamy w domu jedno gniazdko elektryczne, ale kilka urządzeń działających na prąd. Oczywiście możemy sobie z tym poradzić, podłączając za każdym razem do gniazdka to urządzenie, z którego akurat chcemy skorzystać. To jednak nieco kłopotliwe – nie dość, że każdorazowo trzeba się męczyć z kablami, to jeszcze nie jesteśmy w stanie jednocześnie używać dwóch urządzeń – na przykład telewizora i lampki nocnej. Rozwiązanie tego problemu jest banalne – wystarczy zastosować rozgałęziacz, czyli tak zwaną złodziejkę.

Podobnie jak z gniazdkiem sieci elektrycznej, sprawa ma się z łączem internetowym, do którego w jednym czasie można podłączyć tylko jeden komputer. Aby wygodnie korzystać z internetu na dwóch lub więcej komputerach, niezbędny jest internetowy rozgałęziacz, czyli właśnie ruter.

Rozdzielenie internetu na kilka komputerów to jednak niejedyna funkcja rutera. Poznajmy najważniejsze możliwości tego przydatnego urządzenia:

### RUTOWANIE, CZYLI WYZNACZANIE TRASY

Nazwa ruter (po angielsku router) w dosłownym tłumaczeniu oznacza kogoś lub coś, co wyznacza trasę (drogę, marszrutę). Wzięła się ona stąd, że podstawową funkcją rutera jest kierowanie pakietów danych przesyłanych między różnymi sieciami – w domowym zastosowaniu między siecią domową utworzoną z podłączonych do rutera komputerów a siecią internet. Obecnie rutery to prawdziwe kombajny pełniące funkcje kilku dodatkowych urządzeń sieciowych – przełącznika, punktu dostępowego sieci Wi-Fi, modemu, serwera drukarki czy firewalla.

Rutery zwykle ukrywamy pod biurkiem czy w szafie. Takie dzieła sztuki, jak D-Link DIR-855 czy ASUS RT-N56U, będą jednak ozdobą każdego biurka, a nawet salonu. Niestety, to bardzo drogie urządzenia – kosztują odpowiednio 900 i 500 złotych

### ■ Połączenie domowych komputerów

Podłączone do rutera komputery tworzą domową sieć komputerową (określaną skrótem LAN), która umożliwia na przykład łatwe kopiowanie plików pomiędzy pecetami czy udostępnianie wszystkim komputerom drukarki podłączonej tylko do jednego z nich.

### ■ Bezprzewodowy dostęp do sieci i internetu

Rutery bezprzewodowe (obecnie w zasadzie tylko takie znajdują się na rynku) pozwalają na bezprzewodowe podłączenie do domowej sieci oraz internetu netbooka, laptopa, tabletu czy smartfona (a także niektórych zwykłych telefonów komórkowych wyposażonych w moduł Wi-Fi). Dzięki temu, mając laptop, możemy nie przejmować się kablami i wygodnie przeglądać strony WWW, siedząc na sofie czy na balkonie.

### ■ Zamiast modemu internetowego

Niektóre rutery mają wbudowany modem internetowy ADSL, dzięki czemu zbędny staje się modem dostarczony przez dostawcę internetu. Takie urządzenie przyda się użytkownikom korzystającym z łącza internetowego Telekomunikacji Polskiej (usługa neostrada tp) czy Netii. Są też modele ruterów z wbudowanym modemem 3G (można dzięki nim rozdzielić łącze iPlus, Orange Free, blueconnect czy Play Online – wystarczy w odpowiednim gnieździe rutera umieścić kartę SIM operatora), ale to zwykle bardzo drogie urządzenia. Znacznie popularniejsze są rutery, do których można podłączyć posiadany już przez nas modem 3G na USB. Mając taki ruter, możemy rozdzielać łącze 3G na wszystkie domowe urządzenia, a wychodząc z domu, zabrać notebook i modem 3G i korzystać z internetu na przykład w parku czy w pociągu.

### ■ Dysk USB dostępny dla wszystkich komputerów

Niektóre, zwykle nieco droższe rutery, wyposażone są w gniazdo USB, do którego można podłączyć dysk USB (lub pendrive) i udostępnić zapisane na nim dane wszystkim komputerom w naszej sieci domowej (zarówno tym podłączonym do rutera kablem, jak i bezprzewodowo, za pomocą Wi-Fi). To bardzo wygodne rozwiązanie, bo do plików mamy dostęp z każdego komputera w domu.

### ■ Funkcja ściągania plików w nocy

Wiele ruterów z portem USB oferuje funkcję klienta BitTorrent. Dzięki niej możemy pobierać pliki z sieci BitTorrent bez potrzeby pozostawiania włączonego na przykład na noc komputera. Pobrany plik zostanie zapisany na podłączonym do portu USB rutera pendrivie lub dysku USB.

### ■ Udostępnienie drukarki

Podłączoną do jednego z komputerów drukarkę możemy łatwo udostępnić w sieci. Aby z niej jednak korzystać, komputer ten musi być uruchomiony. Jeśli kupimy ruter z portem USB i wbudowanym print serverem, drukarkę będziemy mogli podłączyć bezpośrednio

## CO MOŻNA PODŁĄCZYĆ DO RUTERA

Ruter to najważniejszy punkt domowej sieci. Nie tylko rozdziela internet na wszystkie komputery, ale również łączy ze sobą różne urządzenia komputerowe

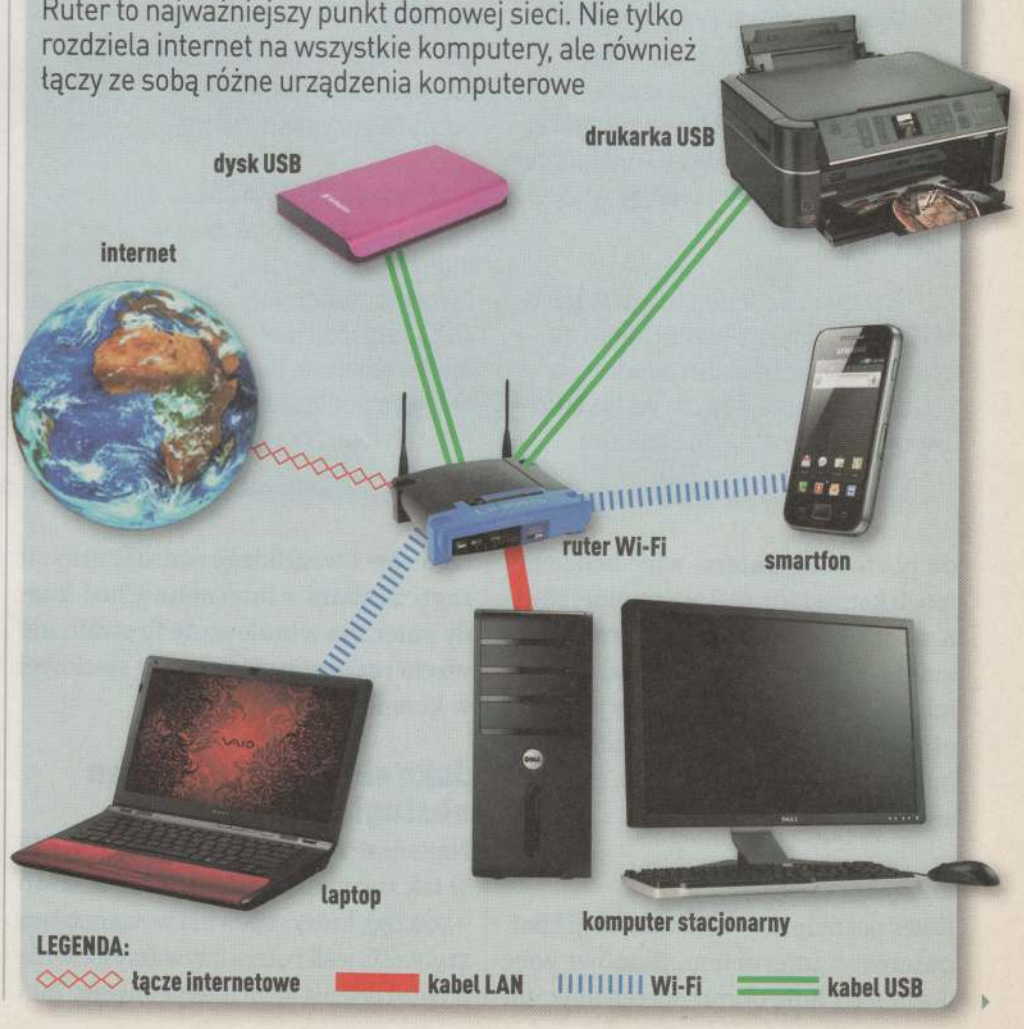

## RUTER BEZ TAJEMNIC

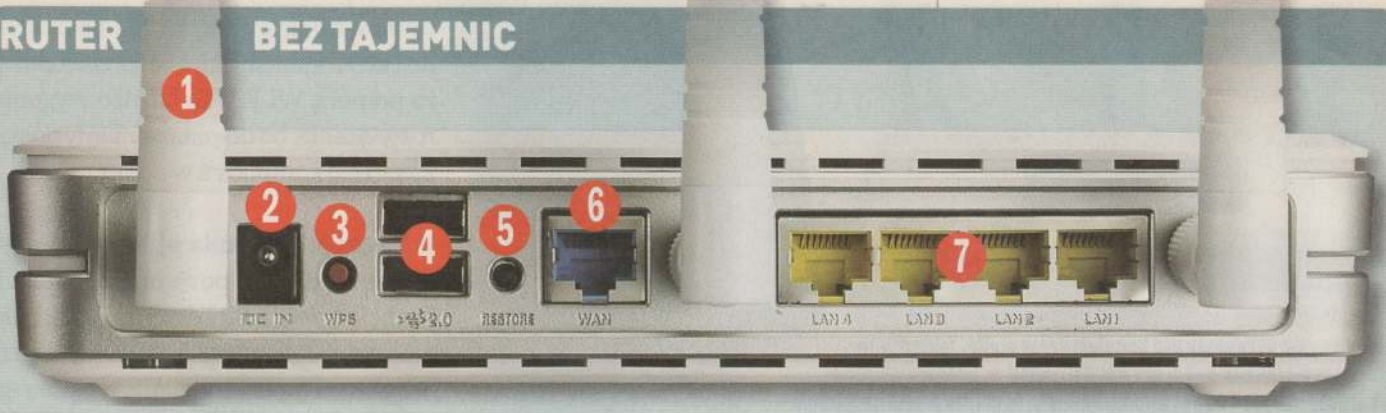


**1 Anteny Wi-Fi:** W zależności od obsługiwanego standardu sieci Wi-Fi rutery wyposażone są w jedną, dwie lub trzy anteny. Niektóre modele mają anteny ukryte w obudowie.

**2 Gniazdo zasilania:** Ruter musi być podłączony do prądu. Ponieważ jednak zużywa niewiele energii (najwyżej kilka watów), może pracować non stop. Roczny koszt zużytej energii nie powinien przekroczyć 20 złotych. Ruter warto jednak wyłączyć z gniazdka podczas burzy i przed dłuższym wyjazdem z domu.

**3 Przycisk WPS:** W funkcję WPS wyposażonych jest coraz więcej urządzeń. Dzięki niej podczas podłączania notebooka, tabletu czy smartfona do sieci Wi-Fi nie trzeba podawać hasła – wystarczy wcisnąć przycisk WPS.

**4 Porty USB:** Jeden lub dwa porty USB umożliwiają podłączenie do rutera dysku USB lub pendrive'a i udostępnienie danych wszystkim komputerom w sieci. Niektóre rutery, wyposażone w print server, pozwalają też udostępnić w sieci zwykłą drukarkę USB. W wybranych modelach do portu USB można też podłączyć modem 3G, aby rozdzielić internetowe łącze komórkowe na kilka komputerów. **Uwaga!** Może się zdarzyć, że obecny w ruterze port USB służy jedynie do celów serwisowych, więc nie da się go wykorzystać w żaden sposób.

**5 Przycisk Reset/Restore:** służy do zresetowania urządzenia (czasem może się zdarzyć, że ruter się zawiesi), a także do przywrócenia fabrycznych ustawień (zwykle trzeba go dłużej przytrzymać), co przydaje się, jeśli zapomnimy hasła do panelu administracyjnego rutera.

**6 Gniazdo WAN/ADSL:** Podłączamy do niego łącze internetowe. W ruterach z modemem ADSL gniazdo jest nieco mniejsze, bo służy do podłączenia linii telefonicznej, na której korzystamy z usługi dostępu do internetu (na przykład neostrady).

**7 Gniazda LAN:** Podłączamy do nich komputery stacjonarne, a także wszelkiego rodzaju urządzenia sieciowe (drukarki sieciowe, dyski sieciowe, kamery sieciowe).

**8 Diody:** Zwykle umieszczone na przednim panelu informują o stanie rutera i pokazują, przez które porty transmitowane są aktualnie dane.

do portu USB rutera, więc będziemy mogli korzystać z niej w dowolnej chwili, z dowolnego komputera. **Uwaga!** Jeśli mamy drukarkę z gniazdem sieci LAN lub modułem Wi-Fi, możemy ją podłączyć nawet do najprostszego rutera – nie musi on mieć ani portu USB, ani print servera.

### ■ Zapora sieciowa

Ruter pośredniczy w komunikacji komputerów z internetem. Stanowi więc doskonałą linię obrony przed atakami hakerów i wszelkiego rodzaju innymi zagrożeniami z internetu. Choć każdy ruter ma wbudowany firewall, nie warto rezygnować z zapory sieciowej w komputerze.

## Jaką sieć Wi-Fi powinien obsługiwać ruter

Najtańsze rutery obsługują sieć Wi-Fi w tak zwanym standardzie G (fachowo – 902.11g), który zapewnia wystarczającą szybkość, jeśli rutera używamy głównie do rozdzielenia łącza internetowego. Taki standard obsługują w zasadzie wszystkie urządzenia (nawet te starsze) wyposażone w moduł komunikacji bezprzewodowej. Gdy jednak chcemy intensywnie korzystać z zalet stworzonej za pomocą rutera domowej sieci komputerowej (będziemy kopiować pliki między komputerami czy oglądać filmy zapisane na podłączonym do portu USB rutera dysku), należy postawić na szybszy standard N (802.11n). Warto to zrobić również wtedy, jeśli mamy duży dom, bo Wi-Fi w standardzie N zapewnia lepszy zasięg.

PAMIĘTAJ!

## HASŁO DO SIECI WI-FI JEST BARDZO WAŻNE!

Aby podłączyć notebook lub inne mobilne urządzenie do naszej sieci Wi-Fi, będziemy musieli podać hasło ustalone podczas konfiguracji rutera. Pamiętajmy, aby ustawić możliwie skomplikowane hasło (będziemy je musieli w każdym urządzeniu wprowadzić tylko jeden raz), w przeciwnym wypadku ryzykujemy, że ktoś, kto będzie przebywał w zasięgu działania naszego rutera, będzie się mógł łatwo podłączyć do naszej sieci. A to może być dla nas wyjątkowo niebezpieczne – na przykład ściągając filmy z sieci BitTorrent albo wysyłając z naszej sieci e-maile z pogróżkami, obarczy nas, jako właścicieli łącza internetowego, odpowiedzialnością karną za nielegalne udostępnianie treści chronionych prawami autorskimi czy przestępstwo groźby karalnej.

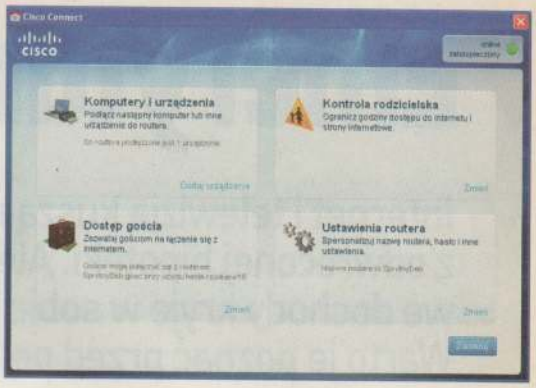


**Ruterami niektórych firm (na przykład Linksys) można zarządzać za pomocą aplikacji zainstalowanej na komputerze**

## Jak steruje się pracą rutera

Ruter jest w zasadzie urządzeniem bezobsługowym – po początkowym skonfigurowaniu go za pomocą dołączonego do niego kreatora (uruchamiamy go na komputerze podłączonym kablem do rutera) zwykle nie musimy ingerować w jego ustawienia. Jeśli jednak zajdzie taka potrzeba (będziemy chcieli podłączyć do rutera dysk USB czy drukarkę albo zmienić hasło do sieci Wi-Fi), możemy to zrobić za pomocą specjalnej strony internetowej otwartej na dowolnym komputerze podłączonym do rutera. Wystarczy w pole przeglądarki wpisać adres IP rutera (znajdziemy go w większości wypadków na instrukcji obsługi oraz obudowie rutera), a następnie w wyświetlonych polach podać login i hasło (je również znajdziemy w instrukcji i na obudowie urządzenia). Otworzy się panel konfiguracyjny rutera, w którym wystarczy odnaleźć i zmienić interesującą nas opcję. Niestety, poza nielicznymi wyjątkami do zarządzania ruterem niezbędna jest znajomość chociaż podstaw języka angielskiego, a także zagadnień związanych z sieciami bezprzewodowymi i kablowymi.

## Jakiej firmy ruter kupić?

Rutery w swojej ofercie ma niewiele firm. Największą renomą cieszą się produkty Linksysa (właścicielem tej marki jest znana z zaawansowanych produktów sieciowych firma Cisco), D-Linka. Są to jednak produkty dość drogie i nie zawsze wyposażone w przydatne funkcje (na przykład gniazda USB, print server), choć zwykle niezawodne. Solidnych ruterów możemy też szukać w ofercie firm AVM Fritz, ASUS, Netgear, Zyxel. Najtańsze na rynku, ale najczęściej wystarczające do zastosowań domowych są produkty Edimaksa i TP-Linka.

## Czy ruter jest bezpieczny dla zdrowia?

Sieć Wi-Fi działa na podobnej częstotliwości co kuchenka mikrofalowa. Nie musimy się jednak obawiać szkodliwego promieniowania, bo maksymalna moc nadajnika rutera wynosi 100 mW, a więc 10 000 razy mniej niż moc magnetronu w kuchence mikrofalowej. Mimo wszystko warto jednak tak ustawić ruter w mieszkaniu, aby znajdował się możliwie daleko od łóżek, pokoju dziecięcego oraz na przykład legowiska psa czy kota.

**pp**

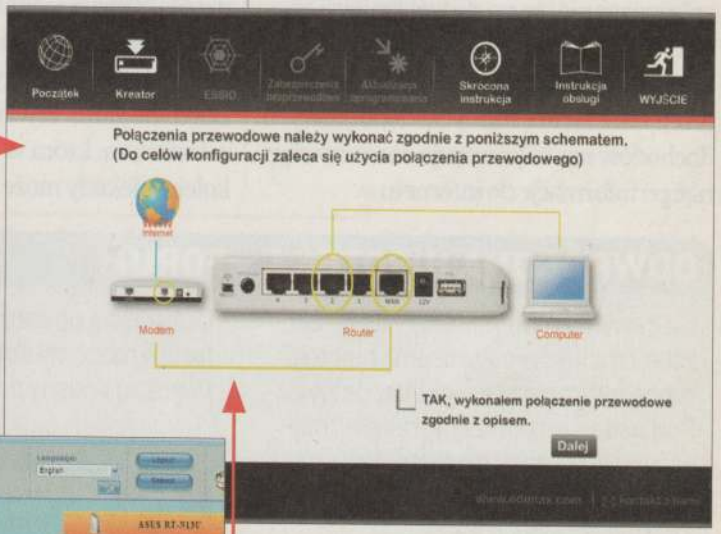


**W zasadzie do każdego rutera dołączona jest płyta CD, na której znajdziemy kreator ułatwiający początkową konfigurację domowej sieci**

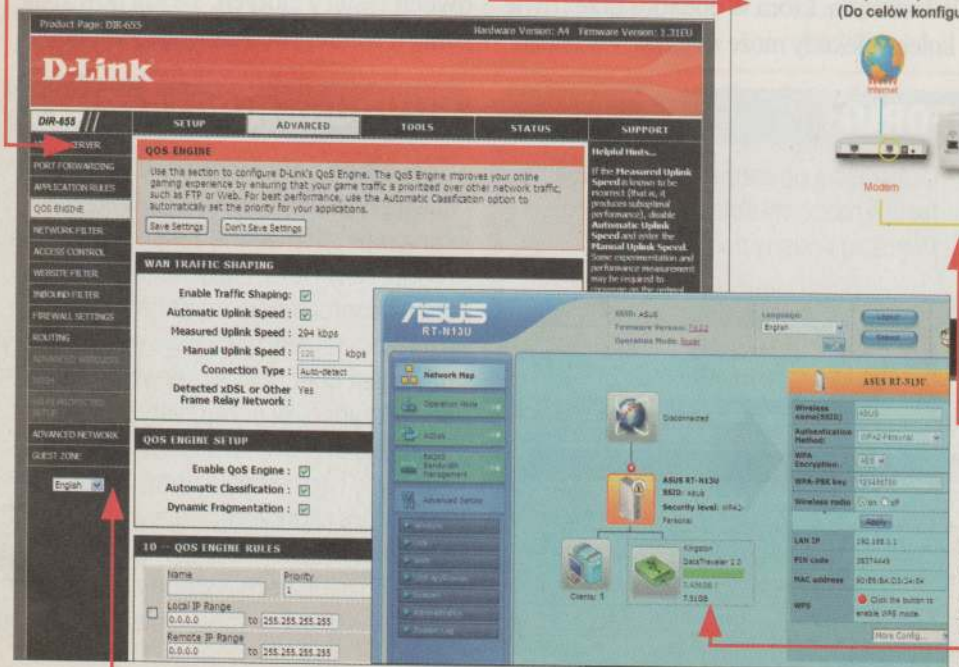


**Panel administracyjny większości ruterów jest po angielsku (w ruterach Edimax jest po polsku, ale nie zawsze ułatwia to zrozumienie większości opcji). W ruterach ASUS-a w panelu zastosowano przejrzyste obrazkowe diagramy**

# Emerytura za dom

**Internet i telewizja kuszą emerytów pieniędzmi z odwróconej hipoteki. Ale taki sposób na dodatkowe dochody kryje w sobie kilka haczyków. Warto je poznać przed podpisaniem umowy**

Fot.: Alexander Raths/Dreamstime.com/AbsolutVision.com

Polska rzeczywistość nie rozpieszcza osób w jesieni życia. Według Głównego Urzędu Statystycznego dzisiaj najniższa emerytura wynosi nieco ponad 700 złotych. Z takimi dochodami trudno sprostać comiesięcznym rachunkom i wydatkom na utrzymanie. Nic więc dziwnego, że wielu Polaków z siwą skronią zareagowało zaciekawieniem na telewizyjne reklamy zachwalające nieznaną dotąd u nas usługę o egzotycznej nazwie: odwrócona hipoteka.

## Renta za M3

Idea odwróconej hipoteki wydaje się klarowna. Jeżeli ukończyliśmy 65 lat i dysponujemy mieszkaniem lub domem, możemy zawrzeć umowę z odpowiednią firmą, która będzie wypłacała nam comiesięczną rentę w zamian za zobowiązanie, że po naszej śmierci właścicielem nieruchomości stanie się podmiot, z którym podpisujemy kontrakt. Jeżeli taka forma zdobycia dodatkowych dochodów nas zainteresuje, możemy sięgnąć po informacje do internetu.

## Bez kokosów

Czy odwrócona hipoteka jest najlepszym panaceum na finansowe niedostatki, które mogą nas dotknąć w jesieni życia? Na pewno nie dla wszystkich. O tego typu rozwiązaniu mogą pomyśleć na przykład osoby samotne, które nie mają komu przekazać po śmierci swojej nieruchomości. Jednak przytłaczająca większość z nas nie powinna spodziewać się po odwróconej hipotece kokosów. Dlaczego? Ano dlatego, że instytucje oferujące ten produkt finansowy myślą przede wszystkim o własnym, a nie naszym interesie. W związku z tym na przykład 65-latek, który ma mieszkanie wyceniane na 400 tysięcy złotych, może liczyć na rentę w wysokości od 400 do 500 złotych. Oczywiście dla osoby, która otrzymuje na przykład 800 złotych emerytury, jest to zastrzyk finansowy nie do pogardzenia. Trzeba jednak pamiętać o tym, że na przykład po 20 latach firma zapłaci nam w sumie około 120 tysięcy złotych. A to zaledwie jedna czwarta obecnej wartości mieszkania, która w dodatku przez dwie kolejne dekady może znacznie wzrosnąć.

## Nie tylko hipoteka

Oczywiście wysokość renty jest uzależniona nie tylko od wartości mieszkania czy domu. Ważnym kryterium kalkulacji jest także wiek osoby podpisującej umowę. Chodzi bowiem o to, że za takie samo mieszkanie o wartości 400 tysięcy złotych, senior, który ukończył 85 lat, może się już spodziewać renty na poziomie dwóch tysięcy złotych. To już poważna suma dla emeryta. Pozostaje jednak py-

## ODWRÓCONA HIPOTEKA – FORUM

Ciekawym źródłem wiedzy na temat zalet i minusów odwróconej hipoteki mogą być rozmaite fora internetowe. Pod podanym poniżej adresem znajdziemy dużą bazę dyskusji dotyczących tej usługi. Z zamieszczonych na forum wpisów wynika, że odwrócona hipoteka budzi wśród internautów sporo kontrowersji – niemal równa jest liczba zwolenników, jak i zdecydowanych wrogów takiego rozwiązania.

Oczywiście po zarejestrowaniu się na forum możemy dołączyć do dyskusji i wyrazić własny pogląd.

**FORUM.ODWROCONAHIPOTEKA.PL**

## FUNDUSZ HIPOTECZNY DOM

Obecnie na naszym rynku działają właściwie tylko dwie firmy oferujące odwróconą hipotekę. Jedną z nich jest Fundusz Hipoteczny Dom. Na stronie można znaleźć informacje na temat zasady działania tej oferty. Ciekawym rozwiązaniem jest obecność w serwisie wirtualnej doradczyni. W przejrzysty sposób wyjaśnia ona, w jaki sposób korzystać z witryny i gdzie znajdziemy konkretne wiadomości dotyczące odwróconej hipoteki. Można też wypełnić formularz, który pozwoli nam wstępnie zorientować się w wysokości renty – ostateczna suma

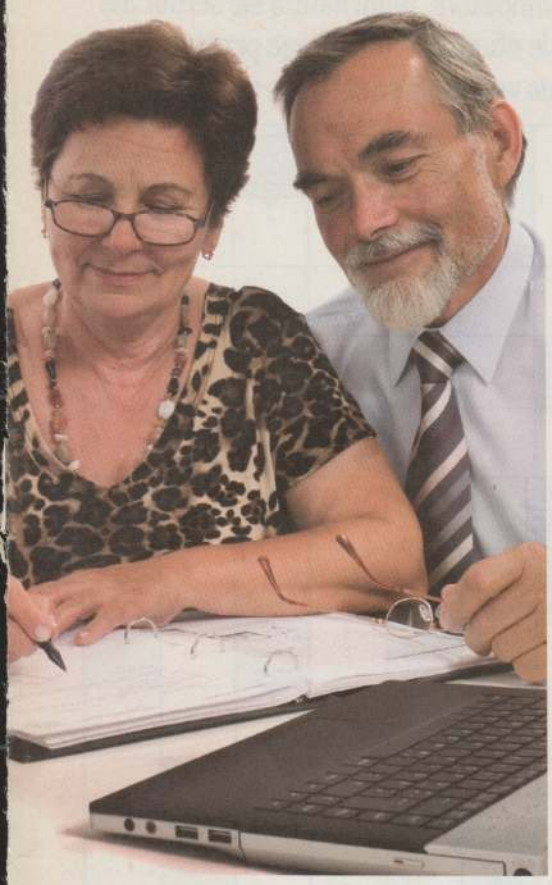

tanie, jak długo będzie mógł się cieszyć takimi wysokimi przychodami.

Niektórzy specjaliści w dziedzinie finansów sugerują, że w obecnych polskich warunkach jako alternatywę wobec odwróconej hipoteki można rozważyć także inne możliwości.

– *Warto wiedzieć, że istnieją różne sposoby na uwolnienie kapitału zamrożonego w posiadanym mieszkaniu* – mówi Marcin Krasoń, analityk Open Finance. – *Można je przecież sprzedać i albo kupić mniejsze (lub położone w mniej atrakcyjnej lokalizacji), albo wynająć inne mieszkanie. Finansowo to najlepsze rozwiązanie, jednak dla wielu osób wizja przeprowadzki jest nie do przyjęcia, bo przecież zgodnie z polskim przysłowiem nie przesadza się starych drzew.*

Trzeba przyznać, że potencjalni kandydaci, którzy z racji wieku mogliby skorzystać z odwróconej hipoteki, podchodzą do tej usługi finansowej z dystansem.

## Cierpliwość popłaca

Osoby, które pomimo rozmaitych wątpliwości rozważają zawarcie umowy odwróconej hipoteki, powinny chyba nieco poczekać. Rząd opracowuje bowiem zmiany w przepisach, które mają uporządkować kwestie związane z tym instrumentem finansowym.

W założeniach instytucja, z którą zawieramy umowę, stanie się właścicielem nieruchomości dopiero po naszej śmierci – teraz prawo własności przenosimy już w momencie podpisania kontraktu. Dodatkowo w myśl nowych regulacji nasi spadkobiercy będą mieli prawo do spłaty w ratach zobowiązań związanych z odwróconą hipoteką. Dopiero w sytuacji, gdy z takiej możliwości zrezygnują, nieruchomość stanie się własnością instytucji udzielającej odwróconą hipotekę.

Trzecia kwestia jest chyba najważniejsza. Zapowiadane nowe przepisy pozwolą na oferowanie odwróconej hipoteki bankom, które w obecnej chwili nie mają do tego prawa. To dobra wiadomość dla seniorów, można się bowiem spodziewać, że polskie banki w większości wprowadzą do swojej oferty odwróconą hipotekę i zaczną walczyć o klientów. A to może zaowocować o wiele lepszymi warunkami finansowymi dla osób decydujących się na opcję: renta za mieszkanie. **psz**

## GŁOS SENIORA

Taka umowa jakoś mnie nie przekonuje, chociaż dodatkowe pieniądze na pewno by się przydały. Bałabym się zrzeczenia praw do mojego mieszkania, to jest dorobek całego życia.

**Anna, mieszkanka warszawskiej Pragi**

## GŁOS SENIORA

Reklamy, które widziałam w telewizji, są chyba nie do końca rzetelne. Ja mam kamienicę, w której wynajmuję mieszkania, więc jestem w dobrej sytuacji. Ale moje samotne koleżanki też nie są przekonane do odwróconej hipoteki. Boją się oszustwa i smutnego końca w domu opieki.

**Maria, mieszkanka Chełmna**

zależy od wielu czynników, między innymi naszego wieku oraz wartości mieszkania lub domu.

**WWW.FUNDUSZHIPOTECZNY.PL**

## FUNDUSZ HIPOTECZNY FAMILIA

Strona tej firmy jest skonstruowana podobnie jak witryna opisanego obok konkurenta. Są tutaj uporządkowane działy, a w nich informacje na temat ewentualnych korzyści z zawarcia umowy odwróconej hipoteki. Mamy do dyspozycji formularz, dzięki któremu uzyskamy wstępną ofertę umowy z Familią. Obie wspomniane strony zostały wyposażone w narzędzia pozwalające na swobodne regulowanie wielkości czcionki w tekstach, co może być pomocne dla starszych internautów.

**WWW.FAMILIASA.PL**

# SUPERKRZYŻÓWKA I SUDOKU

**Kto dobrnął do tej strony, studiując pilnie trudne porady dotyczące obsługi komputera, temu należą się serdeczne gratulacje. I odrobina rozrywki! Warto odpocząć nieco od klikania i pobawić się długopisem, ćwicząc przy tym szare komórki. Zachęcamy do rozwiązania krzyżówki i sudoku, zwłaszcza że do wygrania są ciekawe nagrody**

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|

## DO WYGRANIA NAGRODY!

Sponsorzy nagród: Akademia Umysłu, EDGARD JĘZYKIOBCE.PL

### Zestaw programów Akademia umysłu

Programy rozwijające zdolności umysłowe w trzech obszarach: Pamięć, Koncentracja i Szybkie Czytanie

### Angielski dla seniorów

Unikalny kurs języka angielskiego dla osób w wieku 50+. Wolniejsze tempo nagrań ułatwiające zapamiętywanie oraz większa czcionka umożliwiająca czytanie

**Rozwiąż krzyżówkę lub sudoku, przyślij nam rozwiązanie i wygraj nagrodę!**

Komputer Świat SENIOR **Kupon konkursowy 4/2011**

hasło krzyżówki .....

sudoku .....

imię i nazwisko .....

adres: .....

.....

telefon .....

Rozwiązania prosimy nadsyłać do dnia 8.12.2011 r. (liczy się data stempla pocztowego) pod adresem Komputer Świat, skr. poczt. 6, ul. Płocka 32, 01-169 Warszawa 100

Dodatkowo wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w celach marketingowych przez Ringier Axel Springer Polska Sp. z o.o. (ul. Domaniewska 52, Warszawa) oraz Data Contact Sp. z o.o. (ul. Jagiellońska 74, Warszawa), w tym na udostępnianie danych w tym samym celu innym podmiotom.

**czytelny podpis** .....

**Rozwiązanie krzyżówki i/lub sudoku można przesłać SMS-em...**

Czytelnicy, którzy chcą wziąć udział w losowaniu nagród w krzyżówce i/lub sudoku SENIORA, mogą przesłać hasła SMS-em. Wystarczy wysłać wiadomość o treści: KSS.HASLO (na przykład jeżeli hasło krzyżówki brzmi Wesołych Świąt, treść poprawnego SMS-a powinna brzmieć: KSS.WESOLYCHSWIAT) i/lub KSS.123456789 (hasłem sudoku jest dziewięć kolejnych liczb z zaznaczonego na diagramie błękitnego pola) pod numer 72150 (T-MOBILE/ORANGE/PLUS/PLAY). Termin przesyłania rozwiązania SMS-em upływa dnia 9.12.2011 roku. Koszt wysłania jednego SMS-a to 2 zł + VAT (2,46 zł z VAT).

**...lub naklejając kupon na kartę pocztową**

Rozwiązanie krzyżówki i/lub sudoku należy wpisać na kupon krzyżówkowy wraz z imieniem, nazwiskiem i dokładnym adresem zamieszkania. Kupon trzeba nakleić na kartę pocztową i przesłać na adres: Komputer Świat, skrytka pocztowa 6, ul. Płocka 32, 01-169 Warszawa 100.

**Losowanie nagród**

Laureaci zostaną wyłonieni spośród autorów wszystkich nadesłanych prawidłowych odpowiedzi w dniu 16.12.2011 roku. Nagrody – cztery zestawy programów Akademia umysłu o wartości 65 złotych każdy oraz pięć programów Angielski dla seniorów o wartości 40 złotych każdy – zostaną przekazane laureatom w terminie 30 dni od daty opublikowania laureatów. Nadesłanie przez Czytelnika rozwiązania krzyżówki i/lub sudoku oznacza, że w wypadku wygranej wyraża on zgodę na opublikowanie imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania.

## SUDOKU

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | 2 | | 1 |
| | 4 | 2 | 6 | | 7 | 9 | | |
| 5 | 3 | | | 2 | | | 7 | |
| | | | | | 8 | 3 | 2 | |
| | | 3 | | | | 4 | | |
| | 6 | 1 | 7 | | | | | |
| | 8 | | | 3 | | | 6 | 2 |
| | | 4 | 5 | | 1 | 7 | 8 | |
| 3 | | 6 | | | | | | |

**Uzupełnij diagram, wpisując w puste kratki cyfry od 1 do 9. W każdym rzędzie każda cyfra może występować tylko raz. Podobnie jeden raz występuje każda cyfra w każdej kolumnie diagramu. Także w każdym 9-polowym kwadracie żadna cyfra nie może się powtórzyć.**

## Laureaci krzyżówki z numeru 3/2011

**Hasło krzyżówki: Administrator**
**Hasło sudoku: 836152974**

### Nagrody

**G Data InternetSecurity 2011 otrzymują:** Zygmunt Linke z Koszalina, Stanisław Polak ze Świdnicy, Henryk Tworek z Wrocławia

**Zestaw Wireless Desktop 3000 otrzymują:** Tadeusz Blondowski z Legnicy, Józef Kurpiel z Posady Zarszyńskiej, Jerzy Puławski z Bydgoszczy

**Kamerę LifeCam HD-5000 otrzymują:** Sławomir Antoniak ze Słupska, Józef Kurpiel z Posady Zarszyńskiej, Piotr Siewior z Wieszowy

quiz

# Zakupy w butach czy w kapciach?

**Jesienne popołudnia najlepiej spędzać w ciepłym domu. Dziś nawet po zakupy nie musimy wychodzić. Ale czy wszyscy potrafimy wykorzystać dobrodziejstwo internetu i w związku z tym umiemy ułatwić sobie życie?**

**1 Potrzebujesz książki, której od dawna nie ma już w księgarniach. Gdzie jej szukasz?**
a) na pchlim targu
b) w serwisie Allegro
c) prosisz kogoś, żeby znalazł Ci ją w internecie

**2 Zanim rozpoczniesz zakupy w jakimś e-sklepie, sprawdzasz:**
a) regulamin sklepu oraz opinie i komentarze innych internautów
b) szatę graficzną strony i asortyment
c) nic nie sprawdzasz, sklep to sklep

**3 Towary kupione w internecie można oddać do sklepu bez podawania przyczyny w ciągu:**
a) 10 dni od zakupu
b) 14 dni od zakupu
c) w ogóle nie można ich oddać

**4 Kupując w internecie, za zakupy możemy zapłacić:**
a) kartą kredytową
b) kartą kredytową, przelewem lub gotówką przy odbiorze
c) tylko gotówką przy odbiorze

**5 Popularnym polskim e-sklepem, w którym możemy kupić płyty z muzyką, filmami oraz książki, jest:**
a) www.merlin.pl
b) www.komputerswiat.pl
c) www.facebook.com

**6 Zakupy spożywcze robione w sieci to Twoim zdaniem:**
a) duża oszczędność czasu i zawsze świeże produkty
b) ryzykowna sprawa, bo nie wiesz, czy na pewno otrzymasz świeże owoce
c) wolisz takie zakupy robić w tradycyjnym sklepie

**7 Do szybkiego porównywnia ofert w internecie służą:**
a) porównywarki cen
b) serwisy aukcyjne
c) serwisy informacyjne

**8 Decydując się na zakupy w internecie, zawsze wybierasz:**
a) sklepy, które znasz i w których już kupowałeś(aś)
b) sklepy polecane przez znajomych
c) nie wybierasz, bo nie znasz żadnych sklepów

**9 Rzeczy nowe i używane, oprócz Allegro, można również kupić na stronach:**
a) Ebay.pl
b) Onet.pl
c) Pudelek.pl

**10 Oprócz towarów w internecie można też kupić:**
a) usługi, na przykład sprzątanie lub fachową naprawę jakiegoś urządzenia
b) wycieczkę za granicę
c) szczęście i życie wieczne

quiz

## ROZWIĄZANIA

| Pytanie | A | B | C |
|---|---|---|---|
| 1 | 1 pkt | 3 pkt | 2 pkt |
| 2 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 3 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 4 | 2 pkt | 3 pkt | 1 pkt |
| 5 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 6 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 7 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 8 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 9 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |
| 10 | 3 pkt | 2 pkt | 1 pkt |

Każde pytanie w naszym quizie odpowiada innej liczbie punktów. Policz je i sprawdź wynik!

### Mistrz e-zakupów

**25 – 30 punktów** – Zdecydowanie doceniasz e-zakupy i wiesz, gdzie szukać w internecie potrzebnych towarów i usług. Oszczędzasz tym samym nie tylko czas, ale i pieniądze. Brawo! W dzisiejszych czasach to cenna umiejętność!

### Początkujący e-klient

**16 – 24 punktów** – Przekonujesz się do kupowania w sieci, ale robisz to jeszcze bardzo ostrożnie. Nie ma się czego bać! Sprawdzone e-sklepy i zdrowy rozsądek podczas zakupów mogą przynieść korzyści! Zwłaszcza finansowe!

### Tradycjonalista

**10 – 15 punktów** – Nie lubisz kupować w internecie? A może nigdy nie próbowałeś? Chyba warto w końcu się zdecydować, zwłaszcza że wskazówki, jak i gdzie robić e-zakupy, znajdziesz w SENIORZE.

# Czy wiesz, że...

## Ekrany dwa

Firma Acer proponuje niezwykłe laptopy. Zamiast klawiatury mają drugi wyświetlacz. Oba ekrany mają 14 cali przekątnej i są czułe na dotyk, więc w położeniu poziomym (tak jak używamy notebooka) dolny wyświetlacz może pełnić rolę dotykowej klawiatury lub być rozwinięciem ekranu głównego. Acer to szybki komputer wyposażony w procesor Intel Core i5 i działający pod kontrolą Windows 7 Home Premium. Taki laptop nie jest tani – kosztuje 5500 złotych.

## Najstarsze przeglądarki internetowe

Bez przeglądarki internetowej trudno byłoby nam się teraz obejść – jest najczęściej używanym programem. Kiedy powstała? Pierwszą sieć dokumentów hipertekstowych o nazwie WorldWide Web (prababcię przeglądarek) stworzyli w 1989 roku Tim Berners-Lee oraz Robert Cailliau, którzy za pomocą tego mechanizmu chcieli poprawić komunikację w instytucie badawczym CERN. Natomiast w 1993 roku na uniwersytecie w Illinois powstała pierwsza graficzna przeglądarka WWW o nazwie Mosaic (tak wyglądało jej logo ●). Można ją do dzisiaj pobierać z internetu – dostępna jest w wersjach dla Microsoft Windows, Mac OS oraz dla systemów Unix/Linux.

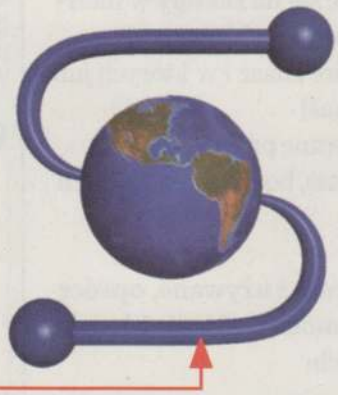

## Pecet w aucie

Czy zamiast radia samochodowego możemy mieć w aucie komputer? Dlaczego nie. 2DIN Car PC to pecet w obudowie pasującej do auta wyposażonego w podwójnej wysokości otwór montażowy na radio (2x DIN). Sercem urządzenia jest procesor Intel Atom, komputer wyposażono również w odbiornik GPS, radio ze wzmacniaczem, moduł Bluetooth, czytnik kart pamięci oraz odtwarzacz DVD. Taka ciekawostka kosztuje 2000 złotych. Znajdziemy ją na stronie **www.essun-elec.en.alibaba.com**

Komputer Świat SENIOR

**Adres redakcji:** 02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
**telefon:** 22 2320078 (w godz. 10–17)
**internet:** www.komputerswiat.pl
**e-mail:** redakcja@komputerswiat.pl
**Dyrektor Wydawniczy:** Aleksy Uchański

Wiesław Małecki, redaktor naczelny; Łukasz Czekajewski (tcz), z-ca redaktora naczelnego; Paweł Paczuski (pp), z-ca redaktora naczelnego; Ewelina Kluczynska (ek), sekretarz redakcji; Agnieszka Al-Jawahiri (aa), z-ca sekretarza redakcji
Piotr Kwiatkowski (pk), redaktor hardware; Tomasz Paczuski (tpa), redaktor telekomunikacji; Arkadiusz Świostek (aś), redaktor hardware; Katarzyna Tez (kt), redaktor działu rynek; Paweł Szpecht (psz), redaktor nowości
Jarosław Wilk (jw), redaktor software; Jolanta Rososińska, korekta; Robert Dobrzyński, dyrektor artystyczny; Dariusz Słowik, grafik; Igor Majorkiewicz, redaktor graficzny
Wojciech Paszkowski, redaktor graficzny; Mariusz Rybak, redaktor graficzny; Agnieszka Enbingier, sekretariat

**WSPÓŁPRACOWNICY: Krzysztof Kossakowski, Mariusz Michalski, Wojciech Szombara** (redakcja techniczna)

ringier axel springer

**Wydawca:** RINGIER AXEL SPRINGER POLSKA Sp. z o.o.
**Członek Izby Wydawców Prasy i Związku Kontroli Dystrybucji Prasy**
www.ringieraxelspringer.pl, asp@axelspringer.pl
**Adres:** 02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
tel. 22 2320000, 22 2320001

**Prezes Zarządu:** Andreas Tilk
**Prezes Honorowy:** Wiesław Podkański
**Dyrektor Operacyjny:** Małgorzata Barankiewicz
**Dyrektor Finansowy:** Edyta Sadowska
**Dyrektor Marketingu i Reklamy:** Jerzy Karwelis
**Biuro Reklamy Magazynów:** Mariusz Wąsiński (dyrektor), komputerswiat.reklama@axelspringer.pl,
Adres Biura Reklamy: Axel Springer Polska Sp. z o.o., ul. Suwak 3, 02-676 Warszawa, tel. 22 2320149
faks 22 2325507; Sprzedaż reklam – magazyny komputerowe:
Paweł Stano (Head Group Manager) tel. 22 2320120, tel. kom. 500 240318
Agnieszka Stańczuk (Sales Executive) tel. 22 2320132, tel. kom. 508 000368
Katarzyna Gabryelczyk (Traffic) tel. 22 2320151, tel. kom. 666 876141
Magdalena Storożyńska-Mateńko (Senior Sales Executive) tel. 22 2320131, tel. kom. 668 450059
**Menedżer ds. wydawniczych:** Paweł Bulwan
**Promocja:** Michał Bajerski tel. 22 2320055, Marta Kruszyńska tel. 22 2320058
**HR i Komunikacja:** Roman Szczepanik
**Rzecznik Prasowy:** Anna Gancarz-Lubon
**Księgowość:** Janusz Bąk (główny księgowy)
**Kolportaż:** Rafał Kamiński
**Produkcja:** Mariusz Gajda
**Druk:** BP – Print Sp. z o.o., Warszawa
**Prenumerata i egzemplarze archiwalne:**
tel. 22 7613214, infolinia 801 000869, faks 22 7613133;
e-mail: kontakt.axel@infor.pl (pytania i reklamacje), prenumerata.axel@infor.pl (zamówienia)
**Sprzedaż internetowa:** http://kiosk.redakcja.pl
**Prenumerata zagraniczna:** http://kiosk.redakcja.pl


Zabroniona jest bezumowna sprzedaż czasopisma po cenie niższej od ceny detalicznej ustalonej przez wydawcę. Sprzedaż numerów aktualnych i archiwalnych po innej cenie jest nielegalna i grozi odpowiedzialnością karną

# Komputer Świat

**DOBRY PROGRAM NISKA CENA**

# NOWOŚĆ!

**NAJLEPSZE PROGRAMY NARZĘDZIOWE KAŻDY W CENIE 29,90 ZŁ**

- kolorowa, drukowana instrukcja obsługi
- twarde, estetyczne pudełko na program
- program na płycie CD

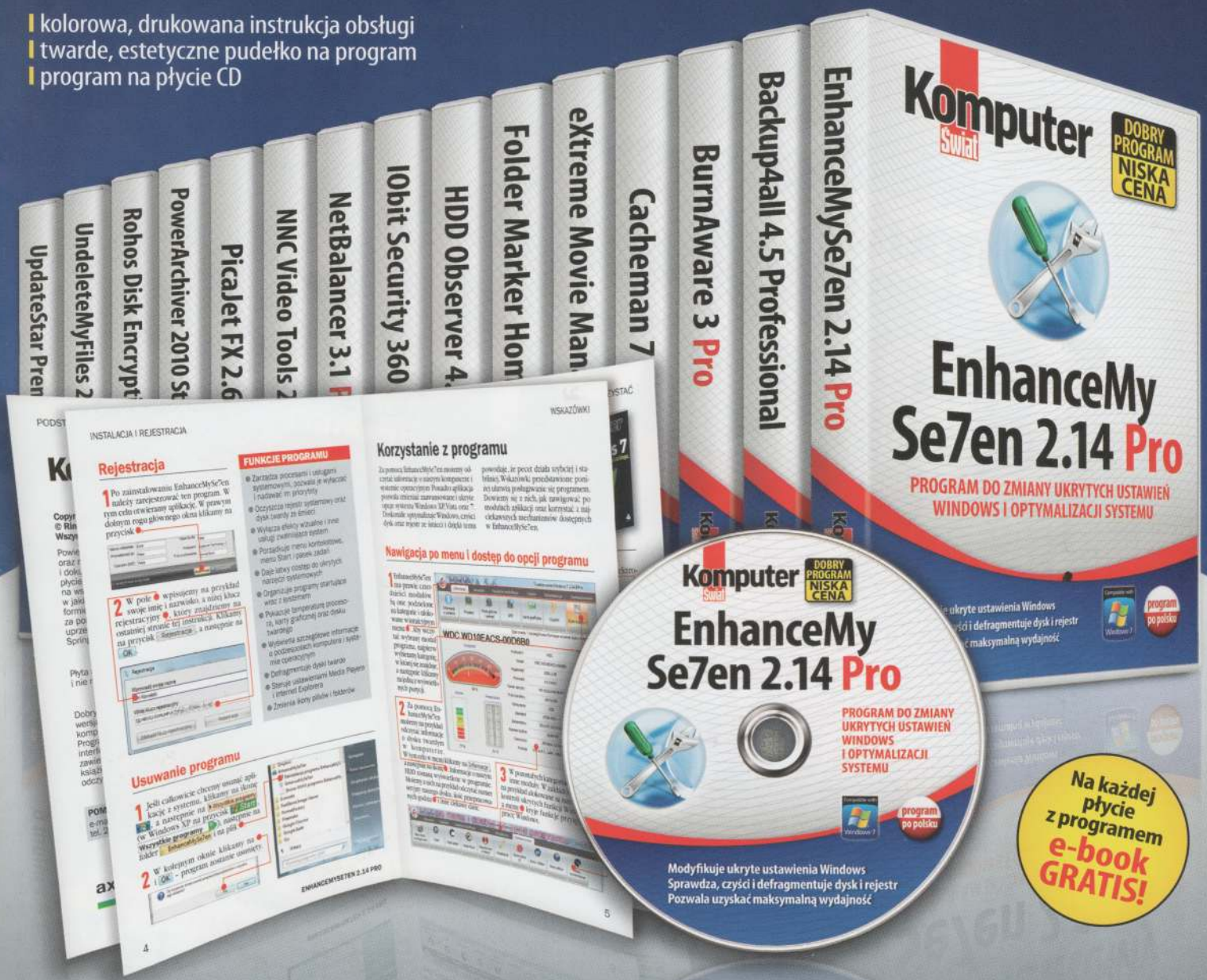


**W kolekcji 15 sprawdzonych programów**

**Backup4all 4.5 Professional**
Tworzy kopie zapasowe plików i ustawień programów

**BurnAware 3 Pro**
Nagrywa płyty CD, DVD i Blu-ray z dowolnymi danymi

**Cacheman 7**
Optymalizuje pracę sprzętu i zainstalowanych programów

**EnhanceMySe7en 2.14 Pro**
Zmienia ukryte ustawienia Windows, optymalizuje system

**eXtreme Movie Manager 7**
Kataloguje filmy DVD oraz pliki audio-wideo

**Folder Marker Home 3.2**
Zmienia kolor i wygląd ikon folderów Windows

**HDD Observer 4.0**
Chroni dysk twardy i kontroluje jego pracę

**IObit Security 360 PRO**
Wyszukuje i zwalcza szkodliwe programy w komputerze

**NetBalancer 3.1 Pro**
Monitoruje internet, ustala limity dostępu dla programów

**NNC Video Tools 2.1**
Konwertuje pliki audio-wideo na inne formaty

**PicaJet FX 2.6**
Kataloguje, wyszukuje, drukuje i poprawia zdjęcia

**PowerArchiver 2010 Standard**
Pakuje i rozpakowuje pliki w różnych formatach

**Rohos Disk Encryption 1.8**
Ukrywa i szyfruje pliki na dyskach i pendrive'ach

**UndeleteMyFiles 2.10 Pro**
Odzyskuje skasowane pliki, zdjęcia, pocztę e-maili

**UpdateStar Premium 6**
Znajduje i pobiera aktualizacje zainstalowanych programów

Szukaj w dobrych sklepach z oprogramowaniem

Więcej o serii: www.dobryprogram.komputerswiat.pl | Zamówienia: tel. 22 761 32 14

# BEZCENNE PORADY DLA KUPUJĄCYCH I KORZYSTAJĄCYCH Z LAPTOPA

**JUŻ W SPRZEDAŻY**